

**Міністерство освіти і науки України  
Уманський державний педагогічний університет  
імені Павла Тичини**



**ЗВІТ РЕКТОРА  
про виконання умов контракту  
з Міністерством освіти і науки України  
за 2018 рік**

**Затверджено на конференції  
трудового колективу  
27 грудня 2018 р. (протокол № 8)**

**Умань – 2018**

## ЗМІСТ

Вступ .....	3
Розділ I. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА РОБОТА	
1.1. Підготовка фахівців відповідного рівня кваліфікації. Відкриття нових спеціальностей .....	6
1.2. Зміст та планування освітнього процесу .....	8
1.3. Створення умов для здобуття вищої освіти в університеті студентами з особливими освітніми потребами .....	13
1.4. Організація практичної підготовки фахівців .....	16
1.5. Системи внутрішнього забезпечення якості освіти в університеті.....	19
1.6. Аналіз успішності студентів .....	22
1.7. Військова підготовка студентів .....	24
1.8. Робота з іноземними студентами .....	26
Розділ II. НАУКОВО-ДОСЛІДНА ТА МІЖНАРОДНА ДІЯЛЬНІСТЬ	
2.1. Науково-організаційна структура університету .....	31
2.2. Наукові школи.....	33
2.3. Наукові видання університету.....	38
2.4. Публікації співробітників університету .....	40
2.5. Підготовка наукових, науково-педагогічних кадрів.....	41
2.6. Науково-дослідна та інноваційна діяльність молодих учених.....	42
2.7. Науково-дослідна робота студентів.....	45
2.8. Інформаційне забезпечення наукової діяльності.....	46
2.9. Патентно-ліцензійна діяльність.....	49
2.10. Наукове співробітництво з закордонними організаціями.....	52
Розділ III. ВИХОВНА РОБОТА	
3.1. Організація виховної роботи в університеті.....	56
3.2. Студентське самоврядування.....	58
3.3. Заходи, спрямовані на формування національної свідомості та громадсько-політичної активності.....	60
3.4. Природоохоронна діяльність .....	62
3.5. Культурно-просвітницькі заходи.....	63
3.6. Спортивно-масова робота.....	65
Розділ IV. ФОРМУВАННЯ КОНТИНГЕНТУ СТУДЕНТІВ	
4.1. Організація профорієнтаційної роботи.....	67
4.2. Система доуніверситетської підготовки.....	68
4.3. Вступна кампанія .....	70
4.4. Формування контингенту студентів.....	72
4.5. Атестація випускників.....	78

Розділ V.	КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ	
5.1.	Професорсько-викладацький склад університету.....	81
5.2.	Підвищення кваліфікації викладачів.....	82
5.3.	Рейтинг викладачів, кафедр, факультетів та інституту.....	83
Розділ VI.	ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА І ГОСПОДАРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ	
6.1.	Аналіз фінансово-економічної діяльності та ефективності використання державного майна.....	92
6.2.	Результати роботи адміністративно-господарської частини університету.....	96
6.3.	Організація роботи з охорони праці.....	99
Розділ VII.	ІНФОРМАЦІЙНИЙ СУПРОВІД ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ УНІВЕРСИТЕТУ	
7.1.	Презентація університету на міжнародних та всеукраїнських виставках.....	102
7.2.	Представлення університету в засобах масової інформації...	102
Розділ VIII.	ДОТРИМАННЯ УМОВ КОЛЕКТИВНОГО ДОГОВОРУ, СТАТУТУ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ	104

## ВСТУП

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини – провідний заклад вищої освіти європейського рівня на Черкащині, який забезпечує ринок праці висококваліфікованими та конкурентоздатними фахівцями за широким спектром педагогічних, інженерно-технологічних та економічних спеціальностей.

До складу університету входять 11 факультетів та 1 навчально-науковий інститут.

У структурі університету функціонує відокремлений підрозділ – Канівський коледж культури і мистецтв.

Матеріально-технічна база університету включає: 5 навчально-лабораторних корпусів, навчальні майстерні, два комфортабельні студентські гуртожитки, агробіостанцію, бібліотеку з фондом близько 500 тис. примірників, сучасні читальні зали, 3 лінгафонні кабінети, дві студентські їдальні.

Освітній процес в університеті забезпечують 39 кафедр.

Науково-педагогічний потенціал університету на сьогодні складає понад 500 науково-педагогічних працівників, з них штатних 52 доктори наук, професори, серед яких 1 дійсний член (академік) НАПН України, 1 академік Академії будівництва та архітектури; 312 кандидатів наук, доцентів.

У складі науково-педагогічних працівників університету народний артист України, майстри спорту України міжнародного класу, лауреати міжнародних конкурсів та державних премій.

Високий статус університету підтверджується численними здобутками співробітників університету, досягнення яких відзначено почесними званнями «Заслужений працівник освіти України», «Заслужений працівник культури України», «Заслужений майстер народної творчості України», понад 80 відмінників освіти України, близько 60 працівників нагороджено орденами, медалями, нагрудними знаками та іншими державними і відомчими нагородами.

На денній та заочній формах навчання у звітному періоді вищу освіту з 10 галузей знань здобували близько 10 тисяч студентів (за першим (бакалаврським) рівнем – 37 спеціальностей, за другим (магістерським) рівнем вищої освіти – 37 спеціальностей). Університет надає освітні послуги іноземним громадянам за акредитованими спеціальностями, здійснює підготовку громадян України до вступу у заклади вищої освіти.

В університеті створена потужна наукова інфраструктура, яка включає: 3 науково-дослідні центри подвійного підпорядкування (НАПН НАН та МОН України), 3 міжнародні культурно-освітні центри, 13 регіональних науково-методичних центрів, 24 науково-дослідні лабораторії, 15 наукових шкіл. В університеті видаються 5 збірників та наукових журналів, що входять до переліку фахових видань України (категорія «В»), у яких можуть публікуватися результати досліджень на здобуття наукових ступенів доктора

наук та доктора філософії; діють аспірантура і докторантура; дві спеціалізовані вчені ради. Науковці університету активно займаються патентно-ліцензійною діяльністю.

Щороку студентська молодь УДПУ здобуває перемоги на міжнародних та всеукраїнських наукових конкурсах, олімпіадах, турнірах.

Університет підтримує широкі міжнародні зв'язки із закордонними закладами освіти, науки та культури всього світу. Сьогодні діє 57 угод про співпрацю із установами Польщі, Франції, США, Канади, Німеччини, Білорусі, Туреччини, Італії, Португалії, Іспанії, Швеції та ін. В університеті реалізуються проекти академічної мобільності «Mobile+3», «Mobile+2», програма «Erasmus+», а також програми подвійного дипломування, орієнтовані на підтримку ініціатив у галузях освіти, культури та спорту.

В університеті працює більше 50 різних гуртків, клубів за інтересами, студій дозвілля, творчих колективів, 12 з яких мають почесне звання «народний».

Університет є осередком розвитку спорту та спортивно-масової роботи в місті та регіоні, при спортивному клубі функціонує близько 20 оздоровчих секцій. До послуг студентів спортивні та тренажерні зали, кваліфіковані тренери.

Спортсмени університету беруть участь у всіх змаганнях університету, міста, області, України, успішно виступають та перемагають на чемпіонатах України, Європи та світу.

Основними орієнтирами для розвитку університету є:

- в освітній діяльності – утримання лідерських позицій у підготовці та забезпеченні конкурентоспроможності фахівців, яких готує університет шляхом запровадження нових освітніх стандартів, програм, навчальних планів, підвищення якості освітніх послуг, наповнення освітнього процесу та програм реальним європейськими цінностями;

- в науковій діяльності – створення та реалізація ефективної системи розвитку університетської науки, що забезпечує визначальний вплив фундаментальних і прикладних досліджень на якість освітнього процесу та розвиток навчального закладу як інноваційно-освітньої інституції.;

- в кадровій політиці – розробка та реалізація комплексу заходів підвищення якісного рівня науково-педагогічного колективу;

- в міжнародному співробітництві – підвищення міжнародного авторитету університету, забезпечення міжнародних стандартів якості освітніх послуг, інтеграція у світовий простір вищої освіти, участь у спільних проектах з провідними світовими науковими центрами;

- в галузі інформаційного забезпечення – впровадження у всі сфери діяльності університету новітніх інформаційних технологій;

- у сфері матеріально-технічного забезпечення – розвиток матеріально-технічної бази університету відповідно до міжнародних стандартів.

## **Розділ I. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА РОБОТА**

### **1.1. Підготовка фахівців відповідного рівня кваліфікації. Відкриття нових спеціальностей**

В університеті здійснюється підготовка фахівців за 10 галузями знань, 74 спеціальностями, із них: за першим (бакалаврським) рівнем – 37 спеціальностями, за другим (магістерським) рівнем вищої освіти – 37 спеціальностями.

Для якісної підготовки фахівців за освітніми програмами в межах спеціальностей університету та для перевірки готовності до проведення інституційної акредитації в закладі вищої освіти постійно здійснюється внутрішній самоаналіз на відповідність якісних і кількісних показників кадрового, матеріально-технічного, навчально-методичного та інформаційного забезпечення чинним Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності з урахуванням спеціальних умов для осіб з особливими освітніми потребами.

Упродовж звітнього періоду (відповідно до наказів МОН України «Про проведення акредитаційної експертизи» № 2580-л від 06.12.2018 р., № 2581-л від 06.12.2018 р., № 2876-л від 07.12.2018 р., № 2728-л від 07.12.2018 р., №2729-л від 07.12.2018 р., №2730-л від 07.12.2018 р., №2731-л від 07.12.2018 р., №2732-л від 07.12.2018 р., №2733-л від 07.12.2018 р., №2929-л від 12.12.2018 р., «Про проведення акредитаційної експертизи») первинній акредитаційній експертизі підлягали 10 освітньо-професійних програм спеціальностей, ліцензійній експертизі – 1 спеціальність університету.

Протягом звітнього 2018 року проведено процедуру первинної акредитаційної експертизи для 10 освітньо-професійних програм спеціальностей другого (магістерського) рівня вищої освіти, а саме: Спеціальна освіта; Туризм; Підприємництво, торгівля та біржова діяльність; Облік і оподаткування; Середня освіта (Фізична культура); Середня освіта (Хореографія); Середня освіта (Інформатика); Середня освіта (Історія. Правознавство); Середня освіта (Історія. Географія); Управління закладом освіти.

У результаті проведеної роботи на розгляд Акредитаційної комісії подано матеріали із вищезазначених спеціальностей університету (протокол № 133 від 27 грудня 2018 року).

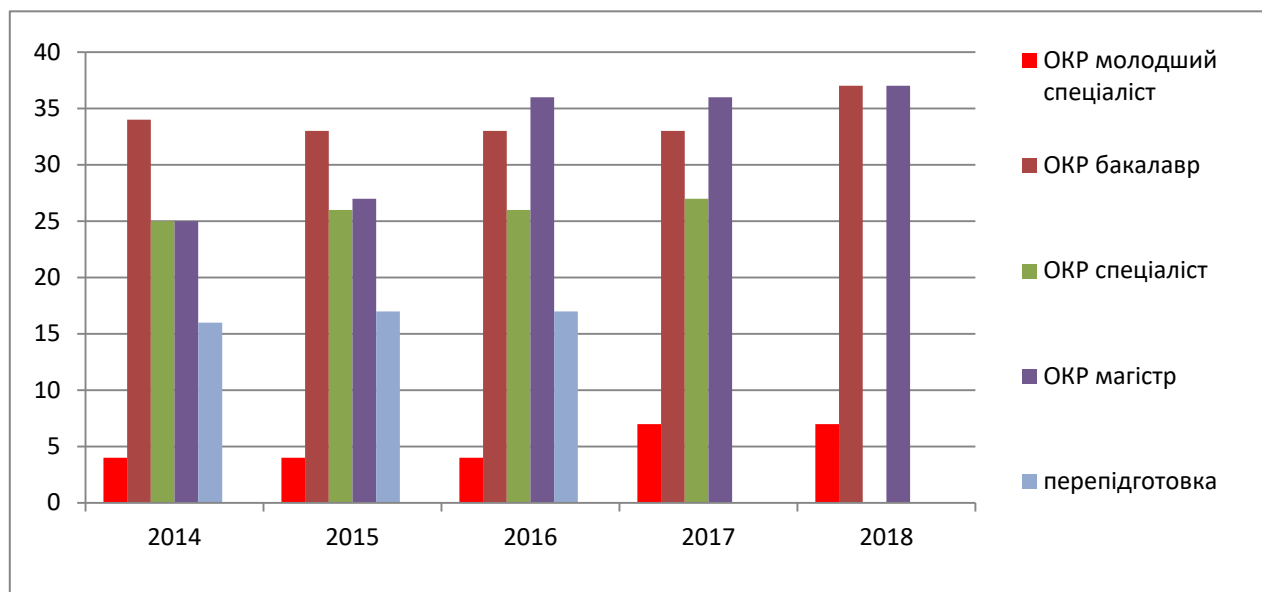
У звітньому році було проведено процедуру розширення провадження освітньої діяльності у сфері післядипломної освіти для осіб з вищою освітою спеціальності, зокрема:

016 Спеціальна освіта (ліцензований обсяг 25 осіб, наказ Міністерства освіти і науки України № 2320-л від 30.11.2018 р., протокол №117/2 від 30.11.2018 р. ).

Динаміка ліцензованих напрямів підготовки (спеціальностей) університету за останні п'ять років подано у діаграмі 1.1.1.

**Діаграма 1.1.1**

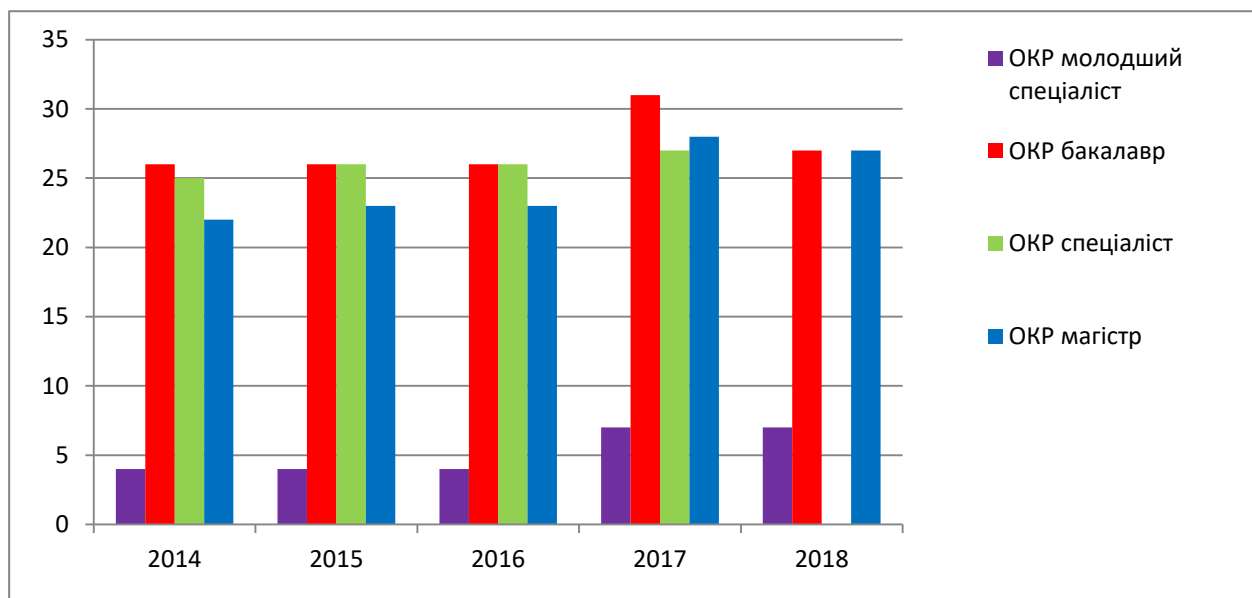
**Динаміка ліцензованих напрямів підготовки (спеціальностей) університету**



Динаміку акредитованих напрямів підготовки (спеціальностей) університету за останні п'ять років подано у діаграмі 1.1.2.

**Діаграма 1.1.2**

**Динаміка акредитованих напрямів підготовки (спеціальностей) університету**



Наведені факти засвідчують, що університет не тільки зберіг наявні напрями підготовки та спеціальності, але й розширив їх спектр.

Серед першочергових завдань університету – прогнозування та відкриття перспективних освітніх програм та спеціальностей з урахуванням

потреб держави і регіону, підготовка фахівців, затребуваних ринком праці. Перспективним видається запровадження освітніх програм, додаткових кваліфікацій у межах наявних спеціальностей першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, магістерських програм, а також нових програм підготовки докторів філософії, щоб дати можливість випускникам університету самореалізовуватися і розкривати власний потенціал.

## **1.2. Зміст та планування освітнього процесу**

Упродовж 2018 року діяльність навчально-методичного відділу та структурних підрозділів була спрямована на виконання постанов і наказів Міністерства освіти і науки України, рішень вченої ради та ректорату університету, на досягнення головної мети педагогічної освіти в Україні – формування вчителя XXI століття, здатного працювати на високому професійному рівні, на демократичних та гуманістичних засадах, вихователя національного свідомого та соціального активного громадянина нашої держави.

Освітній процес належним чином спланований у навчальних планах, відповідно до яких передбачається вивчення гуманітарних та соціально-економічних, природничо-наукових та професійно-орієнтованих дисциплін. При розробці планів враховані рекомендації Міністерства освіти і науки України щодо розподілу освітнього часу за циклами дисциплін, чітко виділені нормативні і вибіркові навчальні дисципліни, визначено кількість годин, відведених на самостійну роботу студентів з кожної дисципліни. Навчальним планом передбачено графік освітнього процесу, види та тривалість практик, випускну атестацію.

З метою якісної організації освітнього процесу та забезпечення його повноцінного функціонування у 2018 році здійснено комплекс заходів.

Підготовлено та затверджено:

- графіки освітнього процесу, розклади навчальних занять;
- кандидатури голів ЕК;
- документацію, необхідну для проведення випускної атестації;
- накази про планування навчального навантаження професорсько-викладацького складу та затвердження академічного навантаження викладачів кафедр університету на 2017/2018 та 2018/2019 навчальний рік;
- розрахунки навчального навантаження викладачів по кафедрах на 2017/2018 та 2018/2019 н. р. (обсяг годин);

Окрім того спільно із заступниками деканів із навчальної роботи упорядковано робочі навчальні плани відповідно до навчальних планів; проведено наради із завідувачами кафедр щодо планування академічного навантаження на 2018/2019 навчальний рік; обговорено показники рейтингу професорсько-викладацького складу з навчально-методичної роботи; статистичний звіт «Форма 2-3 нк» вчасно подано у МОН України;



підготовлено довідку про діяльність університету; визначено пропозиції щодо обсягів прийому та випуску за державним замовленням у 2018/2019 н.р.; підготовлено подання на призначення іменних та персональних стипендій для студентів університету на I та II семестри; здійснено переведення студентів із контрактної форми навчання на вільні місця державного замовлення; підведено та проаналізовано підсумки результатів екзаменаційних сесій на факультетах/інституті та в цілому по університету після завершення сесій та після ліквідації академічної заборгованості, що відображено у зведених відомостях; сформовано кількісно-якісні показники випускної атестації відповідних освітніх ступенів, напрямів підготовки, спеціальностей; своєчасно, щоквартально подано звіти у бухгалтерію університету про рух контингенту студентів; сформовано річний план та звіт підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників; забезпечено факультети / інститут і кафедри університету документацією з планування, обліку та звітності у освітньому процесі; своєчасно подано листи-відповіді на запити МОН України, управління освіти і науки обласної державної адміністрації та інших установ, що стосувалися організації освітнього процесу.

У 2018 році навчально-організаційна робота в університеті здійснювалась відповідно до чинних нормативних документів, навчальних планів та наказів ректора і носила професійно-спрямований характер:

- розроблено та затверджено розклади занять на семестри, графіки складання екзаменів і заліків, проведення передекзменаційних консультацій та ліквідації академічної заборгованості;

- складено графіки самостійної роботи студентів, захисту індивідуально-творчих завдань, чергування викладачів на кафедрах, що сприяло покращенню індивідуальної роботи зі студентами, підвищенню якості навчання;

- здійснено перевірку готовності факультетів / інституту та кафедр до зимової та літньої екзаменаційних сесій та до випускної атестації;

- на засіданнях кафедр, вчених радах факультетів/інституту щосеместрово розглядалося питання про стан навчально-організаційної роботи, основний акцент було зроблено на необхідність удосконалення освітнього процесу, його методичного забезпечення відповідно до вимог кредитно-трансферної системи;

- щосеместрово проводилася проміжна атестація студентів, за наслідками якої батькам студентів 1 курсу було розіслано листи з відомостями про їхню успішність, а також кураторами груп проведена робота зі студентами безпосередньо в академічних групах;

- на факультетах та в інституті проведено батьківські збори з метою обговорення проблем навчання і виховання студентів-першокурсників;

- показники успішності студентів систематично розглядалися на засіданнях старостатів;

– проведено анонімне анкетування студентів з метою виявлення випадків поборів і хабарництва під час підсумкового контролю.

З метою забезпечення якісного рівня викладання дисциплін деканатами факультетів, дирекцією інституту, членами науково-методичних комісій, завідувачами кафедр упродовж року здійснювалися контрольні відвідування відкритих занять та взаємовідвідування занять викладачами, що засвідчено відповідними протоколами засідань та записами в журналах. У них представлено ґрунтовний аналіз проведених занять, їх відповідність тематиці освітніх і робочих програм, використання інноваційних технологій, інформаційно-технічне забезпечення та ін.

Періодично факультети/інститут здійснювали порівняльний аналіз якості успішності освітньої діяльності студентів за такою схемою:

1. Якість і успішність за наслідками сесії.
2. Якість і успішність у порівнянні з попередньою сесією.
3. Якість і успішність після ліквідації академічної заборгованості.

Протягом 2018 року здійснювався поточний контроль за:

– організацією і проведенням освітнього процесу (контроль за виконанням факультетами/інститутом навчальних планів, графіків освітнього процесу, розкладів навчальних занять, екзаменів та заліків, раціональним використанням аудиторного фонду університету тощо);

– готовністю факультетів/інституту і кафедр до нового навчального року (розклади занять, графіки освітнього процесу, перевідні накази, наявність академічної заборгованості студентів на факультетах);

– проведенням сесій, заповненням відомостей підсумкового контролю, проведенням ліквідації академічної заборгованості студентів денної та заочної форм навчання, порядком відрахування студентів, які мали академічну заборгованість;

– порядком організації та проведення всіх видів практик упродовж навчального року;

– поданням службових записок факультетів/інституту та витягів із протоколів засідань кафедр про затвердження тем випускних кваліфікаційних робіт;

– забезпеченням контролю навчально-методичного відділу за плануванням і виконанням індивідуального навчального навантаження штатними викладачами та викладачами, які працювали на умовах сумісництва і погодинної оплати праці.

У звітному навчальному році для перевірки випускних кваліфікаційних робіт в університеті використовували програму Anti-Plagiarism. Студенти подавали роботи на електронних носіях з метою формування бази даних та проведення порівняльного аналізу. За результатами перевірки роботи допускали до захисту за умови, якщо коефіцієнт збігу матеріалу складав не більше 40%, в іншому разі робота вважалася плагіатом.

У контексті розвитку безконтактних технологій навчання в університеті широко використовується інформаційно-освітнє середовище

Moodle, в якому розміщено навчально-методичні комплекси навчальних дисциплін за вказаними напрями підготовки, спеціальностями ОС «Бакалавр» та «Магістр», що є важливою умовою організації навчання в режимі дистанційної освіти.

Викладачі університету активно працюють над навчально-методичним забезпеченням дисциплін відповідно до вимог ECTS, готують підручники, посібники та методичні рекомендації для студентів різних років навчання.

Питання організації освітнього процесу в умовах ECTS та його навчально-методичного забезпечення систематично розглядаються на засіданнях вчених рад, науково-методичних комісій факультетів/ інституту, навчально-методичній раді університету.

Таким чином, уся організаційна та навчально-методична робота в університеті ведеться з урахуванням сучасних підходів до впровадження кредитно-трансферної системи навчання. Створюються необхідні умови функціонування в системі ECTS усіх учасників освітнього процесу – студентів, викладачів та співробітників, які беруть участь в організації освітнього процесу.

Науково-методична робота факультетів/інституту та кафедр університету у 2018 році була спрямована на реалізацію директив Міністерства освіти і науки України, концепції Болонської декларації та на подальше поліпшення якості підготовки фахівців.

В університеті систематично працюють науково-методичні комісії факультетів/інституту та науково-методичні семінари кафедр, на яких обговорюються питання удосконалення навчально-методичного забезпечення освітнього процесу, методики проведення лекцій, практичних та семінарських занять, організації різних видів практик, самостійної роботи студентів та ін.

Випусковими кафедрами розроблені та затверджені програми випускної атестації для напрямів підготовки і спеціальностей ОС «Бакалавр» та «Магістр», тематика та методичні рекомендації до написання та захисту випускних кваліфікаційних робіт, розроблені методичні рекомендації щодо написання курсових робіт.

Відповідно до «Положення про кредитно-трансферну накопичувальну систему в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини» на кафедрах університету розроблені робочі навчальні програми з обов'язкових та вибіркового навчальних дисциплін циклів природничо-наукової, професійної та практичної підготовки робочих навчальних планів.

Усі дисципліни кафедр університету забезпечені необхідною навчально-методичною літературою: навчальними посібниками та підручниками, методичними посібниками і рекомендаціями до практичних і лабораторних робіт і практикумів, курсами лекцій. Викладачами удосконалені, оновлені програми навчальних курсів дисциплін відповідно до вимог кредитно-трансферної системи, розроблені критерії оцінювання знань студентів, створена відповідна методична база, підготовлений дидактичний

матеріал до практичних занять дисциплін відповідно до академічного навантаження, розроблені завдання для поточного, модульного та підсумкового контролю знань студентів, визначений матеріал для самостійного опрацювання. У 2018 році власними силами викладачів та студентів університету поліпшено методичне забезпечення освітнього процесу за рахунок передплати на фахові періодичні видання для бібліотеки та читальних залів, а також придбано низку фахових посібників та підручників.

Для стимулювання інтелектуальних здібностей і творчого потенціалу студентів у процесі проведення семінарських занять викладачі широко використовують традиційні й інтерактивні методи навчання: брейн-ринги, діалоги, дебати, диспути, КВК, конференції, мультинавчання, робота парами, творчі завдання, «круглий стіл», аудіо-, відео-записи, ділові та рольові ігри, обговорення рефератів, літературно-театральні конкурси, професійні тренінги та тренінгові вправи, індивідуальні та групові тренінги, семінари-конференції, дискусії. На заняттях викладачі також використовують інноваційні технології навчання: «коло ідей», «ажурна пилка», «карусель», «мікрофон», «мозкова атака», «акваріум», «мозаїка», «Сократів Діалог», «інтерв'ю» та ін.

В освітньому процесі викладачі використовують комп'ютерні програми Acrobat Reader 5,0; пакет ПЗ Microsoft Office (2003, 2007, 2010, 2013, 2017, office On-line), 1С:Бухгалтерія, FoxitReader, Microsoft Visual Studio Studio, Corel Draw, Adobe Photoshop, 3d Max, Delphi, Gran 3D, Abby Fine Reader, Prezi, Google Chrome, Opera, Mozilla Fire fox, Mozilla Thunderbird, Outlook Express, Skype, Open Office, Libra Office, G-suite Google for education, B52 Готель, B52 Ресторан, Оверія-туризм.

У наступному році робота університету буде спрямована на підготовку фахівців за відповідними освітньо-професійними програмами бакалаврського, магістерського рівнів та освітньо-науковими програмами магістерського рівня вищої освіти; продовження використання інноваційно-педагогічних та інформаційно-комунікативних технологій в організації професійної підготовки студентів, реалізацію заходів з підвищення конкурентоспроможності випускників, викладачів та науковців університету шляхом сприяння вільному оволодінню іноземними мовами і сучасними інформаційно-комунікаційними технологіями; забезпечення активної підтримки та всебічного розвитку студентського самоврядування із широким його залученням до аналізу організації освітнього процесу та якості освіти; налагодження співпраці із зарубіжними університетами, бізнес-структурами щодо обміну досвідом та практичної підготовки студентів, що сприятиме підвищенню професійної компетенції майбутніх фахівців до рівня світових вимог.

### **1.3. Створення умов для здобуття вищої освіти в університеті студентами з особливими освітніми потребами**

В університеті поряд із студентами з типовим розвитком отримують освіту 84 особи з такими нозологіями: спинномозкова травма, синдром Шерешевського-Тернера, синдром Мак-Кьюна-Олбрайта, цукровий діабет, епілепсія, ураження опорно-рухового апарату, дитячий церебральний параліч, сколіоз, вроджений вивих обох тазостегнових суглобів, легенева гіпертензія, двобічна хронічна сенсоневральна приглухуватість II-III ступеня з раннього дитинства, деформація обох очних яблук, вторинна катаракта лівого ока, глаукома правого ока, хронічний гломерулонефрит єдиної лівої нирки зі стійким сечовим синдромом без МФП, порок серця, дефект міжшлуночкової перетинки з артеріальним скидом, недостатність правої артерії.

Тенденція щодо зростання контингенту студентів з інвалідністю поставила у число пріоритетів діяльності університету у звітний період необхідність розв'язання проблеми навчання і соціального розвитку цих осіб з дотриманням гуманістичної концепції освіти, в основу якої покладено принцип «від рівних прав до рівних можливостей». Рівень забезпечення освіти для всіх є індикатором пріоритетності загальнолюдських цінностей і досягнутого рівня інклюзивного розвитку закладу освіти.

Відтак, пріоритетними напрями діяльності університету є:

1. Організаційна культура: створення інклюзивного освітнього простору; усунення ментальних бар'єрів на шляху здобуття вищої освіти; розвиток культури спілкування в колективі.

2. Освітня політика: формування уявлення колективу і соціальних партнерів про сутність і доцільність інклюзивного розвитку закладу вищої освіти; формування інклюзивної компетентності викладачів; розвиток інклюзивної компетентності студентів; набуття інформації про основні труднощі в навчанні і побуті студентів з особливими потребами.

3. Інклюзивна практика: подолання соціально-психологічних бар'єрів доступу до інклюзивного навчання молоді з особливими потребами; формування навичок взаємодопомоги в студентському колективі; формування навиків включення студентів в мікросоціум ЗВО.

Для забезпечення розвитку інклюзивної освітньої політики в межах університету функціонують «Науково-дослідна лабораторія інклюзивної педагогіки» (факультет дошкільної та спеціальної освіти) та «Центр соціально-освітньої інтеграції та інклюзивного реабілітаційно-соціального туризму «Без бар'єрів»» (факультет соціальної та психологічної освіти).

Ці структурні підрозділи здійснюють супровід інклюзивної освіти у таких напрямках:

1. Науково-дослідний, метою якого є наукова розробка системи супроводу навчання студентської молоді з інвалідністю, що включає новітні

освітні технології, спеціальні методи підтримки й адаптивні технічні засоби для забезпечення рівного доступу до навчання.

У цьому контексті здійснюється науково-пошукова робота: розробляються держбюджетні теми, виконуються дисертаційні дослідження, магістерські та студентські наукові роботи з проблем інклюзії та доступності до освітнього середовища осіб з інвалідністю. Студенти та викладачі беруть активну участь у міжнародних, всеукраїнських, обласних та регіональних конференціях, семінарах та конкурсах з означеної проблематики:

- Всеукраїнська науково-практична конференція «Інклюзивна освіта: теорія, методика, практика» (29.03.2018 р.);

- Всеукраїнська науково-практична конференція «Формування здоров'язберігаючих компетенцій дітей та молоді: проблеми, розвиток, супровід» (19.04.2018 р.);

- Регіональний науково-практичний семінар «Розвиток творчого, морального, емоційного потенціалу дітей за допомогою піскової терапії» (16.02.2018 р.);

- Регіональний науково-практичний семінар «Нетрадиційні техніки малювання в творчому розвитку особистості в умовах інклюзивної освіти» (15 березня 2018р.);

- I Всеукраїнський науково-практичний семінар «Основні стратегії взаємодії із дітьми із особливими освітніми потребами в рамках підготовки фахівців до роботи в закладах освіти» (22-23 лютого 2018 р.) (спільно з факультетом фізики, математики та інформатики);

- II Всеукраїнський науково-практичний семінар «Основні стратегії взаємодії з дитиною із особливими освітніми потребами в рамках підготовки фахівців до роботи в закладах освіти: навчання STEM-предметів в інклюзивних групах: інноваційний підхід» (29-30 березня 2018 р) (спільно з факультетом фізики, математики та інформатики);

- Участь у II Міжнародній конференції «Досвід США з надання соціальних сервісів для сімей, які виховують дітей з інвалідністю» (м. Київ);

- Участь у I Національному конгресі волонтерів, присвяченому медико-психологічній реабілітації та соціальній адаптації учасників бойових дій (м. Київ);

- Участь у XVII Міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні проблеми навчання і виховання людей в інтегрованому освітньому середовищі у світлі реалізації Конвенції ООН про права інвалідів» (Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна», м. Київ);

- Щорічний науково-методичний семінар «Соціалізація особистості: передумови, проблеми, перспективи» (м. Умань);

- Науково-практичний семінар «Соціальна та освітня інклюзія осіб з інвалідністю» (м. Умань);

- Регіональний науково-практичний семінар «Соціально-психологічна реабілітація дітей та молоді засобами інклюзивного реабілітаційно-соціального туризму» (м. Умань);

- Фестиваль тренінгів «Тілесно-орієнтована терапія» (м. Умань);

- Програма «Гендерна рівність та вибори» (м. Черкаси);

- Всеукраїнський семінар «Кращі практики волонтерства Ю.А.»;

- Зустріч студентів I-II курсів із практичним психологом школи № 9 «Інклюзивна освіта: від теорії до практики»;

- Участь у Всеукраїнських конкурсах наукових студентських робіт.

2. Навчально-виховний, метою якого є покращення умов для студентів з інвалідністю, отримання рівного доступу до освіти та інших послуг в інклюзивному освітньому середовищі. У зв'язку з цим проводяться такі заходи: здійснюється забезпечення освітнього процесу в інформаційно-освітньому середовищі Moodle; організація та проведення IV та V благодійного фестивалю творчості «Рівні між собою ми, будемо разом Я і Ти»; організація інформаційної виставки з надання допомоги та супроводу осіб на візках «Вчись допомагати правильно»; організація інформаційної виставки «Немає нічого неможливого!»; проведення кінолекторію до Дня поширення інформації про аутизм; зустріч із представниками уманської громадської організації «Фонд «Воля» з питань попередження захворювань гепатиту С та СНІДу»; підготовка подарунків батькам активних дітей з інвалідністю; підготовка новорічних листівок; підготовка ляльок-мотанок до Дня матері; проведення кулінарного ярмарку на підтримку дітей та молоді з інвалідністю; фотовиставка робіт Полянського Ярослава «Студентська осінь» та нагородження грамотою за I місце у бібліо-фольк-party «Книжки, мов дивні розсипи скарбів».

3. Психокорекційної діяльності. У межах цього напрямку проведено анкетування та тестування студентів; здійснено застосування технік арт-терапії, тілесно-орієнтованої та інших методик роботи для поліпшення психологічного та морального стану учасників освітнього процесу; проведено тренінгові програми «Долаємо стрес позитивно» та «Підготовка молоді з інвалідністю до сімейного життя», «Я – медіа» і «Шлях до успіху»; здійснюється індивідуальне консультування студентів з інвалідністю методом позитивної психотерапії; організовано терапевтичні заняття методом «Флористика»; проведено 29-й Міжнародний фестиваль Арт-терапії «ART-PRAKTIK»; рубрика інтерв'ю. Правило трьох «Н»; робота творчої майстерні, заняття із hand made; психодрама з елементами тренінгу; релаксація під вірменські народні інструменти «Пізнай себе».

4. Соціально-побутовий, в межах якого завершено ремонт спеціалізованої санітарно-гігієнічної кімнати на першому поверсі навчального корпусу № 3 відповідно до вимог доступності та Універсального дизайну; здійснюється супровід умов проживання студентів з інвалідністю в гуртожитках університету.

5. Волонтерської діяльності, мета якого – залучення до активної

волонтерської діяльності «Студентської соціально-психологічної служби університету студентів з інвалідністю»; організація та проведення акцій, ярмарків та соціальних заходів, співпраця з представниками закладів соціального захисту населення; участь в акціях до Всенародного Дня батька; «Посмішка» до дня Обіймів; «Мудрі повчання»; «Я щасливчик»; організація акції «Selfy із викладачем».

6. Інклюзивний реабілітаційно-соціальний туризм та фізична реабілітація: на базі факультету дошкільної та спеціальної освіти здійснюється обладнання кабінету фізичної реабілітації; проводиться активна співпраця з Асоціацією «Інклюзивного Реабілітаційно-соціального туризму в Україні»; організовано та проведено II студентський конкурс наукових проектів з питань інклюзивного туризму «Подорожуємо без бар'єрів»; знято відеоролик «Що студентство знає про інклюзивний туризм?»; організовано екскурсійні поїздки до м. Черкаси (музей образотворчого мистецтва) та Буцького каньйону; екскурсії «Умань туристична» (до Уманської картинної галереї, Василіанського монастиря, планетарію університету); участь у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт зі спеціальності «Соціальна робота» (м. Ужгород): студентка факультету соціальної та психологічної освіти Чупіна Катерина посіла I місце (тема роботи «Інклюзивний туризм як засіб соціально-психологічної реабілітації студентської молоді з інвалідністю в умовах закладу освіти»). Науковий керівник – доц. Кравченко О.О.).

Таким чином, цілісно вибудована система соціально-педагогічної підтримки студентів з особливими освітніми потребами дозволяє їм досягнути високих результатів не тільки в навчальній, а й у творчій та професійній діяльності.

#### **1.4. Організація практичної підготовки фахівців**

В університеті передбачена безперервність та послідовність практичної підготовки студентів, яка є обов'язковою компонентою освітніх програм для здобуття освітніх ступенів «бакалавр», «магістр», «доктор філософії». Організація і проведення практик в університеті здійснюється відповідно до «Положення про організацію практик в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини», розробленого відповідно до закону України «Про вищу освіту».

Упродовж 2018 навчального року в університеті продовжувалася науково-методична та організаційна робота з удосконалення системи навчальних та виробничих практик. Викладачами фахових кафедр факультетів/інституту були оновлені методичні рекомендації та навчально-методичні посібники щодо проходження практик для студентів.

Базами практик університету є загальноосвітні школи різних типів (державні, приватні, гімназії, школи-інтернати, колегіуми), професійно-технічні



училища, технікуми, заклади вищої освіти, коледжі, дошкільні навчальні заклади, заклади соціальної сфери, заклади та служби соціальної допомоги та підтримки дитини, позашкільні виховні заклади, оздоровчі табори, літні пришкільні майданчики, дитячі центри, центри реабілітації, підприємства, СЮТ, еколого-натуралістичні центри та інші, що мають необхідну навчально-матеріальну і методичну базу та кваліфіковані педагогічні кадри.

Університетом постійно оновлюються бази для проходження практик. Так, у 2018 році було підписано договори про проходження практик студентів строком на 5 років з ДНЗ ясла-садок комбінованого типу № 5, 7, 12, 23, ДНЗ ясла-садок компенсуючого типу № 9, ДНЗ № 25 (м. Умань), територіальним центром соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Уманського району (м. Умань); службою у справах дітей Уманської районної державної адміністрації; КЗ «Смілянська спеціальна загальноосвітня школа – інтернат I–II ступенів» Черкаської ради; приватним підприємством «Джоена» (місто Умань).

Підписано короткотривалі договори на період проходження практик з ПП «ІВЕНТ ПРО КАРПАТИ» (лижна школа ТК «Буковель», Івано-Франківська область, м. Яремче – строком на 1 рік); Уманським місцевим центром з надання безоплатної вторинної правової допомоги (строком на 10 місяців); Інститутом підготовки кадрів державної служби зайнятості України (строком на 10 місяців); товариством з обмеженою відповідальністю «Епіцентр К»; ТОВ «Парктур» (дитячий оздоровчий табір «Артек-Буковель», Івано-Франківська область, с. Поляниця), ТОВ «Дитячий оздоровчий заклад «Бригантіна» (Кіровоградська область, смт. Новоархангельськ), «Турбюро Ірини Борщенко» (дитячий табір «Таємниці цивілізації», ТК «Водограй», Закарпатська область, Мукачівський район, с. Чинадієво) (на період проходження практик в дитячих оздоровчих таборах).

Четвертий рік поспіль на базі університету проводила роботу «Школа вожатих» для студентів, які виявили бажання працювати в літніх оздоровчих таборах. Робота була розділена на декілька етапів: опрацювання теоретичного матеріалу; практична робота викладачів зі студентами; відбір кращих студентів, які продовжили навчання у «Школах вожатих» в ДОТ «Артек-Буковель» (10 студентів), УДЦ «Молода Гвардія» (16 студентів) та «Таємниці цивілізації» (30 студентів); безпосередня робота в таборах.

22–23 травня 2018 року університетом спільно з Українським дитячим центром «Молода гвардія» було організовано і проведено на базі ДП «УДЦ «Молода Гвардія» (м. Одеса) II Всеукраїнський фестиваль-конкурс «Ліга педагогів». Участь у конкурсі взяли понад 100 студентів із Києва, Житомира, Умані, Глухова, Балти, Білгород-Дністровська, Бару, а також представники дитячих оздоровчих таборів Рівненської та Одеської області. Фестиваль проходив у рамках науково-практичного семінару «Форми, методики та прийоми освітньо-виховної роботи, актуальні в умовах рекреації», програма якого також охоплювала проведення конкурсів педагогічної майстерності, майстер-класів, практикумів, творчих майстерень, круглого столу «Практика

і робота в літніх оздоровчих таборах як імператив подальшої професійної діяльності». Цікавими були майстер-класи з декоративно-прикладного мистецтва, що провели науковці університету.

У звітному періоді на факультетах систематично організовувалися і проводилися круглі столи, конкурси. Також традиційними є науково-методичні семінари, де вчителі, викладачі і студенти обговорюють актуальні проблеми освітньої галузі. Щороку проводяться зустрічі з учителями, які брали участь у конкурсі «Учитель року». На базі дошкільних навчальних закладів, спеціальних закладів освіти та загальноосвітніх шкіл викладачами факультету дошкільної та спеціальної освіти проводяться науково-методичні семінари для учителів, батьків та студентів-практикантів. Студенти факультету соціальної і психологічної освіти постійно проводять заходи на базі центру соціальної реабілітації дітей-інвалідів «Пролісок», Уманського дитячого будинку для дітей сиріт, Центру дозвілля та відпочинку для дітей шкільного віку «Барвограй» управління праці та соціального захисту населення Уманської міської ради, на прибудинкових територіях у 10 мікрорайонах міста Умані.

На факультеті іноземних мов здійснюється пілотування нової програми з «Методики навчання англійської мови», відповідно до якої практична підготовка студентів має наскрізний характер і відбувається упродовж вивчення всього курсу методики. Під час педагогічної практики у III та IV семестрах відбувається кероване спостереження, студенти мають можливість спостерігати за роботою досвідчених учителів та пов'язати набутий досвід з навчальним матеріалом першого року вивчення курсу методики. Під час перебування у школі в ролі помічника вчителя упродовж V-VII семестрів студенти займаються плануванням, мікровикладанням та надають посильну допомогу вчителям англійської мови. Модулі в цих семестрах містять завдання для спостереження та пов'язують заняття з методики з педагогічною практикою. Студентам рекомендується проводити один день (мінімум 4 години) на заняттях у школі, з відривом від освітнього процесу в університеті.

Для планування та здійснення контролю роботи студентів, що проходили практику за місцем проживання та працевлаштування, викладачі використовують електронні ресурси: персональні освітні сайти та інформаційно-освітнє середовище Moodle. На факультеті фізики, математики та інформатики використовується сервіс Classroom, який входить до складу G Suite for Education – безкоштовного набору інструментів для роботи з документами, хмарним сховищем, навчальним контентом. Цей сервіс дозволяє організувати заняття як в аудиторії, так і дистанційно. Під час педагогічної практики Classroom дозволяє методисту надавати рекомендації в режимі онлайн (написання плану уроку, завантаження навчально-методичних матеріалів та ін.).

Перебіг та результати проходження практик студентами постійно висвітлюються на сайті університету, факультетів/інституту; організаційні

питання педпрактики, її хід і підсумки періодично обговорюються на засіданнях вченої ради, ректорату, навчально-методичної ради університету, вчених рад факультетів/інституту, кафедр.

Протягом навчального року від керівників баз практик постійно надходять подяки на адресу університету (УДЦ «Молода Гвардія», ДТ «Артек-Буковель», дирекцій та учителів загальноосвітніх шкіл № 3, 8, 11, 14 міста Умані) за якісну підготовку студентів, наполегливість у роботі з дітьми та особливо за проведення виховних заходів.

Для забезпечення реалізації основних напрямків перебудови освіти, підвищення якості навчання студентів та їх практичної підготовки у 2019 році в університеті планується оновити програми з практик відповідно до нових освітніх програм ОС «Бакалавр» та «Магістр», проводити роботу з оновлення методичних рекомендацій з практик, розширювати мережу баз практик у відповідності до програм практик, укласти угоди з тими базами практик, термін дії яких завершується, продовжувати роботу над пошуком нових форм проведення практик, вироблення сучасних критеріїв і показників ефективності їх проведення (з урахуванням європейських вимог), розробити систему галузевих зв'язків між роботодавцями та університетом для забезпечення здобуття студентами професійних навичок під час проходження виробничої практики та з метою їх майбутнього працевлаштування.

### **1.5. Система внутрішнього забезпечення якості освіти в університеті**

Політика університету спрямована на забезпечення якості освіти і провадиться на основі різноманітних внутрішніх механізмів і процедур, які уможливають активну участь усіх учасників освітнього процесу. На університетському рівні розроблено і затверджено в установленому порядку необхідні документи, які регламентують використання різних механізмів і процедур забезпечення якості. У звітному році на засіданні вченої ради (протокол № 2 від 18.09.2018 р.) затверджено «Положення про участь студентів у забезпеченні якості вищої освіти в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини», яке має на меті координувати спільні дії органів студентського самоврядування, адміністрації, відповідальних осіб та підрозділів університету для підвищення якості освітньої діяльності і якості вищої освіти в університеті. У подальшій роботі заплановано відображення основних положень нормативних документів у конкретних показниках забезпечення якості на рівні факультетів та інституту.

В університеті діє Центр забезпечення функціонування системи управління якістю освітньої діяльності (директор – доц. Комарова З. І.), завдання якого полягають у безпосередньому провадженні політики забезпечення якості освіти та освітньої діяльності. Робота центру

здійснюється за трьома основними напрямками – організаційно-методичним, інструктивно-методичним, інформаційно-аналітичним.

Діяльність університету у 2018 році була спрямована на формування цілісної системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти. Цьому сприяли розроблені і затверджені на засіданні вченої ради університету (протокол № 7 від 30 січня 2018 року) «Заходи для забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини на 2018 рік». Відповідно до цього документа упродовж року колективом університету було виконано ряд заходів, спрямованих на: забезпечення якості, періодичного перегляду та моніторингу освітніх програм; оцінювання якості результатів навчання здобувачів вищої освіти та якості роботи професорсько-викладацького складу; на перевірку наявності необхідних ресурсів та інформаційних систем для управління освітньою діяльністю; забезпечення публічності інформації та ефективної системи запобігання і виявлення академічного плагіату тощо.

За звітний період систематизовано і проаналізовано дані соціологічного опитування здобувачів вищої освіти на тему: «Студент про якість викладання» (протокол № 5 засідання ректорату від 9 січня 2018 року); проведено цикл науково-методичних семінарів для завідувачів кафедр із питань забезпечення якості, зокрема обговорено питання: «Оцінювання якості роботи науково-педагогічних працівників та результатів навчання здобувачів вищої освіти в університеті: особливості організації, ефективність проведення» (30 травня 2018 року); «Механізми оцінювання якості результатів навчання здобувачів вищої освіти в університеті» (28 листопада 2018 року); здійснено рейтингове оцінювання результатів діяльності науково-педагогічних працівників та структурних підрозділів університету (відповідно до наказу № 372 о/д від 21.05.2018 р.); удосконалено механізм оцінювання якості результатів навчання здобувачів вищої освіти, зокрема: ректорський контроль рівня залишкових знань магістрів у I семестрі 2018–2019 н.р. уперше проведено у формі комп'ютерного тестування на основі платформи Moodle в інформаційно-освітньому середовищі університету.

Одним з елементів внутрішньої системи забезпечення якості освіти в університеті є забезпечення якості результатів навчання здобувачів вищої освіти. Серед основних механізмів оцінювання якості результатів навчання систематично застосовується внутрішній замір знань у вигляді ректорського контролю. Упродовж звітного періоду оцінка залишкового рівня знань студентів здійснювалася відповідно до наказів ректора № 74 о/д від 2 лютого 2018 р.; № 669 о/д від 12 вересня 2018 р.

Так, у період із 20 лютого по 21 березня 2018 року до перевірки якості результатів навчання залучено 2534 здобувачі освітніх ступенів «Бакалавр» і «Магістр», що становить 84,9 % від їхньої загальної кількості за списками академічних груп. Усього проведено контрольні роботи з 204 професійно-

орієнтованих дисциплін. За результатами внутрішнього аудиту абсолютна успішність по університету становила 97,1 %, а якісна успішність – 63,5 %.

Узагальнені та проаналізовані результати ректорського контролю якості результатів навчання були обговорені на засіданнях вченої ради університету 27 березня 2018 року (протокол № 9 ) та 30 жовтня 2018 року (протокол № 4). Крім цього, відповідно до вимог Закону «Про вищу освіту» узагальнені результати внутрішнього аудиту якості за 2017–2018 н.р. розміщено на сайті університету в рубриці «Навчання. Організація освітнього процесу. Забезпечення якості освіти».

Інформаційне наповнення моніторингу в університеті переважно здійснюється за даними офіційних звітів (приймальної комісії, звіти з успішності, руху контингенту студентів, наукової роботи тощо); за впроваджуваними дворівневими системами контролю якості результатів навчання; за результатами соціологічних опитувань учасників освітнього процесу та зацікавлених сторін тощо. Проте університет працює над розробкою єдиної усталеної системи збору, аналізу і використання інформації, яка забезпечуватиме не лише її обробку, а й аналіз та оцінку.

Питання забезпечення якості освіти систематично заслуховуються на засіданнях навчально-методичної ради університету (голова – доц. Розгон В. В.). Так, за звітний період були обговорені питання методичного забезпечення професійно-практичної підготовки студентів; забезпечення єдності наукової і навчальної складових у процесі підготовки магістрів (протокол № 2 від 21 лютого 2018 року); використання в навчальному процесі сучасних інформаційно-комунікаційних технологій (протокол № 4 від 18 квітня 2018 року); питання антиплагіатного контролю випускних кваліфікаційних робіт (протокол № 5 від 20 червня 2018 року).

Найголовнішими завданнями університету в освітній діяльності на 2019 рік є: інтенсивне впровадження культури якості на всіх рівнях організації та здійснення освітньої діяльності; спрямування роботи структурних підрозділів на розвиток університету; установлення чіткого, прозорого та обов'язкового для всіх порядку розроблення, затвердження і закриття освітніх програм; рейтингова оцінка діяльності науково-педагогічних працівників та структурних підрозділів університету; постійний моніторинг якості і результатів навчання здобувачів вищої освіти за кожною освітньою програмою; розробка різноманітних анкет для опитування зацікавлених сторін у якості надання університетом освітніх послуг; удосконалення системи оцінювання здобувачів вищої освіти, перехід на якісно новий рівень інформаційного менеджменту із запровадженням максимально автоматичного формування звітів і самозвітів за окремими видами діяльності, а також максимальна автоматизація процесів розподілу і використання ресурсів.

## 1.6. Аналіз успішності студентів

В університеті заліково-екзаменаційна сесія для студентів денної та заочної форм навчання проводилася згідно з графіками освітнього процесу (наказ № 172 о/д від 17 березня 2017 року «Про затвердження графіку освітнього процесу на 2017/2018 н.р.», затвердженими розкладами екзаменів та ліквідації академічної заборгованості на засадах Європейської кредитно-трансферної системи організації освітнього процесу на всіх курсах освітніх ступенів «бакалавр», «магістр» та освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст».

Відповідно до наказів № 896 о/д від 17 листопада 2017 року «Про завершення першого семестру 2017/2018 н.р. і проведення зимової заліково-екзаменаційної сесії» та № 335 о/д від 05.05.2018 року «Про завершення 2017/2018 навчального року та підведення підсумків роботи університету» деканатами факультетів/дирекцією інституту та кафедрами здійснювалася робота з підготовки до проведення заліково-екзаменаційної сесії: підготовлені та затверджені переліки заліків та екзаменів, розклади заліково-екзаменаційних сесій, графіки ліквідації академічної заборгованості, здійснено перевірку заповнення журналів академічних груп згідно вимог ЄКТС, студенти денної форми, які навчалися за індивідуальним графіком, були відкликані для складання підсумкового контролю. За місяць до початку екзаменаційної сесії на засіданнях кафедр затверджені екзаменаційні білети, які складені з урахуванням чинних робочих програм навчальних дисциплін. Перед екзаменами викладачі проводили консультації, до екзаменів допускали студентів, які склали заліки. З метою попередження порушень чинного законодавства про вищу освіту на факультетах/інституті створено умови, які сприяли прозорості та відкритості проведення підсумкового контролю, до цього процесу було залучено органи студентського самоврядування. З метою попередження проявів посадових зловживань та хабарництва на факультетах/інституті діють скриньки довіри, а також телефон гарячої лінії «4-02-14».

Зимова екзаменаційна сесія тривала з 02 по 21 січня 2018 року, літня – з 04 по 30 червня 2018 р. (у т.ч. ліквідація академічної заборгованості).

Контингент студентів університету на початок зимової екзаменаційної сесії становив 9021 особи (що на 46 осіб менше, ніж торік): денна форма – 5281 особа, заочна форма – 3738 осіб, в тому числі 219 студентів – іноземні громадяни (денна форма – 210, заочна форма – 9). З них 12 осіб перебуває в академічній відпустці.

До складання екзаменаційної сесії було допущено 9010 студентів. Загалом успішно та у встановлений термін склали сесію 8793 осіб (5131 – денна, 3662 – заочна).

Успішність студентів по університету за результатами зимової екзаменаційної сесії становить 97,7%, що на 1,12% менше ніж торік, а показник якості знань – 57,4%

Найбільше успішних у навчанні студентів, де вчасно і в повному обсязі здали сесію більше 98% студентів, навчається:

денної форми – на факультеті професійної та технологічної освіти (55,5%), на історичному факультеті (53,8%), на факультеті української філології (51,0%);

заочної форми – на факультеті дошкільної та спеціальної освіти (73,3%), на факультеті фізики, математики та інформатики (62,2%), на факультеті мистецтв (59,8%).

Кількість студентів, які за результатами екзаменаційної сесії мають бал «3,0», складає 13,5%. Найменшу кількість студентів, які мають бал «3,0» мають факультети дошкільної та спеціальної освіти (2,59%), початкової освіти (7,61%) та мистецтв (10,11%). Відносна кількість студентів, які навчаються на «відмінно» і «добре» становить по університету 48,5% (4268 осіб).

Аналіз успішності і якості знань студентів був би неповним без зазначення кількості відмінників. За результатами зимової екзаменаційної сесії в університеті навчається 633 осіб денної і заочної форм навчання, що склали всі іспити на «відмінно» (7,2% від загальної кількості студентів). Кількість відмінників порівняно з зимовою сесією минулого року, збільшилася на 25 осіб (0,5%).

28 осіб не з'явилися на сесію з поважних причин – їм продовжено термін ліквідації академічної заборгованості. Академічну заборгованість після закінчення сесії мали 54 студенти, 35 осіб не з'явилися на сесію з неповажної причини, у зв'язку з чим були відраховані (0,45% від загальної кількості студентів).

Діапазон значень показника якості знань студентів у розрізі курсів знаходиться у межах від 34,9% до 60,8 % на денній формі навчання, і від 34,0% до 88,3% на заочній формі навчання. Найвищий показник якості у студентів-магістрантів, які свідомо продовжують здобувати кваліфікацію за обраною спеціальністю, а найнижчі показники якості у студентів першого і другого курсів ОС «бакалавр» (проблеми з адаптацією до навантаження). Значна кількість студентів-іноземців на деяких факультетах знижує показник якості навчання як по курсах, так і по факультету та університету в цілому.

Кількість студентів на початок екзаменаційної сесії II семестру 2017/2018 навчального року становила 8869 особи денної та заочної форм навчання. До складання екзаменів було допущено 8779 осіб (6 студентів перебуває в академічній відпустці).

Успішно склали заліково-екзаменаційну сесію 8597 осіб, що становить 97,9 % загальної кількості допущених до екзаменів, з них склали екзамени на тільки на «відмінно» («А») – 564 (6,4%), тільки на «добре» («В», «С») – 4360 (49,7%), на змішані оцінки – 2896 (33,0%), тільки на задовільно («D», «E») – 777 (9,0%).

Отримали незадовільні оцінки («FX», «F») 165 (1,9 %) студентів.

На сесію не з'явилися: 25 осіб з поважних причин, 36 – без поважних

причин. Студентам, які не з'явилися на сесію з поважних причин, підтверджених документально, продовжено термін ліквідації академічної заборгованості.

Загальний показник абсолютної якості навчання по університету за результатами екзаменаційної сесії становить 56,15%.

Загальна кількість академборжників на момент закінчення ліквідації академічної заборгованості – 165 осіб. Усього по університету за невиконання навчального плану відраховано 57 осіб.

Діапазон значень показника якості знань студентів у розрізі курсів на денній формі знаходиться у межах від 42,0% (III курс ОС «бакалавр») до 89,4% (II курс ОС «магістр») і на заочній формі навчання від 49,2% (III курс ОС «бакалавр») до 83,8% (II курс ОС «магістр»).

Наведені показники стали предметом конструктивного аналізу на засіданнях кафедр та факультетів/інституту. У наступному році заплановано ряд заходів, які зорієнтовані на підвищення компетентності, вимогливості та відповідальності викладачів а також якості підготовки студентів.

## **1.7. Військова підготовка студентів**

Військова підготовка студентів університету здійснюється за програмою підготовки офіцерів запасу. В роботі по набору студентів на проходження військової підготовки фахівці відділу обліку та військової підготовки студентів керується вимогами Постанови Кабінету міністрів № 48 від 01.02. 2012 р. «Про затвердження Порядку проведення військової підготовки студентів вищих навчальних закладів за програмою підготовки офіцерів запасу» та сумісним наказом Міністерства оборони та Міністерства освіти та науки України № 531/857 від 11.11.2004 «Про затвердження Інструкції з організації підготовки офіцерів запасу з числа студентів вищих навчальних закладів».

На підставі договорів про військову підготовку студентів за програмою підготовки офіцерів запасу № 15/25/155 від 04.05.2016 року з Військовою академією м. Одеса та № 919-5 від 23.01.2012 року із Сумським державним університетом підготовку студентів було сплановано на базі Одеської військової академії за спеціальностями «Командир мотострілецького взводу» і «Командир аеромобільного взводу» та військової кафедри Сумського державного університету за спеціальністю «Командир артилерійського взводу».

З 9 квітня по 24 травня 2018 року було проведено навчальні збори на базі Одеської військової академії студентів I та II років навчання, а з 18 по 28 квітня 2018 року проведено табірний збір студентів I та II років навчання на військовій кафедрі Сумського державного університету.



Всього продовжують навчатися за програмою підготовки офіцерів запасу студенти університету:

у військовій академії (м. Одеса);

I курс – 22 особи;

на військовій кафедрі Сумського державного університету:

I курс – 7 осіб;

II курс – 21 особа.

У вересні-жовтні 2018 року проведена агітаційна робота та опрацювання необхідних документів для допуску студентів до вступних іспитів та консультації щодо іспитів з ДПЮ (допризовної підготовки).

Вступні іспити відбулися 26-27 жовтня 2018 року, за їх результатами зараховано слухачами Одеської військової академії 22 особи та кафедри військової підготовки при Сумському державному університеті 10 осіб.

**Таблиця 1.7.1**

Назва факультету/інституту	Одеська військова академія	Військова кафедра Сумського державного університету	Всього
навчально-науковий інститут економіки та бізнес-освіти	4	1	<b>5</b>
іноземних мов	2	1	<b>3</b>
початкової освіти	-	1	<b>1</b>
соціальної та психологічної освіти	6	-	<b>6</b>
фізичного виховання	9	5	<b>14</b>
фізики, математики та інформатики	1	2	<b>3</b>
<b>Всього</b>	<b>22</b>	<b>10</b>	<b>32</b>

У липні 2018 року проведено військове стажування та прийняття військової присяги для студентів, які закінчили навчання за програмою підготовки офіцерів запасу, з них: у військовій академії (м. Одеса) – 39 осіб; на військовій кафедрі Сумського державного університету – 27 осіб. Наказом Міністра оборони України (по особовому складу) № 632 від 03 жовтня 2018 року цим студентам університету присвоєні первинні офіцерські звання «молодший лейтенант запасу».

На наступний рік заплановано продовження співпраці з Сумським державним університетом та з Військовою академією (м. Одеса) з метою забезпечення Збройних Сил України, інших військових формувань, а також правоохоронних органів спеціального призначення та Держспецтранс служби необхідною кількістю військовонавчених громадян для виконання військового обов'язку в запасі, проходження військової служби за контрактом або за призовом осіб офіцерського складу, проходження служби у військовому резерві.

## 1.8. Робота з іноземними студентами

Підготовка іноземців та осіб без громадянства в університеті здійснюється за акредитованими спеціальностями відповідно до ліцензії МОН України (наказ МОН України №1492л від 15.11.2016 р.).

У звітному періоді проводилася робота по налагодженню співпраці з агентствами і компаніями з метою розширення географії контингенту іноземних студентів в університеті, зокрема, з Міжнародною організацією підтримки студентів (Гана), "ADVANCE CONSULTING" (Республіка Узбекистан), Globalia Company (Іспанія), Educational Consultancy firm named "Overseas Students Admission Services" (Пакистан), ТОВ «КОМПАНІЯ АЛЬФА КОНСАЛТЕТС» (Україна), «Future Expert Institute and Associates» (Пакистан).

На рівні університету робота з іноземними студентами здійснюється різними структурними підрозділами: відділом по роботі з іноземними студентами, деканатами факультетів, на яких навчаються іноземні студенти; приймальною комісією, навчально-методичним відділом, відділом ліцензування та моніторингу якості освіти, відділом обліку та військової підготовки студентів, бухгалтерією, юридичним відділом, культурно-освітніми центрами, зокрема, Українсько-туркменським культурно-освітнім центром.

Підтримуючи ініціативи Міністерства освіти і науки України щодо підвищення рівня якості підготовки іноземних громадян, у 2018 р. в університеті приділялася значна увага відбору потенційних студентів, оскільки перший крок до якісної освіти, якісного випускника – це конкурсний відбір кращих абітурієнтів.

Керуючись наказом Міністерства освіти і науки України від 01 листопада 2013 року № 1541 «Деякі питання організації набору та навчання (стажування) іноземців та осіб без громадянства» (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 11 грудня 2015 року № 1272 зі змінами (Наказ МОН України № 1167 від 11.08.2017 р.)), в університеті було відпрацьовано механізми відбору абітурієнтів: розгляд приймальною комісією пакетів документів абітурієнтів, реєстрація іноземних громадян працівниками відділу по роботі з іноземними студентами в електронній системі «Журнал обліку запрошень на навчання в Україні» та видача запрошень на навчання. Зокрема, на запити іноземних громадян з Арабської Республіки Єгипет, Нігерії, Камеруну, Йорданії, Палестини, Пакистану, Тунісу, Туркменістану, Ісламської Республіки Ірак було видано 238 запрошень на навчання на підготовчому відділенні для іноземних громадян та здобуття освітніх ступенів «Бакалавр» та «Магістр» у 2018 році.

Відповідно до Наказу МОН України від 01 листопада 2013 року № 1541 «Деякі питання організації набору та навчання (стажування) іноземців та осіб без громадянства» (у редакції наказу МОН України від 11 грудня 2015 року № 1272 зі змінами (Наказ МОН України № 1167 від

11.08.2017 р.) набір іноземних громадян на навчання у 2018 році здійснювався у встановлені МОН України терміни (зарахування й формування наказів в системі ЄДЕБО проводилося до 1 листопада 2018 р.).

Прийом документів та вступні випробування для іноземних громадян у 2018 р. організовувалися приймальною комісією та відділом по роботі з іноземними студентами. Головним критерієм конкурсного відбору абітурієнтів стало знання мови навчання та фахових дисциплін.

У 2018 р. до університету було подано 112 заяв від іноземних громадян на здобуття освітнього ступеня «Бакалавр». За результатами роботи приймальної комісії на навчання було зараховано 72 особи (65 – на денну і 7 – на заочну форми навчання). Поновлено на навчання і переведено з інших закладів вищої освіти України і закордону 16 осіб. Відраховано за невиконання навчального плану, несплату за навчання та за власним бажанням 11 осіб. Завершили навчання у 2018 р. та здобули освітній ступінь «Бакалавр» – 8 осіб, освітній ступінь «Магістр» – 3 особи.

Станом на грудень 2018 року в університеті навчається 299 іноземних громадян для здобуття освітніх ступенів «Бакалавр», «Магістр», а також на підготовчому відділенні для іноземних громадян.

Іноземні громадяни, які навчаються на факультетах та підготовчому відділенні, є громадянами таких країн: Азербайджан, Арабська Республіка Єгипет, Нігерія, Камерун, Сербія, США, Туніс, Туркменістан.

Іноземні громадяни навчаються в інституті економіки та бізнес-освіти, і на 8 факультетах університету: природничо-географічному; фізики, математики та інформатики; іноземних мов; інженерно-педагогічної освіти; історичному; фізичного виховання; мистецтв; початкової освіти.

Іноземні студенти здобувають освітній ступінь «Бакалавр» за 13 спеціальностями:

- 013 Початкова освіта;
- 014.02 Середня освіта (Мова і література (англійська));
- 014.03 Середня освіта (Історія);
- 014.04 Середня освіта (Математика);
- 014.05 Середня освіта (Біологія);
- 014.06 Середня освіта (Хімія);
- 014.07 Середня освіта (Географія);
- 014.08 Середня освіта (Фізика);
- 014.10 Середня освіта (Трудове навчання та технології);
- 014.11 Середня освіта (Фізична культура);
- 015.10 Професійна освіта (Комп'ютерні технології);
- 032 Історія та археологія;
- 072 Фінанси, банківська справа та страхування;

Освітній ступінь «магістра» іноземні студенти здобувають за спеціальністю:

- 014.04 Середня освіта (Математика).

Керуючись наказами та листами МОН України щодо вивчення державної мови іноземними студентами (Наказ МОН України № 997 від 18 серпня 2016 року), укладено окремі навчальні плани для іноземних студентів, в яких за рахунок дисциплін гуманітарного циклу виділено 600 годин на вивчення мови навчання упродовж 4 років, а також запланований випускний екзамен (Розпорядження №58 від 13.07.2015 року «Щодо необхідності уніфікації планування навчальної дисципліни «Українська мова» для іноземних студентів»). Години для вивчення мови в такому обсязі виділялися за рахунок годин, передбачених типовими навчальними планами для вивчення дисциплін гуманітарного та соціально-економічного напрямку (іноземна мова, теорія і практика іноземної мови, українська мова, українська та зарубіжна культура).

Викладачами кафедри практичного мовознавства модифіковано навчальні програми з дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням» й кардинально змінено підходи до викладання української мови як іноземної. Завідувач кафедри, кандидат філологічних наук, професор Цимбал Н.А. увійшла до складу робочої групи з розробки програм стандартизованого оцінювання іноземних студентів з мови навчання (української) з напрямку (гуманітарний) підкомісії 304 «Навчання іноземних громадян» при Міністерстві освіти і науки України.

У контексті ініціатив МОН України на 2017-2019 рр. щодо запровадження проведення стандартизованого оцінювання іноземних студентів з мови навчання – української, англійської та російської (Наказ МОН № 859 від 14.06.2017 року «Щодо оцінювання іноземних студентів з мови навчання») кафедрою практичного мовознавства, відділом по роботі з іноземними студентами й Українсько-туркменським культурно-освітнім центром організовано додаткові освітні курси з вивчення української мови для 65 іноземних студентів I курсу з метою інтенсивної підготовки до складання незалежного тестування з мови навчання.

З метою підвищення рівня знань іноземних студентів з інших мов до рівня B2 організовано додаткові освітні курси з вивчення англійської та німецької мов для 22 іноземних студентів.

Переважну більшість іноземних студентів приєднано до академічних груп, у яких навчаються українські студенти. Проте в контексті виробничої необхідності та з урахуванням особливостей підготовки іноземних громадян створено окремі академічні групи на факультеті фізики, математики та інформатики (7 груп); іноземних мов (6 груп); природничо-географічному факультеті (4 групи); інженерно-педагогічної освіти (1 група).

Велика увага приділяється індивідуальній роботі викладачів з іноземними студентами, зокрема, використанню елементів дистанційної освіти та роботі в інформаційному середовищі, а також здійснюється контроль за роботою студентів в інформаційно-освітньому середовищі Moodle.

Питання забезпечення якості підготовки іноземних громадян заслуховувалося на ректораті, питання організації роботи з іноземними студентами у 2018 році виносилося на розгляд вченої ради університету.

Адаптаційна і виховна робота з іноземними студентами у 2018 р. здійснювалася в тісній взаємодії між відділом по роботі з іноземними студентами та факультетами через заступників деканів по роботі з іноземними студентами та інститут кураторів. З метою визначення рівня адаптації студентів в соціокультурному середовищі було проведено соціологічне дослідження з використанням методу анкетування, яке показало, що іноземні студенти досить швидко інтегруються в український студентський соціум, беруть активну участь в загальноуніверситетських та факультетських заходах.

Координуючим підрозділом для проведення виховної, культурно-масової та освітньої роботи, а саме, підготовки та відзначення національних туркменських та українських свят, перегляд та обговорення фільмів, проведення лекцій, тематикою яких є питання нормативно-правового регулювання перебування іноземців на території України, став Українсько-туркменський культурно-світній центр, оскільки переважна більшість іноземних студентів нашого університету є громадянами Туркменістану.

За звітний період на базі Українсько-туркменського культурно-освітнього центру спільно з працівниками відділу по роботі з іноземними студентами, а також факультетами, на яких навчаються іноземні студенти, було організовано і проведено низку заходів, спрямованих на культурний обмін між країнами, а саме, пізнання особливостей української й туркменської культур, ознайомлення з традиціями України й Туркменістану:

Активним видом діяльності стало залучення іноземних студентів до наукової діяльності. Наукові доробки 60 іноземних студентів з Туркменістану у галузях соціально-педагогічних, гуманітарних, природничих та економічних досліджень відображено в міждисциплінарному науковому збірнику «Вісник Українсько-туркменського культурно-освітнього центру» за 2018 р.

14 листопада 2018 року в університеті відбулася зустріч з надзвичайним і повноважним послом Туркменістану в Україні та Молдові Аманмуратовим Н. А. та консулом Реджеповим П. К. в рамках проведення Посольством регулярних зустрічей зі студентами з Туркменістану, які навчаються в закладах вищої освіти України.

На зустрічі обговорювалися нагальні питання навчання та перебування туркменських студентів в Україні: рівень підготовки іноземних студентів, дотримання ними законів, які регулюють порядок перебування іноземних громадян на території України, правил внутрішнього розпорядку університету та виконання навчального плану.

Показовими в 2018 році стали досягнення іноземних студентів з Сербії, які навчаються на факультеті мистецтв. Учасники колективу «Serbian Star» у складі Александара Джорджевича, Йована Дрманича, Дарко Марковича

(художній керівник — доцент кафедри інструментального виконавства факультету мистецтв УДПУ Владислав Гусак) досягли значних результатів в професійній майстерності та здобули нагороди, зокрема:

- Диплом I ступеня на VI Міжнародному конкурсі виконавців на народних інструментах «Арт Домінанта» (м. Харків, квітень 2018 року);

- Диплом III ступеня на VI Міжнародному інструментальному конкурсі Євгена Станковича (м. Київ, квітень 2018 року).

Загалом, варто зазначити, що у звітному 2018 році структурні підрозділи університету, дотичні до роботи з іноземними студентами, приділяли значну увагу підготовці іноземних громадян, спрямовуючи свою діяльність не на кількісне, а якісне збільшенню контингенту іноземних студентів, що є першочерговим завданням, яке ставить перед закладами вищої освіти Міністерство освіти і науки України в контексті підготовки іноземних громадян.

## II. НАУКОВО-ДОСЛІДНА ТА МІЖНАРОДНА ДІЯЛЬНІСТЬ

### 2.1. Науково-організаційна структура університету

Відповідно до пріоритетних напрямів розвитку науки та основних засад державної освітньої політики України, у 2018 році стратегія розвитку наукової та науково-технічної діяльності університету була спрямована на підвищення конкурентоспроможності університету і прозоре входження до європейського та світового наукового простору, зростання наукового потенціалу, забезпечення розвитку ефективності та результативності наукових досліджень і розробок, покращення показників за критеріями оцінки стану наукової роботи, створення передумов для перетворення діючих структурних відділів університету в сучасні інноваційні наукові підрозділи.

Базою для здійснення науково-дослідної роботи в університеті є 39 кафедр, у складі яких працює понад 500 штатних науково-педагогічних працівників.

За звітний період в університеті виконувалося 1 фундаментальне та 1 прикладне наукове дослідження, які фінансувалися за рахунок коштів загального фонду державного бюджету на загальну суму 606 тис. 070 грн.

Організаційно-функціональна структура наукової діяльності університету охоплює:

I. 3 науково-дослідні центри подвійного підпорядкування НАПН, НАН та МОН України:

1.1. Інформаційно-комунікаційних технологій у навчанні фізики і астрономії (керівник – професор Терещук С. І.);

1.2. Педагогічного краєзнавства (керівник – професор Коляда Н. М.);

1.3. Прикладної лінгвістики (керівник – професор Цимбал Н. А.).

II. 3 міжнародні культурно-освітні центри:

2.1. Польський культурно-освітній центр;

2.2. Українсько-ізраїльський центр освіти, науки і культури (керівник – професор Цимбал Н. А.);

2.3. Українсько-туркменський культурно-освітній центр (керівник – Ільніцька К. С.).

III. 13 регіональних науково-методичних центрів:

3.1. Навчально-методичний центр «Планетарій» (керівник – доцент Ткаченко І. А.);

3.2. Науково-методичний центр «Дослідження вишивки Східного Поділля» (керівник – доцент Осіпенко Н. С.);

3.3. Науково-методичний центр професійного розвитку викладачів (керівник – професор Коберник О. М.);

3.4. Регіональний центр інноваційних технологій дошкільної освіти (керівник – професор Семчук С. І.);

3.5. Регіональний центр Малої академії наук України (керівник – доцент Тищенко Т. М.);

3.6. Регіональний центр навчання іноземних мов (керівник – доцент Бріт Н. М.);

3.7. Східноподільський лінгвокраєзнавчий науково-координаційний центр (керівник – доцент Тищенко Т. М.);

3.8. Центр із вивчення художніх ремесел у школі (керівник – доцент Дубова Н. В.);

3.9. Науково-практичний центр родинного виховання (керівник – доцент Полехіна В. М.);

3.10. Гендерний центр (керівник – доцент Кравченко О. О.);

3.11. Молодіжний центр «STAR» (керівник – Кокоша А. В.);

3.12. Центр інноваційних науково-методичних освітніх технологій (керівник – професор Коберник Г. І.);

3.13. Центр соціальної та освітньої інтеграції «Без бар'єрів» (керівник – Войтовська А. І.).

IV. 24 науково-дослідні лабораторії, які співпрацюють із галузевими лабораторіями науково-дослідних інститутів НАПН України та НАН України:

4.1. «Актуальні проблеми дидактики фізики в основній школі» (координатор – Інститут педагогіки НАПН України, керівник – академік НАПН України, професор Мартинюк М. Т.);

4.2. «Актуальні проблеми професійної та технологічної освіти» (керівник – доцент Ящук С. М.);

4.3. «Археологія Уманщини» (керівник – професор Беляєва С. О.);

4.4. «В. О. Сухомлинський і школа ХХІ століття» (координатор – професор Кушнір В. М.);

4.5. «Удосконалення майстерності майбутнього психолога імені Анни Іванівни Кагальняк» (керівник – доцент Діхтяренко С. Ю.)

4.6. Геологічна лабораторія (координатор – Інститут геологічних наук НАН України, керівник – професор Половка С. Г.);

4.7. «Екологія і освіта» (координатор – Інститут зоології імені І. І. Шмальгаузена НАН України, керівник – доцент Гончаренко Г. Є.);

4.8. «Етнологія Черкаського краю» (координатор – Інститут народознавства НАН України, керівник – професор Сивачук Н. П.);

4.9. «Інноваційні технології навчання біології» (керівник – доцент Якимчук Р. А.);

4.10. «Історичне краєзнавство Уманщини» (керівник – професор Кузнець Т. В.);

4.11. Лабораторія лінгвокультурології та зіставної лінгвістики (керівник – професор Білецька І. О.);

4.12. «Навчання іноземних мов» (керівник – доцент Гембарук А. С.);

4.13. Науково-дослідна лабораторія педагогічної компетентності (керівник – професор Бойченко В. В.);

4.14. Науково-дослідна лабораторія інклюзивної педагогіки (керівник – професор Демченко І. І.);



- 4.15. Науково-дослідна лабораторія регіональної економіки та туризму (керівник – доцент Стойка В. О.);
- 4.16. «Лабораторія модернізації початкової освіти» (керівник – професор Комар О. А.);
- 4.17. «Педагогічне краєзнавство Черкащини» (керівник – професор Коляда Н. М.);
- 4.18. «Педагогічна компаративістика» (керівник – професор Заболотна О. А.);
- 4.19. «Проблеми оптимізації родючості ґрунту» (координатор – Інститут агроекології та біотехнологій УААН, керівник – доцент Миколайко В. П.);
- 4.20. «Проблеми державних фінансів України» (координатор – НДФІ Міністерства державних фінансів України, керівник – професор Чирва О. Г.);
- 4.21. «Польсько-українська науково-дослідна лабораторія психодидактики імені Яна Амоса Коменського» (керівник – професор Осадченко І. І.);
- 4.22. «Управління фінансами» (керівник – професор Слатвінський М. А.);
- 4.23. «Дошкільна освіта: сутність, перспективи розвитку в ХХ столітті» (координатор – Інститут проблем виховання НАПН України, керівник – професор Гаврилюк С. М.);
- 4.24. Науково-дослідна галузева лабораторія проблем розвитку нових інтегрованих структур (керівник – професор Чирва О. Г.).

## 2.2. Наукові школи

В університеті діють 15 наукових шкіл:

«Механіко-математичне моделювання процесів початкового руйнування деформівних твердих тіл» (керівник – доктор фізико-математичних наук, професор Кіпніс Л. А.). Упродовж 2018 року учнями професора Кіпніса Л. А. було визначено, розроблено та застосовано принципово новий універсальний ефективний метод, у відповідності з яким задача про зону передруйнування зводиться до задачі лінійної теорії пружності для тіла клиноподібної конфігурації з розрізом у вершині, що допускає точний аналітичний розв'язок. Одержані результати мають суттєве практичне значення для суміжних з механікою деформівного твердого тіла галузей науки і техніки – механіки гірських порід, гірничої справи при вивченні концентрації напружень навколо гірських виробок за наявності тріщин, при дослідженні проблем тріщиноутворення в гірських породах, непередбаченого катастрофічного руйнування гірських порід та підземних споруд. Такі результати є особливо актуальними для практичного використання в Україні.

«Актуальні проблеми дидактики фізики й астрономії у загальноосвітній школі та фахової підготовки майбутніх вчителів у вищих навчальних закладах» (керівник – доктор педагогічних наук, професор, академік НАПН України Мартинюк М. Т). У звітний період наукова школа працювала у напрямі «Дидактико-методичного забезпечення навчання фізики в основній школі». Результатами дослідження є: розробка та обґрунтування дидактично-методичного забезпечення реалізації провідних соціально та особистісно значущих ідей навчання фізики в основній школі засобами методичної системи роботи вчителя. Здійснено формування навчально-методичних матеріалів для вчителів фізики та студентів фізичних спеціальностей педвузів щодо шляхів і технологій реалізації провідних соціально та особистісно значущих ідей шкільного курсу фізики в основній і старшій школах у процесі вдосконалення індивідуальної, методичної системи навчання майбутніх учителів фізики. Вироблення методичних рекомендацій щодо наступності і перспективності у реалізації провідних соціально та особистісно значущих ідей в шкільному курсі фізики основної та старшої школи.

«Регіональні проблеми української історії» (керівник – доктор історичних наук, професор Кузнець Т. В.). Напрямами досліджень наукової школи є актуальні питання етнонаціональних, міжетнічних та міжконфесійних трансформацій в минулому українського соціуму. Акцент робиться на виявленні регіональних особливостей загальноісторичних процесів, тому що саме регіональний зріз української історії уможливує посилення антропоцентризму, етнонаціоцентризму в дослідженні минувшини. У 2018 році члени наукової школи досліджували історію Київської єпархії; населення Уманського повіту; джерела релігійної історії; історію козацтва; шляхти, дворянства; історію репресій проти інтелігенції.

«Педагогічної компаративістики» (керівник – доктор педагогічних наук, професор Заболотна О. А.). Ведеться розробка індивідуальних тематик, спрямованих на дослідження проблем філології, методики викладання іноземних мов у вищій та середній школі та психолого-педагогічних проблем. За звітний період членами наукової школи затверджено тему докторської дисертації (Шумаєва С. П.), пройдено попередній захист докторської дисертації (Скальські Д.).

«Несуча здатність та деформативність конструкцій будівель і мостів» (керівник – доктор технічних наук, професор Азізов Т. Н.). За результатами досліджень впроваджуються розрахунки залізобетонних елементів при проектуванні об'єктів будівель (міська станція юних техніків, м. Кропивницький, корпус випробування компресорів на майданчику випробувальних стендів ПАТ «Сумське НВО ім. М. В. Фрунзе», м. Суми). Результати робіт використані при розробці національного стандарту України ДСТУ Б В.2.6-156:2010 «Бетонні та залізобетонні конструкції з важкого бетону: Правила проектування» в частині врахування впливу кручення на несучу здатність залізобетонних елементів.

Конструкцію запропоновано вперше; розроблені пропозиції, що дозволяють більш економічно та надійно проектувати залізобетонні конструкції будівель, мостів та інших споруд; налагоджено співпрацю з відділом науки м. Вейхай, КНР. Т. Н. Азізов отримав сертифікат про включення до «мозкового центру міста Вейхай».

Школа передового досвіду «Школа соціальних знань» (керівник – кандидат педагогічних, доцент Бондаренко Г. В.). Упродовж звітнього періоду в рамках діяльності центру викладачами проведено науково-практичні та науково-методичні семінари з питань соціального захисту, соціальної підтримки та соціальної допомоги особам, які опинилися у складних життєвих обставинах; взято участь у засіданні V Регіонального круглого столу «Форми влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування: досвід Черкащини»; проведено тематичні просвітницькі лекції та заходи зі студентами; взято участь у засіданнях на базі Управління праці та соціального захисту населення Уманської міської ради; проведено V Фестиваль творчості «Рівні між собою ми, будемо разом Я і Ти»; проведено тематичні просвітницькі лекції зі студентами).

«Актуальні проблеми соціального виховання в теорії та історії педагогіки» (керівник – доктор педагогічних наук, професор Коляда Н. М.). За звітний період висвітлено питання створення громадських організацій, технологічні підходи до вирішення типових соціальних проблем різних категорій населення, зарубіжний досвід соціальної роботи, сфера діяльності соціальних працівників, професійна підготовка фахівців в галузі соціальної педагогіки та соціальної роботи. Досліджувались теоретичні та прикладні аспекти соціальної роботи. Члени наукової школи входять до Міжнародної Асоціації шкіл соціальної роботи (International Association of Schools of Social Work, IFSW) та Товариства істориків освіти Великої Британії (History of Education Society UK, HES). Здійснено підготовку матеріалів до колективної монографії «Жінки в історії соціальної роботи». За звітний період захищено 1 докторську дисертацію (Клименко Ю. А.) Пройшло попереднє обговорення результатів кандидатського дисертаційного дослідження Панченко Є. А.

«Актуальні проблеми освіти і виховання: історія, сучасність, перспективи» (керівник – доктор педагогічних наук, професор Кочубей Т. Д.). Членами наукової школи у 2018 році досліджувалися наступні проблеми: формування життєвих цінностей студентів вищих приватних навчальних закладів США; педагогічні умови підготовки майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів до формування основ етнокультури у дітей старшого дошкільного віку; підготовка майбутніх інженерів-педагогів харчового профілю до формування санітарно-гігієнічної культури учнів закладів професійно-технічної освіти; тенденції розвитку вітчизняної інструментальної гітарної освіти у другій половині ХХ століття; підготовка майбутніх соціальних працівників до організації дозвілєвої діяльності студентської молоді; визначено педагогічні умови підготовки майбутніх інженерів-педагогів харчового профілю до формування санітарно-

гігієнічної культури учнів закладів професійно-технічної освіти; уточнено сутність понять «підготовка майбутніх інженерів-педагогів харчового профілю до формування санітарно-гігієнічної культури учнів закладів професійно-технічної освіти»; структурні компоненти (мотиваційний, змістовний, діяльнісний), показники та рівні готовності майбутніх інженерів-педагогів харчового профілю до формування санітарно-гігієнічної культури учнів закладів професійно-технічної освіти.

Керівник школи Кочубей Т. Д. здійснювала наукове керівництво 4 аспірантами (Люльченко В., Очеретяний А., Лютинська М., Сопіна Ю.), 2 здобувачами наукового ступеня доктора філософії (Коваленко А., Штурба А.) та 3 здобувачами наукового ступеня доктора наук (Бутенко О., Мельникова О., Умрихіна О.).

«Теорія, історія і практика застосування проектної технології у середній та вищій школі» (керівник – доктор педагогічних наук, професор Коберник О. М.). Науково-дослідна група школи професора Коберника О. М. у звітному році продовжувала працювати над обґрунтуванням теоретико-методологічних засад проектування виховної системи школи, застосування проектної технології в позакласній діяльності з метою виховання в учнів життєвої активності, патріотичних якостей, ціннісних орієнтацій. Обґрунтовано сутність та структуру проекту виховної системи школи, виокремлено чинники, які впливають на процес проектування виховної системи, обґрунтовано процедуру проектування виховної системи загальноосвітнього навчального закладу, розроблено методичку діагностування ефективності виховної системи школи за сферами розвитку (фізичний, інтелектуальний, соціальний та духовний) особистості школяра, охарактеризовано методичку застосування проектної технології у процесі вивчення педагогічних дисциплін у вищій школі. За звітний період захищено 1 докторську дисертацію (Л. В. Новаківська), 3 дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук (Є. А. Мамчур, В. О. Коблик, В. І. Бобошко). У поточному році опубліковано 2 монографії, 4 посібники, 34 статті членів наукової школи.

«Майбутній практичний психолог як активний суб'єкт психологічної практики» (керівник – доктор психологічних наук, професор Сафін О. Д.). Основними досягненнями наукової школи є аналіз вітчизняного та зарубіжного дослідження формування готовності майбутніх психологів до здійснення професійної кар'єри. В процесі роботи учнями школи було досліджено сутність професійної кар'єри психологів в сучасній Україні; розроблено динамічну модель формування позитивного іміджу молодого викладача педагогічного закладу вищої освіти; розроблено, обґрунтовано та апробовано програму формування позитивного іміджу молодого викладача педагогічного закладу вищої освіти.

«Проблеми українознавства в освітньому просторі України» (керівник – кандидат педагогічних наук, професор Сивачук Н. П.). У 2018 р. визначено механізми творення образу вчителя-українознавця за В. Сухомлинським, в

основу чого покладено іманентно властивий національний образ світу (національні традиції, побут, фольклор, філософські та міфологічні категорії, етноестетичні уявлення, комунікативні та поведінкові характеристики, етнічні образи-архетипи), традиційну систему етико-буттєвих цінностей українців (добро, справедливість, гідність, гуманізм, патріотизм, працелюбність, замилювання природою, дружба, любов, вірність), які впливають з притаманної етноментальності (кордоцентризм, софійність, антеїзм, універсалізм). Обґрунтовано центри українознавства у контексті творчої спадщини великого педагога. Комплексно і системно розглянуто проблему еволюції образу героя в українській літературі та його інтерпретації в шкільних підручниках ХХ століття. Висвітлено міждисциплінарний характер дослідження еволюції образу героя в українській літературі та його інтерпретації в шкільних підручниках ХХ століття, здійснено адаптування методологічного інструментарію історії, філософії, культурології, літературознавства, мовознавства та інших наук.

«Підготовка майбутнього вчителя до інноваційної діяльності у початковій школі» (керівник – доктор педагогічних наук, професор Комар О. А.). За звітний період колективом наукової школи було здійснено аналіз основних наукових ідей, теорій і теоретико-методологічних підходів до вивчення проблеми підготовки майбутніх учителів початкової школи до застосування інноваційних технологій; визначено принципи, умови та етапи підготовки майбутніх учителів до застосування інноваційних технологій у початковій школі.

«Педагогіка ХХІ століття» (керівник – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України Кузь В. Г.). За 2018 рік колективом наукової школи було визначено й науково обґрунтовано теоретико-методологічні концепти професійної підготовки майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів до педагогічної творчості; розкрито сутність феноменів «підготовка майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів до педагогічної творчості» та «готовність майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів до педагогічної творчості»; уточнено періодизацію життя і педагогічної діяльності В. Сухомлинського в аспекті українознавчого виміру, з'ясовано провідні чинники формування особистості відомого педагога, розкрито сутність ключового поняття дослідження «українознавчий вимір педагогіки В. Сухомлинського»; визначено механізми творення образу українського вчителя-українознавця на засадах педагогічної спадщини В. Сухомлинського. Був проведений всеукраїнський науково-практичний семінар та всеукраїнський вебінар.

«Екологія, охорона навколишнього середовища: освіта, наука, практика» (керівник – доктор педагогічних наук, професор Совгіра С. В.). Наукова школа ввійшла до переліку успішних наукових шкіл України у 2018 році, професор Совгіра С.В. нагороджена дипломом за вагомий внесок у розвиток наукових шкіл України. Активна наукова, громадська та культурно-просвітницька діяльність наукової школи висвітлена на сторінках видання

«Наукові школи, авторські системи і концепції», презентація якого відбулася в Національній академії педагогічних наук України (травень 2018 року).

Зміст роботи, виконаної у 2018 р.: обговорення актуальних питань використання ДСТУ-2015 при оформленні бібліографічних посилань в оформленні літератури, ознайомлення членів школи з рекомендаціями по оформленню міжнародних стилів цитування та посилань в наукових роботах, ознайомлення з рекомендаціями по нових вимогах посилань в наукових роботах та публікаціям у зарубіжних виданнях, які мають імпакт-фактор Scopus та Web of Science, обговорення проблем плагіату у наукових дослідженнях. Результат: захищено 1 дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук та 1 дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук, опубліковано 5 монографій, 1 статтю в Scopus та 1 статтю в Web of Science.

«Інноваційна стратегія в системі управління національною економікою» (керівник – доктор економічних наук, професор Чирва О. Г.). У результаті роботи в 2018 році членами наукової школи було виявлено передумови, фактори і особливості розвитку систем підтримки аграрного експорту в умовах становлення глобальної економіки; класифіковано основні проблеми державного економічного розвитку за типами державної нестабільності; розроблено класифікацію основних інструментів кадрової служби на різних етапах розвитку персоналу; визначено необхідні комунікації для забезпечення перетворення соціального капіталу в організацію; реалізовано моделювання виробничої функції Я. Тінбергена для промисловості України.

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості використання наукових розробок і практичних рекомендацій для удосконалення системи підтримки експорту аграрних компаній та агротрейдерів на світовому ринку органами державного та регіонального управління зовнішньоекономічною діяльністю, професійними та громадськими організаціями.

Наукові школи університету – це творча співдружність учених, об'єднаних спільністю методологічних підходів до вирішення наукових проблем, стилем науково-дослідної роботи, спільністю наукового мислення, ідей і методів їх реалізації. Наукові школи нашого навчального закладу характеризуються своєрідністю наукового мислення і особливостей підходу до вирішення наукових проблем.

### **2.3. Наукові видання університету**

Сучасні університетські видання активно реалізують комунікаційну стратегію закладу вищої освіти, забезпечуючи функціонування інформаційного простору університету, підвищуючи завдяки високоякісним публікаціям його авторитет в науковому просторі. Важливим складником

цінності вищого навчального закладу є вихід його інтелектуального продукту на європейський і світовий рівень.

В університеті продовжується видання 5 збірників та наукових журналів, що входять до переліку фахових видань України (категорія «В»), у яких можуть публікуватися результати досліджень на здобуття наукових ступенів доктора наук та доктора філософії:

- «Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини» (головний редактор – академік НАПНУ, професор Мартинюк М. Т.);

- «Історико-педагогічний альманах» (спільно з НАПН України) (головний редактор – академік НАПНУ Сухомлинська О. В.);

- «Психолого-педагогічні проблеми сільської школи» (головний редактор – професор Безлюдний О. І.);

- «Порівняльно-педагогічні студії» (спільно з НАПН України) (головний редактор – професор Заболотна О. А.);

- «Проблеми підготовки сучасного вчителя» (головний редактор – професор Безлюдний О. І.).

Усі вище згадані видання університету продовжили індексуватися міжнародною наукометричною базою даних Index Copernicus та суттєво підвищили свій імпаکت-фактор.

Значним здобутком у звітному році було включення до переліку фахових видань України і одразу до категорії «Б» наукового журналу «Економічні горизонти», головним редактором якого є професор Чирва О. Г.

Усі фахові видання університету зараховано до наукометричного каталогу GoogleScholar, що дає змогу поширювати наукові доробки викладачів на всеукраїнському та міжнародному рівнях. Показник індексу Хірша університету в зазначеному каталозі становить 36.

У 2018 році було створено два нових наукових журнали: «Соціальна робота і соціальна освіта» (головний редактор – професор Коляда Н. М.) та «Психологічний журнал» (головний редактор – професор Сафін О. Дж.), які розпочали свою роботу на платформі Open Journal System.

У звітному році університет розпочав співпрацю з асоціацією Crossref та отримав власний індекс DOI, що дало змогу шістьом виданням («Економічні горизонти», «Порівняльно-педагогічні студії», «Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету», «Історико-педагогічний альманах», «Філологічний часопис», «Уманська старовина») присвоїти DOI опублікованим статтям.

Природничо-географічний факультет продовжив випуск щорічного збірника наукових праць «Наукові записки екологічної лабораторії УДПУ» та «Природничі науки і освіта». На базі факультету української філології публікується «Науковий часопис Східноpodільського лінгвокраєзнавчого центру». На факультеті дошкільної та спеціальної освіти функціонує «Вісник науково-дослідної лабораторії “В. О. Сухомлинський і школа ХХІ століття”».

Університетом заплановано заходи, спрямовані на найшвидший перехід видань університету з категорії «В» до категорії «Б» переліку фахових видань України.

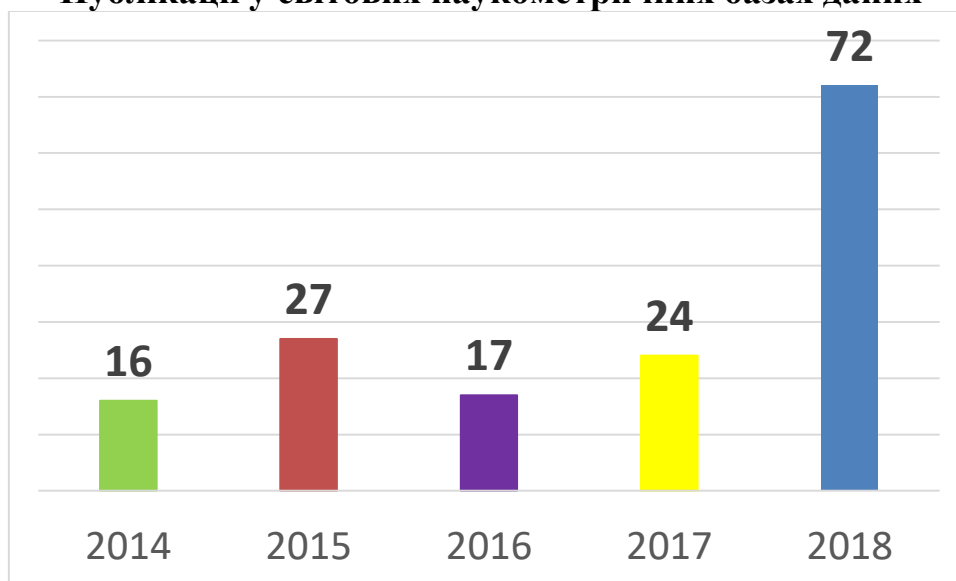
#### 2.4. Публікації співробітників університету

Сучасні тенденції представлення наукових досліджень вимагають від науковця подання отриманих результатів до світових періодичних видань і видавництв, що входять до різних наукометричних баз даних (Scopus, Web of Science тощо). Слід відзначити, що кількісні показники цих наукометричних баз даних усе активніше використовуються зарубіжними країнами для визначення та оцінювання ефективності діяльності як окремого науковця, колективу чи організації, так і перспективних напрямів розвитку науки, їх фінансування тощо.

За звітний період викладачами університету було видано 63 монографії, 228 посібників і підручників, а також 989 статей, 72 з яких подано до друку і опубліковано у виданнях, що входять до міжнародних наукометричних баз даних Scopus та Web of Science.

Діаграма 2.4.1

##### Публікації у світових наукометричних базах даних



На сьогодні одним із пріоритетних завдань університету є підвищення наукометричних показників, за якими проводяться кількісні оцінки і порівняльний аналіз наукової активності авторів та наукових установ. Для цього заплановано низку заходів, спрямованих на пошук журналів, що входять до відомих наукометричних баз даних, ознайомлення з методикою реєстрації та створення свого авторського профілю в міжнародних наукометричних базах, популяризацію університетських видань.



## 2.5. Підготовка наукових, науково-педагогічних кадрів

Формами підготовки науково-педагогічних та наукових кадрів вищої кваліфікації є аспірантура і докторантура, які діють в університеті.

Станом на 01 грудня 2018 року в аспірантурі університету успішно навчаються 43 аспіранти за такими спеціальностями:

- 011 Освітні, педагогічні науки – 14 осіб;
- 011 Науки про освіту – 6 осіб;
- 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями) – 4 особи;
- 032 Історія та археологія – 4 особи;
- 053 Психологія – 4 особи;
- 073 Менеджмент – 1 особа;
- 231 Соціальна робота – 4 особи;
- 08.00.03 Економіка та управління національним господарством – 1 особа;
- 13.00.01 Загальна педагогіка та історія педагогіки – 2 особи;
- 13.00.04 Теорія та методика професійної освіти – 2 особи;
- 13.00.08 Дошкільна педагогіка – 1 особа;

У 2018 році закінчили навчання в аспірантурі університету 19 осіб (С. П. Байда, М. С. Бевзюк, Р. М. Білик, В. І. Бобошко, М. В. Бойко, В. О. Коблик, В. Г. Люльченко, І. В. Мельник, В. В. Миколайко, Т. А. Небикова, І. Ю. Опацький, Є. А. Панченко, О. О. Пархоменко, І. Г. Рожі, О. А. Тарасюк, Н. Л. Тацієнко, Н. Д. Трофаїла, В. М. Феньків, О. М. Юмачікова), з яких 4 особи (В. І. Бобошко, В. О. Коблик, І. Г. Рожі, О. М. Юмачікова) достроково захистили дослідження на здобуття наукового ступеня кандидата наук. Ефективність навчання в аспірантурі становить 58,0 %.

Станом на 01 грудня 2018 року в докторантурі університету успішно навчаються 2 докторанти зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки.

У поточному році закінчили навчання в докторантурі 2 особи (В. В. Безлюдна, К. Г. Магрламова), з яких 1 докторант, Безлюдна Віта Валеріївна, достроково захистила дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук зі спеціальності 13.00.01 Загальна педагогіка та історія педагогіки; 13.00.04 Теорія та методика професійної освіти. Ефективність перебування в докторантурі становить 100 %.

У 2018 році за рішенням вченої ради університету відкрито докторантуру зі спеціальності 032 Історія та археологія (протокол № 13 від 26 червня 2018 року).

За звітний період науково-педагогічними працівниками університету захищено 7 дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук та 7 дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора наук.

У звітному році в університеті продовжували роботу дві спеціалізовані вчені ради.

- спеціалізована вчена рада Д 74.053.01 з правом на прийняття до

розгляду та проведення захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора та кандидата педагогічних наук за спеціальностями: 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки» та 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти». За звітний період спеціалізована вчена рада провела 12 засідань, на яких здійснено захист 12 дисертацій (6 зі спеціальності 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки» (із них 4 докторських); 6 зі спеціальності 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» (із них 1 докторська)).

- спеціалізована вчена рада К 74.053.02 з правом прийняття до розгляду та проведення захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальностями: 13.00.05 «Соціальна педагогіка» та 13.00.07 «Теорія і методика виховання». За звітний період спеціалізована вчена рада провела 9 засідань, на яких проведено захист 9 дисертаційних досліджень на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.07 «Теорія і методика виховання» (6) та зі спеціальності 13.00.05 «Соціальна педагогіка» (3), з них – 9 написано українською мовою; прийнято до захисту 17 дисертацій (13 – зі спеціальності 13.00.07 «Теорія і методика виховання»; 4 – зі спеціальності 13.00.05 «Соціальна педагогіка»).

## **2.6. Науково-дослідна та інноваційна діяльність молодих учених**

Структура Ради молодих науковців університету охоплює підрозділи на всіх факультетах/інституті університету, які організують наукову діяльність молодих учених відповідного підрозділу.

Рада молодих науковців університету ініціює та організовує різні форми наукової та науково-технічної діяльності. У науковій інфраструктурі університету активно займаються науково-дослідною роботою 130 молодих учених, серед яких 6 докторів наук, з них 4 професори, 64 кандидати наук. Динаміка чисельності молодих учених постійно змінюється, разом з тим збільшується кількість осіб, які здобули науковий ступінь доктора наук, кандидата наук (доктора філософії) та вступили до аспірантури та докторантури.

За звітний період молодими науковцями захищено 7 дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук (доктора філософії).

Професори О. Кравченко, О. Чирва та викладач О. Чучалін є стипендіатами Кабінету Міністрів України для молодих учених.

Робота молодих науковців на факультетах/інституті спрямована на підвищення їхньої ініціативності, збільшення кількості публікацій, зокрема в наукових виданнях, що входять до міжнародних наукометричних баз, та участі в міжнародних науково-практичних конференціях.

Діаграма 2.6.1



У звітному році молодими науковцями було опубліковано: 25 монографій; 70 навчальних підручників та посібників, 2 електронних посібники; 434 статей, з яких 55 статей у зарубіжних виданнях, в тому числі: 13 – у міжнародній наукометричній базі даних Scopus, 6 у міжнародній наукометричній базі даних Web of Science, 76 у наукометричній базі даних для соціо-гуманітарних наук Copernicus. Праці молодих вчених були процитовані у міжнародних наукометричних базах даних Scopus – 2, Web of Science – 1.

Діаграма 2.6.2



Молоді науковці взяли участь у 521 науковому заході, що проводилися як на базі університету, так і поза його межами.

У 2018 р. молоді науковці постійно залучалися до організаційних комітетів конференцій, семінарів, олімпіад та конкурсів, що проводилися в університеті та за його межами за ініціативи Міністерства освіти та науки України, міської ради та ін.

Рада молодих науковців є співорганізатором VI Scientific Pedagogical Readings of Young Scientists, Master's and Bachelor's Degree Students «The 21st Century Challenges in Education and Science» (Глухів, 18–19 квітня 2018 року), VI Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених «Наукова молодь – 2018» (Київ, 16 листопада 2018 року).

18 травня 2018 року делегація університету у складі голови Ради молодих науковців доцента Олексія Мельника, кандидата психологічних наук Надії Харченко та магістранта Антоніни Кокоші взяла участь у Всеукраїнському форумі «Молодь України – інтелектуальний потенціал нації», який було проведено за ініціативою Молодіжного крила ГО «Народні збори України», а також викладач Б. Семчук брав участь у робочих засіданнях третього циклу «Програми розвитку лідерського потенціалу університетів України», що проводиться Британською Радою в Україні в партнерстві з Інститутом вищої освіти НАПН України, Фондацією лідерства у вищій освіті (Велика Британія) та реалізується за підтримки МОН України.

Викладачами Безлюдною В. В., Махометою Т. М., Тягай І. М. підготовлено документацію по проекту «Модернізація педагогічної вищої освіти з використання інноваційних інструментів викладання» (MoPED) програми ЄС Еразмус + КА2 – Розвиток потенціалу вищої освіти, № 586098-EPP-1-2017-1-UA-EPPKA2-SBHE-JP. В рамках проекту здійснено три навчальних візити до закордонних ЗВО: Університету Деусто (м. Більбао, Іспанія) та Краківської гірничо-металургійної академії (м. Краків, Польща); Кіпрський університет (Кіпр, м. Нікосія).

Загоруйко Л. О. бере участь у реалізації проекту Європейського Союзу Еразмус+ напряду Жан Моне «Європейські індикатори якості освітніх досліджень для розширення можливостей освітян в Україні». Загоруйко Л. О. була спостерігачем у роботі V Міжнародної олімпіади з англійської мови (15 березня, 2018, м. Гнєзно-Умань, Польща-Україна) та взяла участь у зимовій школі та літній школах IATEF, організованих Британською радою в Україні, а також взяла участь у зимовій школі IATEFL (36-hour PRESETT teacher development course at the Teacher Development Winter School organized by the British Council Ukraine and IATEFL Ukraine on 16–22 January 2018).

Ініціативна група гендерного Центру Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини – Кравченко Оксана Олексіївна, Войтовська Алла Іванівна, Перфільєва Майя Володимирівна із проектом «Гендерна культура молоді» є переможцями конкурсу проектних пропозицій для включення в календарний план управління у справах сім'ї, молоді та спорту Черкаської обласної державної адміністрації. Суть:

здійснення гендерної експертизи творчості чоловіків та жінок та прослідковування творення архетипів фемінності та маскулінності в Черкаському художньому музеї.

Радою молодих науковців факультету мистецтв подано проект наукової роботи «Фольклористичні дослідження хорового виконавства та народного танцю Центральної України» на конкурс молодих учених.

Молоді науковці університету очолюють та є членами науково-дослідних лабораторій, що входять до структури факультетів/інституту університету: доцент Ящук С. М. очолює лабораторію «Актуальні проблеми професійної та технологічної освіти»; професор Чирва О. Г. очолює науково-дослідну галузеву лабораторію проблем розвитку нових інтегрованих структур АПК, науково-дослідну лабораторію з проблем державних фінансів України та наукову школу «Інноваційна стратегія в системі управління національною економікою».

Молоді науковці беруть участь у рецензуванні та опонуванні дисертацій, подають відгуки на автореферати та експертні висновки, отримують патенти на винаходи та впроваджують їх у виробництво, здійснюють керівництво студентською науковою роботою.

## **2.7. Науково-дослідна робота студентів**

Науково-дослідна робота студентів є невід'ємною складовою наукової діяльності університету, важливим засобом якості підготовки фахівців з вищою освітою. Цей вид діяльності розвиває творче мислення, індивідуальні здібності, дослідницькі навички студентів, наукову інтуїцію, творчий підхід до сприйняття знань і практичне застосування їх для вирішення поставлених завдань.

Координатором наукових досліджень є Студентське наукове товариство (СНТ), де студенти займаються науково-дослідною роботою у навчальній та поза навчальній час.

Характер і зміст науково-дослідної роботи студентів університету визначається проблематикою науково-дослідної та науково-методичної діяльності кафедр, факультетів та інституту.

Підрозділи СНТ активно залучають студентів до поза навчальної наукової діяльності, що представлена, науковими центрами, гуртками та лабораторіями. На кафедрах університету діє 317 наукових гуртків, у яких бере участь близько 3 тис. студентів. У звітному році СНТ сталоучасником ряду організаційних заходів: 13 міжнародних конференцій, 9 всеукраїнських конференцій, 36 науково-методичних семінарів та 6 круглих столів. Члени СНТ організували та провели вже X Всеукраїнську студентську наукову конференцію з міжнародною участю «Наука. Освіта. Молодь». До участі було залучено студентів з інших країн.

В університеті було проведено студентські Олімпіади з більше ніж 31 дисциплін та спеціальностей. Студенти університету під керівництвом провідних науковців університету підготували 41 наукову роботу до II туру Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт.

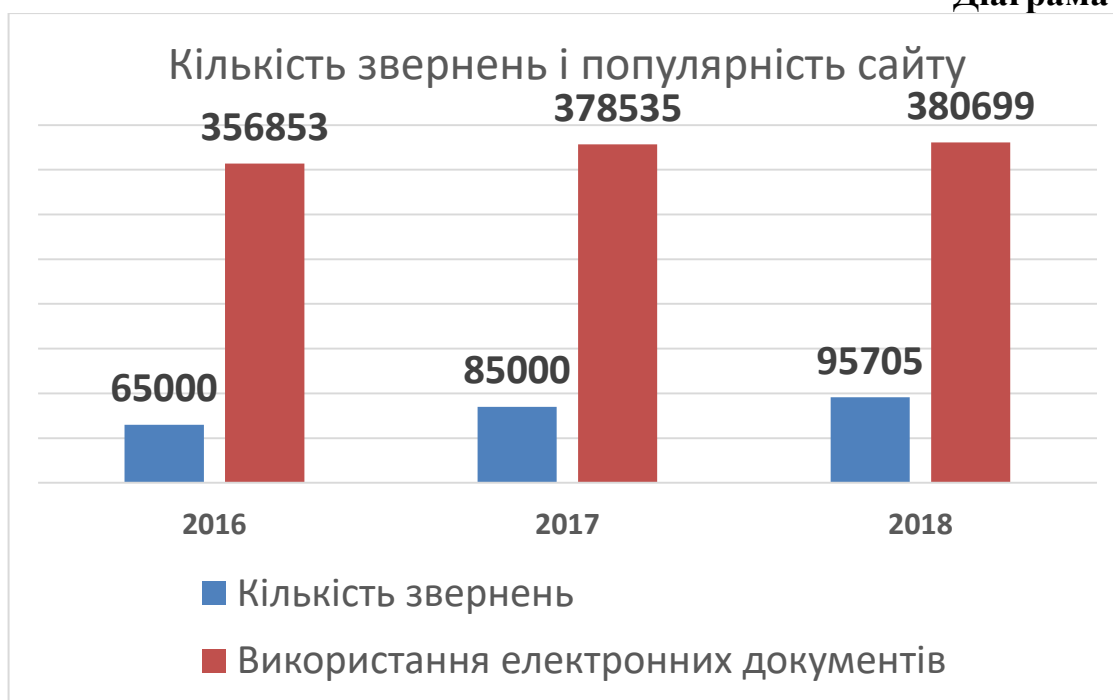
Було проведено конкурс «Кращий студент-науковець», переможницею якого стала студентка факультету початкової освіти.

Студенти активно готуються до II туру Всеукраїнських конкурсів та олімпіад. За звітний період студенти опублікували близько 400 статей, що показує позитивну динаміку, порівняно з попереднім роком.

## 2.8. Інформаційне забезпечення наукової діяльності

Доступність кожного користувача до інформаційних ресурсів забезпечує потужний інтегрований ресурс – сайт бібліотеки, який поєднує в собі інформаційні, пошукові, освітні, рекламні, навігаційні функції, дозволяє відслідковувати кількість відвідувачів і рівень їх зацікавленості, збирати різноманітну статистичну інформацію для того, щоб зробити висновок про якість інформації і послуг, вдосконалювати процес розвитку інформаційних ресурсів і стратегію бібліотеки, враховуючи об'єктивну інформацію.

Діаграма 2.8.1



Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини входить до переліку кращих закладів вищої освіти України, яким, згідно наказу МОН України від 19.09.2017 р. № 1286, «Щодо надання доступу вищих навчальних закладів і наукових установ, що знаходяться в сфері управління МОН України до наукометричних баз даних», було надано

доступ до найавторитетнішої міжнародної наукової платформи Scopus з 1 листопада 2017 до 31 жовтня 2018 року.

За цей період за даними статистики, науковцями УДПУ імені Павла Тичини було здійснено 6 025 пошукових запитів для роботи з ресурсами і сервісами платформи Scopus. За умовами договору компанії-постачальника послуг Elsevir (Scopus) упорядкували в базі профілі українських вишів, що дозволило підвищити їх рейтинги та видимість на світовій науковій карті. Відповідна робота була виконана з відбору даних для упорядкування профілю університету.

Працівники бібліотеки провели 4 серії навчальних семінарів по роботі з базою даних Scopus «Можливості бази даних Scopus для дослідника і його досліджень», а це: 12 факультетів, 39 кафедр, 156 семінарів:

- 9–24 січня 2018 року
- 6–21 червня 2018 року
- 20 вересня – 20 жовтня 2018 року.

За кошти держбюджету відповідно наказу Міністерства освіти і науки України (від 6 листопада 2018 р. № 1213 «Про надання доступу закладам вищої освіти і науковим установам, що знаходяться у сфері управління Міністерства освіти і науки України, до електронних наукових баз») Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини знову отримав доступ до міжнародних баз даних Scopus та Web of Science.

На сьогодні в мережі університету також відкрито доступ до електронних книг Центру навчальної літератури (найбільшої книготоргівельної та видавничої компанії в Україні) та до бази даних Polpred.com – огляду засобів масової інформації.

Фонд бібліотеки на кінець 2018 року становить 418 525 примірників, складається з книг, брошур, періодичних видань, електронних носіїв, дисертацій та авторефератів дисертацій. Бібліотечні ресурси знаходяться у постійній динаміці (надходження, облік, використання, оцифрування, списання). Протягом року до книгозбірні надійшло 3 015 примірників книг та брошур, з них: 592 придбано за кошти університету та 1 823 становлять подарунки від студентів та викладачів, мешканців міста, передплачено близько 200 назв періодичних видань.

Нові надходження до фондів систематизуються за таблицями УДК, предметизуються в автоматизованій бібліотечно-інформаційній системі «УФД/Бібліотека». Наповнення електронного каталогу активно продовжується. Крім того, ЕК є основою для створення різноманітних БД на допомогу науковій роботі. Найбільшим попитом серед студентів користується довідковий фонд, краєзнавча картотека та фонд наукових праць викладачів університету. Щоквартально виходить випуск інформаційного вісника «Бібліотечні вісті», з електронним варіантом якого можна ознайомитися на сайті бібліотеки.

До послуг користувачів бібліотека пропонує щорічний бібліографічний покажчик «Друковані видання професорсько-викладацького складу

Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини у фондах бібліотеки», віртуальні щомісячні інформаційні списки нових надходжень та щоквартальні інформаційні бюлетені «[Наукові праці вчених УДПУ](#)». Відділом комплектування здійснюється бібліографічне інформування факультетів про надходження до бібліотеки літератури, придбаної за кошти УДПУ для отримання якомога повної і всебічної інформації про бібліотечні фонди, нові надходження взагалі та з фахових питань зокрема.

Станом на кінець 2018 року електронний каталог бібліотеки університету нараховує 75 560 бібліографічних записів і 112 039 примірників документів, що говорить про значне збільшення наповнення електронного каталогу у порівнянні з минулим роком (на 7 561 бібліографічних записів та 11 597 примірників документів).

У бібліотеці триває робота по створенню вторинно-інформаційних ресурсів, постійно розширюються та активно впроваджують нові форми роботи. Протягом року проходить цілий ряд культурно-просвітницьких заходів, експонуються тематичні книжкові виставки, відкриті перегляди, проводяться дні інформації, бібліографічні огляди, складаються тематичні та рекомендаційні списки літератури, бібліографічні покажчики, створюються віртуальні виставки. Вся інформація, знову ж таки, обов'язково розміщується на сайті бібліотеки.

Обслуговування користувачів здійснюється у відділі обслуговування та шести читальних залах. Також, бібліотека забезпечує навчальними посібниками 15 навчально-методичних кабінетів, створених на базі факультетів. З метою вивчення читацьких інтересів та потреб наших користувачів бібліотека проводить анкетування та опитування, ведеться аналіз читаності не лише серед студентів, а й серед викладачів та співробітників.

Стрімкий розвиток інформаційних технологій впливає на зміст та форми довідково-бібліографічної роботи. Тому в режимі обслуговування «запит – відповідь» оперативно, якісно і своєчасно здійснюється індексування наукових праць співробітників, студентів, магістрантів, аспірантів згідно таблиць УДК. За рік користувачам за новою класифікацією (УДК) індексовано 924 статей (це на 257 більше, ніж у минулому році) для збірників, періодичних видань, а також навчальних посібників, надано 4 602 бібліографічних довідок, тематичних, фактографічних, адресних, уточнюючих. Студентам надаються консультації з правил користування каталогами та картотеками, проводяться бібліографічні уроки зі складання списку літератури, що дає можливість зорієнтуватися в інформаційному просторі бібліотеки університету та мережі Інтернет.





В університеті функціонує Інституційний репозитарій, що являє собою електронний архів, що накопичує, систематизує, зберігає документи наукового, освітнього та методичного призначення, створені науково-педагогічними працівниками структурних підрозділів, аспірантами чи студентами університету, шляхом їх архівування та самоархівування, а також надає до них постійний безкоштовний повнотекстовий доступ через Інтернет.

За весь час існування до репозитарію університету було завантажено 8602 документів: 4517 статей, 19 дисертації, 2613 тез, 701 навчальних посібників, 294 автореферат, 182 монографій, 62 книг, 27 газет, 26 підручників, 47 охоронних документи. За цей період здійснено 13 888 185 переглядів користувачами, 2 636 848 разів було переглянуто публікації, здійснено 379 594 пошукових запитів.

Найбільшою популярністю дослідження науковців університету користуються в Україні, Франції, Китаї, США, Нідерландах, ФРН, Великій Британії, Японії, Молдові.

У наступному році як пріоритетні визначено питання: підвищення «авторитету» книги в університеті та визначальної ролі при цьому бібліотеки; необхідності ширшого використання для бібліотечного обслуговування комп'ютерних технологій; забезпечення максимально вільного доступу викладачів, університетських співробітників, студентів до світових інформаційних науково-освітніх ресурсів.

## 2.9. Патентно-ліцензійна діяльність

За 2018 рік науковцями університету було подано до Державного підприємства «Український інститут інтелектуальної власності» (Укрпатент) 19 заявок на винаходи. На 14 із них уже отримано патенти України:

1. Пат. 127783 UA МПК А01К 85/00 «Гідродинамічна блешня із

гвинтовою магнітною турбіною і звуковим та світловим ефектом» / Мелентьєв О. Б., Авраменко О. Б.; заявник та власник Уманський державний педагогічний університет. – № u201800637; заявл. 15.02.2018; опубл. 27.08.2018. Бюл. № 16.

2. Пат. 127032 UA МПК G04F1/06 «Лабораторний годинник піскового типу для багатоступеневого виміру дискретного часу із змінними каліброваними» / Мелентьєв О. Б., Пащенко Д. І.; заявник та власник Уманський державний педагогічний університет. – № u201801971; заявл. від 26.02.201; опубл. 10.07.2018. Бюл. № 13.

3. Пат. 127784 UA МПК P24Э 10/90 «Сонячний опріснювач води із пневматичним сферичним рефлектором» / Мелентьєв О. Б.; заявник та власник Уманський державний педагогічний університет. – № u201801491; заявл. 15.02.2018; опубл. 27.08.2018. Бюл. № 16.

4. Пат. 127502 UA МПК A01B 29/04 «Ґрунтообробний коток для подрібнення рослинних решток із зміщеними ножами секцій та гострим кутом входу у ґрунт» / Черниш М. С., Жорницький С. П., Мелентьєв О. Б.; заявник та власник Уманський державний педагогічний університет. – № u201800638; заявл. 23.01.2018; опубл. 10.08.2018. Бюл. № 15.

5. Пат. 126560 UA МПК A01B3/30 «Секція оборотного плуга з підсиленням кронштейном стійки» / Черниш М. С., Жорницький С. П., Мелентьєв О. Б.; заявник та власник Уманський державний педагогічний університет – № u201800643; заявл. 23.01.2018; опубл. 25.06.2018. Бюл. № 12.

6. Пат. 127812 UA МПК АОЮ 34/42. «Ніж горизонтально-роторного різального апарата для подрібнення гілок» / Кравченко В. В., Мелентьєв О. Б., Пушка О. С., Войтік А. В., Оляднічук Р. В., Головатюк А. А.; заявник та власник Уманський національний університет садівництва заявник та власник Уманський державний педагогічний університет. – № u201801788; заявл. 22.02.2018; опубл. 27.08.2018. Бюл. № 16.

7. Пат. 127813 UA МПК АОЮ 34/42 «Ніж горизонтально-роторного різального апарата для подрібнення рослинних залишків» / Кравченко В. В., Мелентьєв О. Б., Пушка О. С., Войтік А. В., Кутковецька Т. О., Ковальчук Ю. О.; заявник та власник Уманський національний університет садівництва. – № u201801790; заявл. 22.02.2018; опубл. 27.08.2018. Бюл. № 16.

8. Пат. 123486 UA МПК F21L 4/00 «Ліхтар пробліскового поліцейського маячка-антикрила» Мелентьєв О. Б, Терещук А. І, Захаревич М. А, Іванов С. В, № u201709936 від 13.10.2017; заявник та власник Уманський державний педагогічний університет, опубл., 26.02.2018. Бюл. № 4.

9. Пат 123408 UA МПК A01B1/06 «Бур розрихлювач ґрунтовий напівавтоматичний» Мелентьєв О. Б, Терещук А. І, Захаревич М. А, Іванов С. В, № u201709229 від 19.09.2017; заявник та власник Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, опубл., 26.02.2018. Бюл. № 4.

10. Пат. 129042 UA МПК А01К 85/00 «Обертова гідродинамічна блешня із гвинтовою магнітною турбіною і звуковим ефектом» / Мелентьев О. Б. Авраменко О. Б.; заявник та власник Уманський державний педагогічний університет. – № u201800637; заявл. 23.01.2018; опубл. 25.10.2018. Бюл. № 20.

11. Пат. 129042 UA МПК А01К 85/00 Мелентьев О. Б., Ситник О. І, № u201805089. Бур ґрунтового для лабораторних аналізів, заявник та власник Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, від 08.05.2018 опубл. 07.06.2018. Бюл. № 16.

12. Пат. 127502 UA МПК А01В 29/04 Мелентьев О. Б., Непочатенко В. В., Пушка О. С., Войтік А. В., Кравченко В. В., Лісовий І.О., Головатюк А. А. Плоскорізний долото-відвальний плуг для перезволожених ґрунтів, зі зміщеними ножами секцій та гострим кутом входу у ґрунт, заявник та власник Уманський національний університет садівництва № u201801788; заявл. 22.02.2018; опубл. 07.06.2018. Бюл. № 16.

13. Пат. 127235 E04B 1/343 Спосіб попарного монтажу висотних споруд. Азізов Талят Нуредінович; Мельник Олексій Сергійович. № u201801236. заявник та власник Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, від 02.02.2018 опубл. 25.07.2018. Бюл. № 14.

14. Пат. № 123408 UA МПК А01В1/06. Пристрій для вирощування багаторічної рослини (типу новорічної ялинки). Мелентьев О. Б., Терещук А. І, Захаревич М. А., Тржесковський І. К. № u201804418 заявл. 23.01.2018; опубл. 25.10.2018. Бюл. № 20.

Власником 11 патентів є Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини.

Найбільш плідно створенням винаходів займались:

– Мелентьев О. Б. – 16 заявок на винаходи, отримано 13 патентів України;

– Терещук А. І. – 3 заявки на винаходи, отримано 2 патенти України;

– Захаревич М. А. – 3 заявки на винаходи, отримано 2 патенти України;

– Азізов Т. Н. – 3 заявки на винаходи, отримано 1 патент України;

– Мельник О. С. – 3 заявки на винаходи, отримано 1 патент України;

За частиною отриманих патентів укладено чотири ліцензійні угоди щодо впровадження винаходів на виробництві, ліцензіатом яких стало ПАТ «Уманьферммаш». Так впроваджено у виробництво:

1. Патент № 127812 «Ніж горизонтально-роторного різального апарата для подрібнення гілок» Мелентьев О. Б., Кравченко В. В., Пушка О. С., Войтік А. В., Оляднічук Р. В., Головатюк А. А.; Ліцензійний договір № 9 від «1» жовтня 2018 р.

2. Патент № 127813 «Ніж горизонтально-роторного різального апарата для подрібнення рослинних залишків» Кравченко В. В., Мелентьев О. Б., Пушка О. С., Войтік А. В., Кутковецька Т. О., Ковальчук Ю.О.; Ліцензійний договір № 8 від «1» жовтня 2018 р.

3. Патент № 126560 «Секція оборотного плуга з підсиленням кронштейном стійки». Черниш М. С., Жорницький С. П., Мелентьєв О. Б.; ліцензійний договір № 10 м. Умань «б» вересня 2018 р.

4. Патент № 127502 «Грунтообробний коток для подрібнення рослинних решток із зміщеними ножами секцій та гострим кутом входу у ґрунт».

Черниш М. С., Жорницький С. П., Мелентьєв О. Б.; ліцензійний договір № 11 м. Умань «б» вересня 2018 р.

За 2018 рік викладачами університету було подано та оформлено 132 заявки на отримання свідоцтва про реєстрацію авторського права.

Протягом звітного року університет брав активну участь у конференціях та науково-технічних виставках, пов'язаних з патентно-ліцензійною діяльністю.

20 лютого 2018 року у Києві під керівництвом Українського інституту науково-технічної експертизи та інформації був проведений науково-практичний семінар «Застосування інструментів і механізмів трансферу у просуванні інновацій» учасник семінару. Мелентьєв О. Б. отримав сертифікат учасника. (8 навчальних годин).

20 червня 2018 року був проведений загальноуніверситетський науково-практичний семінар «Створення і охорона об'єктів промислової власності та трансфер технологій» під час якого всім учасникам були видані сертифікати (3 навчальні години).

16 травня 2018 року представники університету взяли участь у роботі Всеукраїнського фестивалю інновацій.

## **2.10. Наукове співробітництво із закордонними організаціями**

Міжнародне співробітництво університету з закордонними закладами освіти, науки та культури здійснюється відповідно до Законів України «Про вищу освіту», «Про освіту», «Стратегій інтеграції України до Європейського Союзу», Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність, Статуту університету та Концепції його розвитку на 2016–2020 рр., Положення про академічну мобільність педагогічних і науково-педагогічних працівників та Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність здобувачами вищої освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

На базі УДПУ діють три культурно-освітніх центри:

- Польський культурно-освітній центр;
- Українсько-ізраїльський центр освіти, науки і культури;
- Українсько-туркменський культурно-освітній центр.

Зацікавленість закордонних партнерів у діяльності нашого університету свідчить про ефективну роботу, спрямовану на забезпечення якісної підготовки студентів, розширення освітніх, наукових та культурних

зв'язків та позиціонування університету у країнах-партнерах як перспективного та авторитетного вищого навчального закладу, що динамічно розвивається.

Станом на грудень 2018 року діє 57 угод про співпрацю з зарубіжними освітніми закладами, організаціями та товариствами, 12 з яких укладено в звітному періоді. Партнерами освітнього та наукового обміну нашого університету стали: Університет Порту в м. Порту (Португалія, Erasmus+, Mobile+3), Природничо-гуманістичний університет імені Яна Длугоша в Ченстохові (подвійний диплом, Республіка Польща), Міжнародний університет Анталії Білім (Туреччина), Бакинський Євразійський університет (Азербайджанська Республіка), Гуманітарно-економічна академія в Лодзі (Республіка Польща), Вища Школа Бізнесу в Домбровій Гурнічій (Республіка Польща), Університет Бал-Ілану (Ізраїль), Державна Вища Школа Професійної Освіти імені Яна Амоса Коменського (Лещинська декларація «Університети на службі ідентичності та суверенності народів», Республіка Польща), Единбурзький університет (Велика Британія), Ургенчський державний університет (Республіка Узбекистан), Державна установа освіти «Інститут бізнесу Білоруського державного університету» (Республіка Білорусь), консорціум по роботі над проектом MoPED – № 586098-EPP-1-2017-1-UA-EPPKA2-SVNE-JP (Університет Деусто (Іспанія)), AGH Університет науки і технологій (Республіка Польща), Кіпрський університет (Кіпр).

У 2018 році університет продовжив роботу в рамках консорціуму проекту «Модернізація педагогічної вищої освіти з використанням інноваційних інструментів викладання» (MoPED – № 586098-EPP-1-2017-1-UA-EPPKA2-SVNE-JP) програми «Розвиток потенціалу вищої освіти», Еразмус+, КА-2.

У 2018 році продовжилася розробка та впровадження експериментальної програми з методики навчання англійської мови пілотування якої згідно наказу МОН України № 871 від 12.08.2015 р. Така робота здійснюється в рамках проекту «Шкільний вчитель нового покоління», ініційованим Міністерством освіти і науки України спільно з Британською Радою в Україні. Проект передбачає вивчення сучасного стану підготовки вчителів іноземних мов в Україні, досвід українських і зарубіжних університетів, а також розробку необхідних документів та матеріалів з метою удосконалення системи додипломної освіти.

У 2018 році Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини став учасником третього циклу «Програми розвитку лідерського потенціалу університетів України». Ця програма проводиться Британською Радою в Україні в партнерстві з Інститутом вищої освіти НАПН України, Фондацією лідерства у вищій освіті (Велика Британія) та реалізується за підтримки МОН України. Метою програми є допомога реформам у галузі вищої освіти шляхом розвитку лідерства в українських університетах.

У поточному році відбулося 40 стажувань та відряджень за різноманітними програмами та проектами, зокрема, Mobile+2, Erasmus+ в Університеті Порту (м. Порту, Португалія); у польських вищих навчальних закладах та установах: в Державній Вищій Школі Професійної Освіти імені Я. А. Коменського (м. Лешно), Природничо-гуманістичному університеті імені Яна Длугоша (м. Ченстохова), Foundation ADD (м. Варшава), Педагогічному Університеті ім. Комісії народної освіти (м. Краків), Люблінський католицький університет Іоанна Павла II (м. Люблін), Гуманітарно-педагогічному університеті (м. Сандомир); у Вищій Школі Лінгвістичній (м. Ченстохова); у Природничо-гуманістичний університет імені Яна Длугоша (м. Ченстохова); у Східно-Європейському центрі фундаментальних досліджень (м. Прага, Чехія); у Сучавському університеті ім. Штефана чел Маре (м. Сучава, Румунія); в Академії мови іврит (м. Єрусалим, Держава Ізраїль); в Ургенчському державному університеті (м. Ургенч, Узбекистан); за Програмою розвитку лідерського потенціалу університетів України в Единбурзькому університеті (Школа освіти Морей, Велика Британія); за проектом MoPED – № 586098-EPP-1-2017-1-UA-EPPKA2-SVNE-JP) програми «Розвиток потенціалу вищої освіти», Еразмус+, КА- 2 в Університеті Деусто (Іспанія), AGH Університеті науки і технологій (Республіка Польща), Кіпрському університеті (Кіпр).

61 студент долучився до програм академічної мобільності. Зокрема, за програмами кредитної мобільності упродовж року навчалося 24 студенти; за програмою подвійного диплому – 34 та 1 студентка є учасницею програми «Будуємо мости».

Для належної мовної підготовки викладачів та студентів університету до участі у міжнародних програмах, а також з метою якісної професійної підготовки студентів-іноземців діють мовні курси: англійської, французької, німецької, польської мови, а для студентів-іноземців – курси української мови та курси з інформатики.

Упродовж звітнього року університет відвідали іноземні делегації. Зокрема, важливою подією в університеті став приїзд Надзвичайного і Повноважного посла Туркменістану в Україні і Молдові Нурберди Аманмурадова та консула Реджепова Парахата Какамурадовича, а також Надзвичайного та Повноважного Посла Франції в Україні пані Ізабель Дюмон.

На Дні Польщі в УДПУ завітали високоповажні гості – радник з питань науково-освітньої співпраці Посольства Республіки Польща у Києві пані Емілія Ясюк, професори з польських закладів освіти Катажина Єндращик, Адам Рігевіч, Барбара Шаргот, Мачей Шаргот, Даріуш Ротт та Данута Глувка.

Упродовж року було проведено серію зустрічей, зокрема, з делегацією Краківського педагогічного університету у складі ректора, професора Каземіра Карольчака та представника відділу міжнародного співробітництва

Магдалени Біргієл; з докторантом Національного університету імені Сунь Ят-Сена (Тайвань).

На святкування початку нового навчального року до нашого університету з дружнім візитом завітали колеги з закладів вищої освіти Республіки Польща: з Державної вищої школи професійної освіти імені Яна Амоса Коменського в м. Лешно – доктор, доцент, директор Інституту економіки та управління простором Пшемислав Барткевіч, магістер, заступник директора Інституту економіки та управління простором – Пьотр Урбаняк та представник ДВШПО імені Я. А. Коменського в Лешно – Костянтин Мазур, а також з Інституту Європейської Культури і м. Гнєзно Познанського університету імені Адама Міцкевича – кандидат історичних наук Катажина Єндрацик.

В рамках проекту Erasmus+ на базі нашого університету пройшла стажування доктор, старший викладач Державної Вищої Школи Професійної Освіти імені Я. А. Коменського в Лешно Данута Глувка, а також на кафедрі слов'янських мов та зарубіжної літератури пройшов стажування професор Сілезького університету в Катовіце Мачей Шаргот.

## III. ВИХОВНА РОБОТА

### 3.1. Організація виховної роботи в університеті

Організація виховної роботи в університеті відбувається із дотриманням нормативних документів (Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року, Закон України «Про вищу освіту», Концепція національно-патріотичного виховання дітей і молоді та ін.), Статуту Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини та положень, які регламентують діяльність суб'єктів виховного процесу.

Безпосередню організацію виховної роботи проводить Центр культури і дозвілля «Гаудеамус» (університетський структурний підрозділ, що має 2 сектори: культурно-дозвілєвої діяльності та прес-центр), який разом з ректоратом, деканатами/дирекцією, профспілковим і студентським активом забезпечує умови для формування і задоволення культурних запитів, духовних потреб, розвитку ініціативи і реалізації творчого потенціалу студентів і працівників університету у галузі виховання та дозвілля, здійснення рекламно-інформаційної діяльності та презентації університету в засобах масової інформації, на міжнародних та всеукраїнських виставках тощо. Провідну роль в організації виховної роботи відграють також заступники деканів / директора інституту з виховної роботи та куратори академічних груп.

Протягом року на вчених радах університету, факультетів/інституту, ректораті заслуховувалися питання про стан організації виховної діяльності, реалізації концепції національно-патріотичного виховання молоді, результати діяльності органів студентського самоврядування, стан та перспективи інформаційної політики університету тощо. Традиції та інновації національно-патріотичного виховання студентської молоді в університеті було презентовано на Третньому форумі українських патріотичних справ «Ми – українці», Всеукраїнському навчально-методичному семінарі з питань інноваційних форм та методів національно-патріотичного виховання дітей та молоді, Всеукраїнській науково-практичній Інтернет-конференції «Національно-патріотичне виховання дітей та учнівської молоді в умовах модернізації суспільних змін», Всеукраїнській науково-практичній конференції «Національно-патріотичне виховання дітей та молоді засобами козацької педагогіки та краєзнавства».

Із заступниками деканів / директора інституту з виховної роботи систематично проводилися методичні засідання, де розглядалися питання організації освітнього процесу, виховної діяльності зокрема, питання нормативно-правового забезпечення роботи кураторів, соціально-психологічної роботи зі студентами, обговорювались форми і методи виховної роботи тощо.



В університеті діє Школа професійного зростання молодого викладача.

Окремим напрямком в організації виховної роботи в університеті є створення належних соціально-психологічних умов для всіх суб'єктів освітнього процесу. Психологом університету здійснюється психологічний супровід учасників освітнього процесу. На початку кожного навчального року, протягом перших двох місяців аналізується рівень адаптації першокурсників до навчання у ЗВО, виявляються причини неуспішності, обговорюються проблеми, питання етики, культури спілкування і поведінки. Проводяться психодіагностичні дослідження різного спрямування, індивідуальна та групова консультативна, корекційно-розвиваюча, профілактична та організаційно-методична робота. З метою підвищення ефективності психологічного забезпечення освітнього процесу, захисту психологічного здоров'я і соціального благополуччя усіх його учасників психологічний супровід освітнього процесу передбачає проведення індивідуального консультування. Не менш важливим є здійснення психологічного супроводу студентів, у яких склалася трагічні обставини в родині (втрата матері чи батька). Надалі такі студенти супроводжуються практичним психологом.

З метою попередження суїцидальних випадків проведена відповідна роз'яснювальна робота зі студентами університету на тему: «Суїцидальна поведінка: як запобігти біді», за запитами проведено індивідуальне консультування.

Для покращення психологічного супроводу освітнього процесу практичний психолог університету проходила навчання для підвищення кваліфікації «Основи консультування в руслі Позитум-підходу».

З метою соціальної та освітньої інтеграції студентської молоді з інвалідністю в університеті діє Центр соціальної та освітньої інтеграції «Без бар'єрів», який впроваджує нові технології соціально-психологічної реабілітації в контексті розширення життєвого простору студентів з інвалідністю, зокрема засобами інклюзивного соціально-реабілітаційного туризму, волонтерства, соціально-виховної практики та ін. В рамках реалізації програми «Подорожуємо без бар'єрів» учасники II студентського конкурсу проектів з інклюзивного туризму відвідали Буцький каньйон на річці Гірський Тікич.

Загалом організація виховної роботи в університеті забезпечує інтегровану діяльність усіх суб'єктів виховної роботи: студентів, органів студентського самоврядування, заступників деканів / директора інституту, кураторів та спрямовується на пошук нових педагогічних технологій, методів (інноваційних та традиційних) і форм (індивідуальних, групових та масових), а також на визнання пріоритету самовиховання студентів, індивідуальної діяльності, спрямованої на розвиток їхнього особистісного потенціалу.

### 3.2. Студентське самоврядування

Невід'ємною частиною громадського самоврядування та важливим суб'єктом виховної роботи є студентська рада університету, яка є надійним засобом формування громадянської компетентності студентської молоді і важливим фактором розвитку і модернізації освітнього середовища ЗВО, виявлення потенційних лідерів, вироблення у них навичок управлінської та організаторської роботи з колективом, формування майбутньої еліти нації. Її діяльність цілком відповідає вимогам чинного законодавства. Органи студентського самоврядування в УДПУ діють на рівні університету, факультетів / інституту, академічної групи, гуртожитків, охоплюючи діяльність всього студентства, що дає можливість гармонізувати життєдіяльність студентів на засадах демократії і самоорганізації. Згідно із Законом України «Про вищу освіту» вищим органом студентського самоврядування є конференція студентів, на якій заслуховуються звіти, затверджується кошторис, положення та порядок проведення виборів представницьких та виконавчих органів студентського самоврядування, обирається контрольно-ревізійна служба та вирішуються найголовніші питання.

Відповідно до статті 40 Закону України «Про вищу освіту» та «Положенням про студентське самоврядування» в УДПУ імені Павла Тичини діє студентська рада університету, яка має навчальний, культурно-просвітницький, соціально-правовий, спортивно-оздоровчий, волонтерський сектори та прес-центр. Шляхом прямих таємних виборів на усіх факультетах та інституті, студмістечках були обрані нові голови та члени студентських рад. До студентської ради університету увійшли представники всіх факультетів, зокрема й іноземні студенти. Для виборів голови студентської ради університету створено виборчу комісію, аби повною мірою забезпечити реалізацію і захист виборчих прав студентів. У травні 2018 року органи студентського самоврядування за цією ж процедурою обрали вже нових лідерів.

Також в університеті працює студентська контрольно-ревізійна комісія, що є наглядним органом студентської ради УДПУ, здійснюючи моніторинг та аналіз її діяльності.

Члени студради є членами Вченої ради університету (факультетів / інституту), ректорату, ради трудового колективу, стипендіальної комісії. Члени студради є активними учасниками академії молодіжного лідера при Уманській міській раді. Представники студентської ради університету є членами Молодіжної ради міста Умань, студради при Міністерстві інформаційної політики в Україні.

Протягом звітного року за активну участь у громадському житті міста і регіону, ініціативність, креативність та мобільність, молодіжний творчий потенціал, активну участь у реалізації молодіжної політики студентська рада та студенти університету нагороджені Подяками Управління у справах сім'ї,

молоді та спорту Черкаської обласної державної адміністрації та Подяками міського голови. За активну участь у громадському житті університету і міста, розвиток студентського самоврядування Почесну нагороду одержала голова студентського самоврядування УДПУ. Також студентська рада університету отримала перемогу в міському фотоконкурсі «Ми – студентство».

Важливим чинником розвитку студента у процесі його участі в самоврядуванні є розширення зовнішніх і внутрішніх зв'язків – встановлення ділових, творчих і професійних зв'язків із різними громадськими об'єднаннями у закладі вищої освіти й поза ним, участі об'єднань у конкурсних програмах різних рівнів тощо. За підтримки ректорату та профкому цього року члени студради представляли університет на Всеукраїнському форумі «Студентство – авангард державотворення», Третьому форумі українських патріотичних справ «Ми – українці», Всеукраїнському форумі молодіжних працівників та працівниць, XII Генеральній Асамблеї Української асоціації студентського самоврядування тощо.

В університеті створено умови щодо прозорості та відкритості під час проведення підсумкового контролю із залученням до цього процесу представників органів студентського самоврядування, що сприяло попередженню фактів порушень чинного законодавства про вищу освіту.

Значної уваги приділяє студрада питанням академічної доброчесності. На факультеті соціальної та психологічної освіти відбувся фестиваль соціальних відеороликів «Академічна доброчесність: цінність та принципи». Активні та цілеспрямовані студенти працювали над розробкою робіт, які описують ситуацію з академічною доброчесністю не тільки в нашому закладі, а й в Україні загалом.

Студентська рада є організатором та активним учасником виховних заходів різного рівня та спрямування, що проходять в університеті, на факультетах/інституті, в місті. Особливе місце серед них займають благодійні заходи. Студенти, викладачі та працівники університету організували самостійно та доєднались до міських акцій: «З Новим роком, солдате!», «Великодній кошик солдату», «Добро жменями», «Повертайся живим», «Зігрій солдата», «Павучок», «Подаруй надію», «Засвіти вогник в очах дітей» тощо. Протягом року студенти та викладачі постійно організовують збір речей, продуктів харчування, солодощів, ліків, коштів, які передавали бійцям на Схід через волонтерів. Студенти особисто відвідують поранених у військових госпіталях Києва і Вінниці.

Для освітніх дитячих закладів студенти університету організовують святково-розважальні програмами, організовують збір іграшок та канцтоварів. Колектив університету отримав Диплом учасника Всеукраїнського конкурсу «Благодійна Україна» та подяки на ім'я ректора від Уманської міськрайонної волонтерської організації «Разом» за постійну

допомогу волонтерському Центру, свідому громадянську позицію та небайдужість до майбутнього країни.

В університеті декілька років успішно працює студентської соціально-психологічна служба. Студенти-волонтери беруть участь у різних акціях як на рівні міста, так і на рівні університету, співпрацюють з дитячими будинками та реабілітаційними центрами м. Умань. Обов'язковими у діяльності волонтерів соціально-психологічної служби є щорічні благодійні акції для хворих дітей; збір одягу, іграшок та книжок для дитячих будинків та дітей-сиріт; організація різноманітних заходів по збору коштів для багатодітних сімей і дитячих будинків сімейного типу; допомога ветеранам і хворим людям похилого віку. Загалом за звітній період ними проведено понад 30 акцій соціально-благодійного спрямування.

На факультетах / інституті протягом навчального року студрада долучалась та проводила самостійно різнопланові виховні заходи, акції, флешмоби, розіграші лотерей, фотовиставки, майстер-класи та ігри, ярмарки, конкурси, квести, тренінги, концертні програми. Це низка заходів до Дня святого Валентина, Дня працівників освіти, Дня студента, Дня миру тощо. Студрада спільно з ректоратом та профспілковою організацією провела конкурс на кращу кімнату у гуртожитку.

Прес-центр студради постійно висвітлює життя студентів університету на оновленій сторінці Студентського веб-порталу <http://stud.udpu.org.ua/> та газеті «Студлайф».

Кошти, передбачені кошторисом студради на 2018 навчальний рік, були витрачені за цільовим призначенням – виключно на потреби студентства університету: придбано костюми для кількох студентських творчих колективів, спортінвентар та спортивна форма для збірної команди, призи для фестивалів, конкурсів, загальноуніверситетських заходів, всеукраїнських конференцій та олімпіад. Це підтверджено членами контрольно-ревізійної комісії та зафіксовано у протоколі.

### **3.3. Заходи, спрямовані на формування національної свідомості та громадсько-політичної активності**

Студенти та викладачі університету взяли активну участь у святкових заходах з нагоди Дня державного прапора та Дня Незалежності України, Дня пам'яті та примирення, Дня Соборності України, Дня Гідності і Свободи, Дня захисника України, Дня Збройних сил України тощо. Необхідною складовою патріотичного та громадянського виховання є заходи, що проводяться в університеті щодо вшанування подвигу українського народу, увічнення пам'яті про загиблих та жертв Другої світової війни, жертв Голокосту, Голодомору, Героїв небесної сотні та тих, хто нині гине на сході України у зоні АТО.

Потужну інформаційну та виховну функції несуть тематичні виставки, кіноперегляди, інформаційні стенди, виховні години, вечори пам'яті, перфоменси, тематичні заходи, круглі столи, історичні години, флешмоби, зустрічі з військовими та інші. Протягом звітнього періоду систематично відбулися зустрічі студентів і викладачів із учасниками антитерористичної операції.

Особливого значення надається ознайомленню студентів з історією героїчної боротьби українського народу за державну незалежність протягом свого історичного шляху, зокрема у ХХ-ХХІ століттях – це ОУН, УПА, дисидентський рух, студентська Революція на граніті, Помаранчева революція, Революція Гідності та ін. Активно працює історичний кінолекторій, який сприяє поглибленню знань студентів з історії, формуванню навичок історичної критики.

До 250-річчя Коліївщини в Україні в університеті проведено круглий стіл та Всеукраїнську конференцію «Коліївщина 1768-1769 років. Козацько-гайдамацьке повстання на Правобережній Україні: історичні реалії та національна пам'ять». Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини спільно із Національним університетом «Києво-Могилянська академія», Українським католицьким університетом та Державним історико-архітектурним заповідником «Стара Умань» провів Міжнародну конференцію «Зцілюючи рани минулого: 1768 рік в історії України (православна, римо-католицька, унійна та юдейська етноконфесійні спільноти в умовах Барської конфедерації, Коліївщини і російської окупації)».

В університеті систематично проводяться заходи для підвищення престижу військової служби. Щорічно в урочистій атмосфері відбувається присвоєння військового звання «молодшого лейтенанта запасу» студентам, корті є одночасно і курсантами кафедри військової підготовки Сумського державного університету та Військової академії міста Одеси.

Студенти та викладачі університету є ініціаторами та активними учасниками святкових заходів з нагоди Міжнародного дня Миру, Міжнародного дня рідної мови, Дня слов'янської писемності та культури, Дня української вишиванки, Дня українського козацтва, організовуючи різноманітні акції, флешмоби, ярмарки, виставки художньої творчості, майстер-класи.

Четвертий рік в університеті працює Національно-патріотичний табір для студентської молоді «Дія», який уже відпрацював вісім змін. Проведено акції різноманітного характеру: зустрічі з воїнами АТО, відвідування військовослужбовців, які отримали поранення внаслідок виконання бойових завдань та проходять реабілітацію у госпіталях, гуманітарний збір для переселенців та військових, благодійні ярмарки, фотосесії, концерти, патріотичні квести та інші акції.

Традиційно в університеті проводиться танцювальний марафон «Ми – українці!» у рамках благодійної акції «Мистецтво заради миру». У марафоні

взяли участь більше 160 студентів університету, об'єднаних у 12 команд факультетів та інституту.

На формування національної свідомості та громадсько-політичної активності студентів спрямовується діяльність бібліотеки університету. У читальних залах та бібліотеці систематично протягом року проводяться книжкові та віртуальні виставки, наприклад «Голодомор у серці кожного з нас», «Козацтво. Історія нашого народу», «Конституція – основний закон держави», огляди літератури, презентації книг тощо. Серед інноваційних форм виховної роботи, організованих бібліотекою відзначаємо: Шевченківський поетичний марафон, Ерудит-лото до Міжнародного дня мов, конкурс молодих літераторів «Поетичний олімп», філологічна скринька до Дня української писемності та мови, Конкурс колискових та багато іншого.

Одним із засобів формування національної свідомості та громадсько-політичної активності студентів є екскурсійна діяльність. Щорічно за підтримки профкому університету організовуються екскурсії студентів до історичних та визначних місць м. Умані, Черкаської області, України («Золота підкова Черкащини», «Найвизначніші замки Галичини», «Величний Київ», «Українська Венеція», «Чарівні Карпати», «Музей П.Г.Тичини» тощо).

Велике захоплення у жителів міста та гостей викликала презентація проекту креативних викладачів та кмітливих студентів історичного факультету #VITASTREET «Живі картинки нічної Умані» – вечірні театралізовані екскурсії вулицями міста, а саме вулицею Садовою, яка зберегла багато архітектурних пам'яток минулих століть.

### **3.4. Природоохоронна діяльність**

Природоохоронна діяльність та екологічна освіта в університеті передбачає формування екологічної культури особистості, організацію та проведення природоохоронних заходів. Центром організації і управління екологічною освітою та природоохоронною діяльністю в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини є науково-дослідна лабораторія «Екологія і освіта».

У 2018 році екологічна діяльність університету продовжувала здійснюватись на основі розробленої технології створення природоохоронних територій та методики проведення природоохоронних заходів.

В рамках заходів із благоустрою та озеленення території населених пунктів спільно з міськими державними адміністраціями, селищними радами проведено розчищення і впорядкування прибережних смуг, джерел, благоустрій території, зокрема, студенти брали участь у 18 природоохоронних заходах: «Посади ліс», «Укріплення берегів малих водойм» та ін. Природоохоронна робота здійснюється у таких напрямках:

озеленення, благоустрій населених пунктів та навчальних закладів, очищення водних джерел, встановлення щитів біля витоків малих річок. Зусиллями викладачів та студентів створено 3 нових заповідних об'єкти, які увійшли до каталогу заповідних об'єктів Вінницької та Черкаської областей.

Студенти залучаються до занять в екологічній лабораторії, під керівництвом викладачів здійснюють рейди екологічного десанту під лозунгом «Думай глобально – дій локально».

В межах проведення Всеукраїнських акцій «За чисте довкілля», «Зробимо Україну чистою», «Батьківська криниця» співробітниками та студентами УДПУ проведено заходи для збереження і примноження зелених насаджень, поліпшення благоустрою, санітарного і екологічного стану в місті Умань та регіоні.

Організовано 8 природоохоронних акцій, серед яких: «Посади дерево», «Чисті узбіччя», «Очистимо джерела», «Благоустрій навчального середовища». У рамках Всеукраїнської екологічної акції «Не рубай ялинку» в університеті відбулася сьома традиційна виставка альтернативних ялинок.

Традиційною є проведення університетської толоки: прибирання та благоустрій території університету та прилеглих вулиць, облаштування клумб, квітників, бузкової алеї.

Систематичною є і просвітницька, агітаційна та пропагандистська робота серед учнів, студентів, освітян різних регіонів: семінари, тематичні виставки та екологічні світлини, виховні години на тему «Шанобливе ставлення до природи», «Діяльність людини в природі та її наслідки», диспути, тематичні екскурсії, конкурси стіннівок на екологічну тематику, лекції на теми «Забруднення навколишнього середовища», «Сучасні екологічні проблеми Землі» тощо.

З метою привернення уваги суспільства до екологічних проблем студенти спеціальності «Хореографія» Київського університету імені Бориса Грінченка (завідувач кафедри хореографії - кандидат мистецтвознавства, доцент Медвідь Тетяна Анатоліївна), студенти спеціальності «Хореографія» Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (завідувач кафедри хореографії та художньої культури - кандидат педагогічних наук, доцент Андрощук Людмила Михайлівна) розробили та презентували перформанс «Отямся» в Національному дендрологічному парку «Софіївка».

Для координації вирішення екологічних проблем туристично-рекреаційного обслуговування населення у звітному році підписано угоду про співпрацю між університетом та Національним природним парком «Кармелюкове Поділля».

### **3.5. Культурно-просвітницькі заходи**

Культурно-просвітницькі заходи в університеті зорієнтовані на реалізацію основних положень Концепції національно-патріотичного

виховання дітей і молоді. На факультетах / інституті університету створені умови для організації дозвілля студентів, формування у них естетичних смаків, розвиток творчих здібностей та обдарувань: діють різні гуртки, клуби за інтересами, студії дозвілля, творчі колективи тощо, кількість яких поступово збільшується. 12 колективів мають звання народного самодіяльного колективу (український хор «Кобзар», ансамбль танцю «Яворина», ансамбль сучасного танцю «Візаві», ансамбль «Музичні візерунки», жіночий академічний хор «Юність», жіночий вокальний ансамбль «Софія», інструментальний ансамбль «Акварелі», вокальний чоловічий гурт «Гонта», студентський театр драми і комедії, хореографічний ансамбль «Inspiration», дует гітаристів «Містерія» та інструментальний дует «Ренесанс»).

Яскравими подіями звітного року були прем'єри:

- вистави Ореста Огородника «Останній гречкосій» студентського народного театру драми та комедії,

- новорічної вистави-балету «Лускунчик» студентів факультету мистецтв спеціальності «Хореографія»,

- творчого проекту «Колесо фортуни», у виконанні Молодіжного камерного хору, інструментального ансамблю та студентів спеціальності «Хореографія»,

- творчого проекту «Казковий світ Василя Сухомлинського» у виконанні студентів факультету мистецтв спеціальностей «Хореографія», «Музичне мистецтво» та «Образотворча діяльність».

У звітному році два колективи святкували свої ювілеї – це 45-річчя народного аматорського ансамблю народного танцю «Яворина» та 20-річчя народного самодіяльного аматорського колективу вокального чоловічого тріо «Гонта». З нагоди ювілею обидва колективи провели творчі звіти та отримали велику кількість грамот, подяк, нагород різних рівнів.

Творчі колективи університету також проводять творчі заходи для бійців АТО, військовослужбовців Збройних Сил України, які знаходяться на лікуванні та реабілітації.

Культурно-просвітницькі заходи в університеті спрямовуються на реалізацію мистецьких талантів студентів: традиційна Презентація першокурсників та на гала-концерт до Міжнародного дня студента; фестиваль педагогічної творчості, «Студентська весна», «Пісенний вернісаж», «Танцювальний марафон», «Гуморина», «Міс університет» тощо. В університеті традиційно щороку проводяться святкові концерти до Дня працівників освіти, Святого Миколая, 8 Березня, Дня сім'ї, урочистості до Дня науки.

В університеті проводиться велика кількість заходів на виявлення талановитої учнівської молоді з профорієнтаційною метою: фестиваль хореографічного мистецтва «Квітнева феєрія», фестиваль вокально-хорового мистецтва, конкурс учнівської творчості «Ми малюємо весну», регіональний



творчий Інтернет-проект дитячої та юнацької творчості «Мій дім – моя Україна».

Студенти та викладачі університету також є учасниками та переможцями культурно-мистецьких заходів, конкурсів, які проводяться у місті, на Всеукраїнському та Міжнародному рівні. Загалом цього року завойовано 6 дипломів III ступеня, 15 – II ступеня, 25 дипломів I ступеня та 7 Гран-прі.

### **3.6. Спортивно-масова робота**

Спортивно-масова робота в університеті реалізується відповідно до розроблених заходів з масового спорту та фізичного виховання, спрямованих на створення умов для забезпечення оптимальної рухової активності кожної людини за місцем навчання, роботи, проживання та відпочинку для зміцнення здоров'я й профілактики захворювань, активного дозвілля, які у звітному навчальному році активізовано завдяки координації діяльності спортивного клубу та факультетів /інституту. Кожен студент та співробітник університету має змогу реалізувати право на вдосконалення своєї особистості, поліпшення фізичного стану та досягнення належного рівня спортивних успіхів відповідно до її фізичних здібностей.

В університеті активно реалізується Цільова комплексна програма «Фізичне виховання – здоров'я нації» та програма розвитку спортивно-масової роботи. Відповідно до постанови КМУ №1045 від 09.12.2015р. «Про затвердження Порядку проведення щорічного оцінювання фізичної підготовленості населення України» та наказу Міністерства молоді та спорту України №4665 від 15.12.2016р. «Про затвердження тестів і нормативів для проведення щорічного оцінювання фізичної підготовленості населення України» в університеті складено комісію та проведено оцінювання фізичної підготовленості студентів I курсів всіх факультетів. Студенти, які прийшли на навчання в університет зі школи виявили середній рівень фізичної підготовки.

В університеті постійно проводиться профілактична робота серед студентської молоді щодо дотримання здорового способу життя.

З метою залучення студентської молоді до систематичних занять фізичною культурою і спортом, при спортивному клубі функціонує 14 спортивно-оздоровчих секцій, найчисельнішими є секції з легкої атлетики, волейболу і футболу. Щорічно спортивний клуб планує і проводить спортивно-масові заходи комплексного планування: спартакіади серед факультетів університету, першості, чемпіонати, товариські зустрічі, змагання з настільного тенісу, футболу, баскетболу, волейболу, шахів, боротьби як студентів, так і викладачів.

Традиційними є проведення Олімпійського тижня, Олімпійського уроку, Дня фізичної культури і спорту, Кубку ректора з міні-футболу, Спартакіади з легкої атлетики, «Козацьких розваг», «Веселих стартів».

У жовтні 2018 вперше проведено відкритий турнір з волейболу на кубок профспілки.

Університет є також осередком розвитку спорту та спортивно масової роботи в місті, співпрацюючи з різними спортивними федераціями. У спортивній залі університету проходять змагання різного рівня, в яких активну участь беруть спортсмени нашого навчального закладу.

Спортсмени УДПУ входять до складу збірних команд України, області та міста з футболу, легкої атлетики, веслування, боксу, настільного тенісу, гирьового спорту, велокросу, дзюдо, волейболу, баскетболу.

У 2018 році збірні команди університету взяли участь у 57 спортивно-масових заходах, змаганнях, згідно єдиного календарного плану спортивних змагань університету, міста, області, України а саме: спортивні заходи до Дня міста, Дня захисника Вітчизни, Молодіжних Спортивних іграх, чемпіонатах, Кубках та Універсіадах Черкаської області, України, Європи та Світу.

Незаперечним досягненням 2018 року є I місце на Універсіаді Черкаської області з волейболу серед чоловічих команд закладів вищої освіти регіону та перемога у змаганнях з футзалу серед жінок за програмою XVI Універсіади Черкаської області.

В обласній Універсіаді та міських Молодіжних спортивних іграх збірні університету перемагали у змаганнях з шахів, легкої атлетики, волейболу, настільного тенісу, легкоатлетичного кросу, міні-футболу та футболу. На Всеукраїнських турнірах, Чемпіонатах та Кубках наші спортсмени завоювали нагороди з веслування, велоспорту, боксу, змішаних єдиноборств, багатоповторного жиму.

На Міжнародних змаганнях спортсмени УДПУ продемонстрували такі результати: Хмільовий Валентин – чотири золотих та срібна медаль Чемпіонату Світу з гирьового спорту серед студентів та Чемпіонату Європи серед чоловіків; Первак Руслан – срібна медаль Чемпіонату Європи зі змішаних єдиноборств ММА серед чоловіків, виконав норматив Майстра спорту України міжнародного класу зі змішаних єдиноборств; Мошенський Владислав – II місце в Міжнародному чемпіонаті «II BEAST CHAMPIONSHIP».

Цього року спортсменами університету також встановлено три Рекорди України: Хмільовим Валентином – з гирьового спорту, Кабаком Василем – з багатоповторного жиму та викладачем кафедри спортивних дисциплін факультету фізичного виховання Ільченком Сергієм – з багатоповторного жиму.

Загалом за цей навчальний рік спортсменами університету у обласних, Всеукраїнських та Міжнародних змаганнях було завойовано: 37 золотих, 16 срібних, 21 бронзова нагороди.

## IV. ФОРМУВАННЯ КОНТИНГЕНТУ СТУДЕНТІВ

### 4.1. Організація профорієнтаційної роботи

Для забезпечення інформаційного насичення вступної кампанії, організації та проведення профорієнтаційно-діагностичної роботи у 2018 році відділом професійно-кар'єрної орієнтації та доуніверситетської підготовки встановлено територію загального опрацювання, визначено основні напрями профорієнтаційної роботи; проведено наради-тренінги з координаторами факультетів/інституту щодо маркетингової стратегії профорієнтаційної роботи у закладах загальної середньої освіти, ЗВО I-II рівня акредитації, у відділах освіти та службах зайнятості; проведено навчання щодо організації та проведення моніторингу; проведено тренінги по новаціям вступної кампанії для мобільних груп факультетів/інституту; організовано роботу on-line реєстрації та інформаційно-консультаційного центру.

Для популяризації освітніх програм університету у 2018 році профорієнтаційною роботою було охоплено 7 областей України: Черкаська, Кіровоградська, Миколаївська, Вінницька, Київська, Одеська, Житомирська. Задля максимального опрацювання профорієнтаційної території та залучення до неї тих областей, де найбільша кількість випускників у 2019 році, зверталась увага на міграційні потоки вступників 2016, 2017, 2018 років.

Однією із основних форм організації профорієнтаційної роботи є участь відділу та мобільних груп факультетів/інституту у батьківських зборах, конференціях, лекторіях та форумах.

У 2018 році було проведено 2 загальноуніверситетських дні відкритих дверей та міні-дні відкритих дверей. Метою заходів було ознайомлення з правами та обов'язками абітурієнта під час проведення ДПА у формі ЗНО; знайомство з регламентом роботи пункту тестування; робота в «електронному кабінеті» учасника ЗНО; ознайомлення з особливостями вступної кампанії 2019 року (ДПА у формі ЗНО, система оцінювання ЗНО, вагові коефіцієнти, пріоритети, додаткові бали, характеристика фіксованого державного замовлення та дія системи широкого конкурсу, бюджетні та небюджетні пропозиції); презентації освітніх програм університету; презентація програми подвійного диплома (безкоштовне паралельне навчання в партнерських навчальних закладах Польщі, Німеччини, Португалії, Болгарії та інших країн Євросоюзу).

Найактивніше загальноуніверситетські Дні відкритих дверей відвідали абітурієнти із 7 областей України: Черкаської, Вінницької, Кіровоградської, Одеської, Миколаївської, Київської, Житомирської.

У 2018 році факультети/інститут взяли участь у 27 ярмарках вакансій та професій. Найактивнішими виступають центри зайнятості Черкаської, Миколаївської та Одеської областей: Уманський РЦЗ; Таращанський ЦЗ; Сквирський ЦЗ; Ставищенський ЦЗ; Маньківський ЦЗ; Ширяївський ЦЗ;

Лисянський РЦЗ; Ладижинський МЦЗ; Тростянецький РЦЗ; Тетіївський РЦЗ; Володарський ЦЗ; Богуславський РЦЗ; Бобринецький РЦЗ; Вільшанський РЦЗ; Новоархангельський РЦЗ; Олександрійський РЦЗ; Подільський МЦЗ; Жмеринський РЦЗ; Катеринопільський РЦЗ; Балтський РЦЗ; Тульчинський РЦЗ; Жашківський РЦЗ та інші.

Відповідно до договору про співпрацю з Київським регіональним центром оцінювання якості освіти на базі університету продовжив свою роботу Центр реєстрації на зовнішнє незалежне оцінювання (пробна та основна сесії). Послугами центру з 06 лютого до 19 березня 2018 року скористалося 493 особи (випускники 2018 року, студенти коледжів та професійно-технічних ліцеїв та випускники минулих років), у минулому році – 438 осіб.

У 2018 році у зв'язку зі змінами в Умовах прийому на навчання до закладів вищої освіти України при вступі на освітній ступінь «Магістр» передбачено складання вступного випробування у формі єдиного вступного іспиту з іноземної мови за спеціальностями: 032 Історія та археологія, 034 Культурологія, 053 Психологія, 051 Економіка, 241 Готельно-ресторанна справа, 242 Туризм). На базі відділу проводилася реєстрація на єдиний вступний іспит з іноземної мови (реєстрація тривала з 14 травня до 05 червня 2018 року, в університеті було зареєстровано 234 учасники).

Для інформаційного насичення вступної кампанії та популяризації освітніх програм університету відділом та факультетами/інститутом була розроблена якісна рекламна продукція.

## **4.2. Система доуніверситетської підготовки**

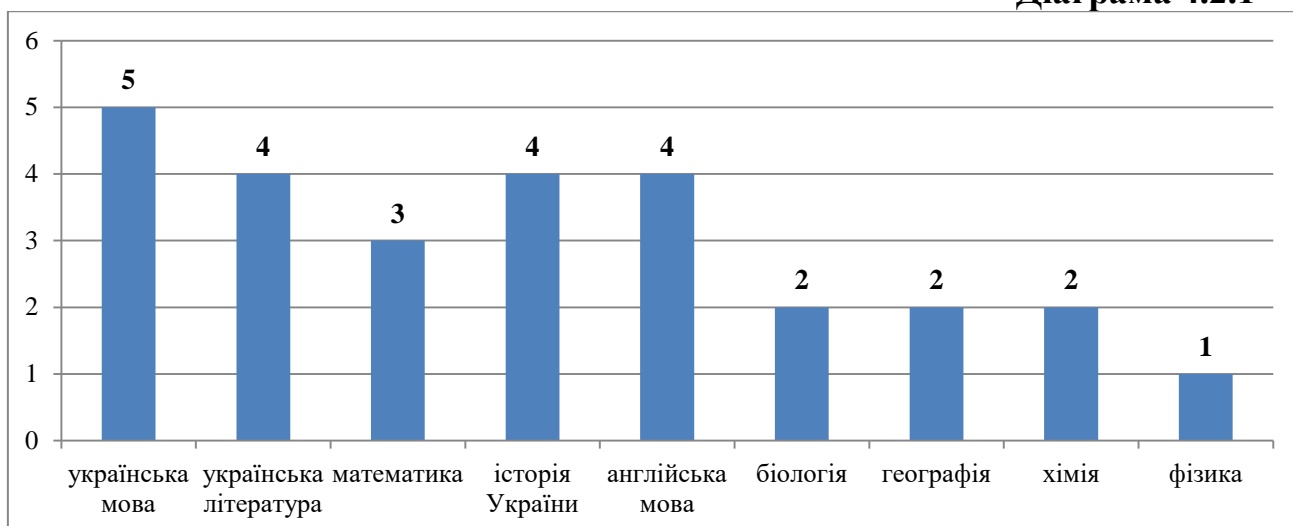
Профорієнтаційною роботою для здійснення набору слухачів підготовки громадян України до вступу у заклади вищої освіти у 2018 році профорієнтаційною роботою було охоплено 3 області (13 районів, 45 закладів загальної середньої освіти). Відповідно до наказу про зарахування № 850 о/д від 02.11.2018 року 193 слухачі проходять підготовку громадян України до вступу у заклади вищої освіти на базі університету. До освітнього процесу залучено 11 викладачів університету.

Кожен слухач мав змогу обрати для вивчення від 1 до 4 предметів. У 2018 році слухачі обрали:

- 1 предмет – 53 особи;
- 2 предмета – 48 осіб;
- 3 предмети – 35 осіб;
- 4 предмети – 57 осіб.

Під час організаційно-методичної роботи було сформовано 27 груп слухачів:

Діаграма 4.2.1



Навчання на довузівській підготовці триває з 3 листопада 2018 року до 27 квітня 2019 року. Під час підготовки слухачі мають можливість під керівництвом досвідчених викладачів підготуватися до складання зовнішнього незалежного оцінювання; отримати допомогу у реєстрації на ДПА у формі ЗНО та ЗНО; ознайомитися з особливостями вступної кампанії; отримати індивідуальні профорієнтаційні консультації; відвідувати Дні відкритих дверей університету та міні-дні факультетів/інституту; зустрічатися з координаторами профорієнтаційної роботи для визначення у напрямі подальшого навчання; пройти комп'ютерну профорієнтаційну діагностику у центрі психологічного розвитку «Інсайт».

У межах підготовки громадян України до вступу у ЗВО слухачі в університеті організовано безкоштовні експрес-курси підготовки до складання зовнішнього незалежного оцінювання:

- факультет української філології: семінари-тренінги «Теорія і практика підготовки до ЗНО з української мови і літератури» (2 лютого, 2 березня, 13 квітня, 12 жовтня, 2 листопада);

- факультет іноземних мов: «Теорія і практика підготовки до ЗНО з англійської мови» (30 березня, 26 жовтня та 23 листопада);

- історичний факультет: семінари-тренінги «Особливості підготовки до ЗНО з історії України» (23 лютого, 20 березня, 18 жовтня та 22 листопада);

- природничо-географічний факультет: тренінги «Проблемні питання підготовки до ЗНО з географії, біології, хімії» (30 березня, 21 вересня, 19 жовтня та 23 листопада);

- факультет фізики, математики та інформатики: експрес-курси «Особливості підготовки до ЗНО з фізики та математики» (15 березня, 12 квітня, 17 жовтня та 14 листопада).

З метою удосконалення процесу проведення профорієнтаційної роботи у 2019 році вважаємо за необхідне розширити територію профорієнтаційного опрацювання для забезпечення інформаційного насичення вступної кампанії; продовжувати надавати індивідуальні профорієнтаційні консультації;

продовжувати роботу on-line реєстрації для абітурієнтів та інформаційно-консультаційного центру; проводити моніторинг потенційної привабливості та конкурентоспроможності освітніх послуг, що надаються університетом; проводити безкоштовні експрес-курси підготовки до ЗНО на базі університету та виїзні тренінги підготовки до ЗНО; для забезпечення максимального інформаційного насичення вступної кампанії проводити батьківські лекторії та відкриті лекції «Успішний абітурієнт 2019».

Для популяризації освітніх програм необхідно розробити рекламні постери університету для розміщення у закладах загальної середньої освіти, закладах вищої освіти I-II рівня акредитації, інших установах; здійснювати контроль за розміщенням інформаційних матеріалів для абітурієнтів на сайті університету; модернізувати відеоролик-презентацію про університет; з метою забезпечення методичної підтримки якісної підготовки учнів закладів професійної (професійно-технічної) освіти області для участі у ДПА у формі ЗНО проводити семінари-практикуми для вчителів закладів освіти; вивчити можливість створення освітніх центрів для системного проведення тренінгів для учнів професійної (професійно-технічної) освіти.

### **4.3. Вступна кампанія**

У 2018 р. університет здійснював прийом вступників на денну і заочну форми навчання на місця державного замовлення та на навчання за контрактом за ступенями «Бакалавр», «Магістр», «Доктор філософії», в тому числі на основі диплома здобутого за іншою спеціальністю.

На денну форму навчання за освітнім ступенем «Бакалавр» у 2018 р. здійснювався прийом за 36 спеціальностями, з яких 15 – непедагогічного профілю. На денну форму навчання загальний ліцензований обсяг складає 4016 місць. В цілому було подано 4204 заяви (у 2017 р. – 4172 заяви). Всього зараховано – 1132 особи (у 2017 р. – 1157 осіб).

План державного замовлення на денну форму навчання доведений до університету складав 454 місць, однак 49 місць повернено до МОН України. Додатково доведено 99 місць, що загалом складає 504 місця (у 2017 р. – 649 місць). Державне замовлення виконано на 90,3%. Загальний конкурс по ЗВО на денну форму навчання – 8 осіб на місце. На навчання за контрактом зараховано 628 осіб (у 2017 р. – 508 осіб).

Загалом у 2018 р. успішно пройшли конкурсний відбір і були зарахованими до університету 728 осіб з сільської місцевості, що складає 64,3 % від загальної кількості зарахованих абітурієнтів цієї категорії.

Цікавою є географія вступників, які виявили бажання навчатися в університеті, – це 22 області. Всього у 2018 р. на денну форму навчання бакалаврату з Черкаської області було зараховано 202 особи, або 18 % від загальної кількості вступників.

На заочну форму навчання на освітній ступінь «Бакалавр» у 2018 р. прийом здійснювався за 26 спеціальностями, з них 11 – непедагогічного

профілю. Загальний ліцензований обсяг складає 3212 місць. Всього було подано 1904 заяви (у 2017 р. – 1621 заяву). Всього зараховано – 989 осіб (у 2017 р. – 930 осіб).

План державного замовлення склав – 157 місць (у 2017 р. – 124 місця) та додатково виділено 109 місць, що загалом склало 266 місць (у 2017 р. – 302 місця). Державне замовлення виконано в повному обсязі. Загальний конкурс по університету на місця державного замовлення – 7,2 особи на місце. На навчання за контрактом зараховано 723 особи (у 2017 р. – 628 осіб).

На денну форму навчання освітнього ступеня «Магістр», загальний ліцензований обсяг складає 1499 місць. Було подано 1843 заяви (у 2017 р. – 1605 заяв). Всього зараховано – 1031 особу (у 2017 р. – 1039 осіб).

План державного замовлення загалом складає 517 місць (у 2017 р. – 485). Державне замовлення виконано в повному обсязі. Загальний конкурс за ОС «Магістр» – 3,6 осіб на місце.

На навчання за контрактом зараховано 514 осіб (у 2017 р. – 554 особи).

Вступ за освітнім ступенем «Магістр» на основі диплома за іншою спеціальністю склав 294 особи (у 2017 р. – 313 осіб).

На заочну форму навчання загальний ліцензований обсяг складає 1299 місць. Було подано 2509 заяв (у 2017 р. – 1500 заяв). Всього зараховано – 1040 осіб (у 2017 р. – 960 осіб).

План державного замовлення загалом складає 232 місця (у 2017 р. – 189 місць). Загальний конкурс по університету на заочну форму навчання – 10,8 осіб на місце.

План державного замовлення на заочну форму навчання за освітнім ступенем «Магістр» виконано повністю. Крім того, на навчання за контрактом зараховано 808 осіб (у 2017 р. – 771 особу).

Вступ за ступенем «Магістр» на основі диплома за іншою спеціальністю склав 463 особи (у 2017 р. – 388 осіб).

На третій рівень вищої освіти «Доктор філософії» загальний ліцензований обсяг на денну форму навчання складає 49 місць за 6 спеціальностями. Всього було подано 18 заяв. Обсяг державного замовлення – 11 місць. Державне замовлення виконано в повному обсязі. Зараховано за контрактом – 1 особу.

На заочну форму навчання загальний ліцензований обсяг складає 31 місце за 6 спеціальностями. Було подано 5 заяв. На навчання за контрактом зараховано – 3 особи.

Всього на третій рівень вищої освіти «Доктор філософії» за денною та заочною формами навчання зараховано 15 осіб (у 2017 р. – 12 осіб).

До докторантури у 2018 р. було зараховано 1 особу за державним замовленням на спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки (денна форма навчання).

Крім того, за освітнім ступенем «Бакалавр» зараховано 72 іноземних громадянина (65 на денну форму навчання, 7 на заочну форму навчання).

Таким чином зараховано:

На денну форму навчання: всього – 2243 особи (у 2017 р. – 2262 осіб), за державним замовленням – 1033 особи (у 2017 – 1142 особи), на контракт – 1210 осіб (у 2017 – 1120 осіб);

На заочну форму навчання: всього – 2037 осіб (у 2017 р. – 1910 осіб), за державним замовленням – 498 осіб (у 2017 р. – 491 особу), на контракт – 1539 осіб (у 2017 р. – 1419 осіб).

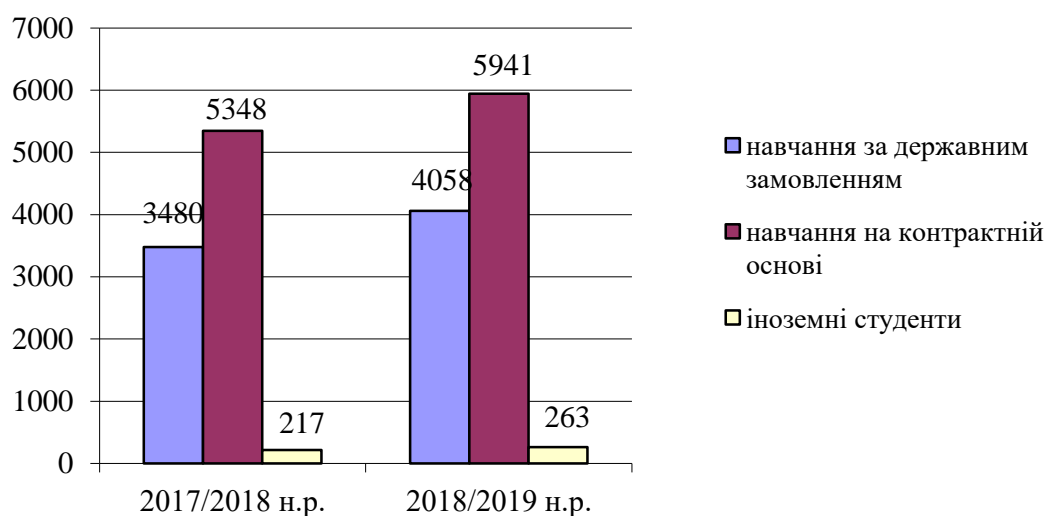
Загалом до університету за всіма ступенями зараховано 4280 осіб (у 2017 р. – 4172 особи).

#### 4.4. Формування контингенту студентів

Контингент у 2018 році станом на 01.10.2018 на факультетах та в інституті університету за освітніми ступенями «бакалавр», «магістр» та освітньо-кваліфікаційним рівнем «спеціаліст» складав **10252** студенти денної і заочної форм навчання, з них **263** особи – іноземні громадяни (у 2017/2018 навчальному році – **9045** та **217** відповідно). За кошти державного бюджету здобувають вищу освіту – **4058** студентів денної і заочної форм навчання (у 2017/2018 навчальному році – **3480**), а на умовах контракту (за кошти фізичних і юридичних осіб) – **4204** студентів денної і заочної форм навчання (з них 263 – студенти-іноземці) (у 2017/2018 навчальному році – **5565**).

Діаграма 4.4.1.

Динаміка зміни контингенту здобувачів вищої освіти в університеті

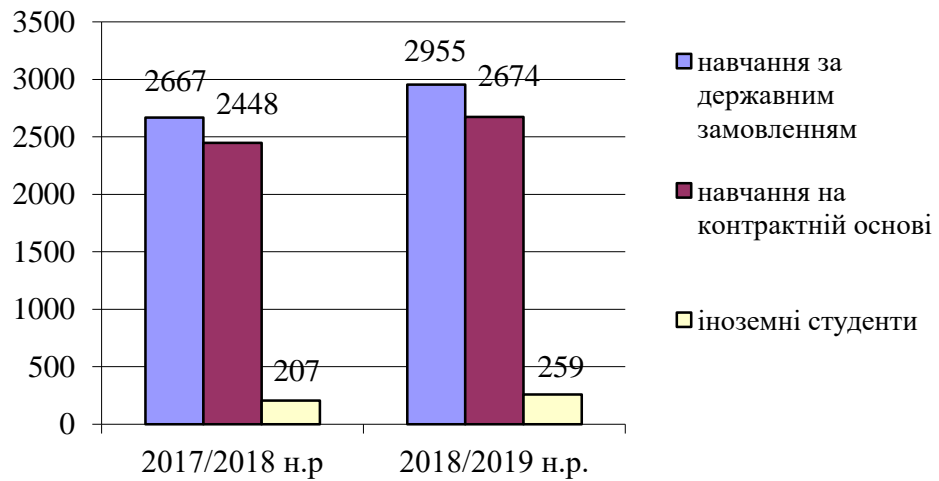


На денній формі навчання спостерігається збільшення контингенту студентів, які навчаються як на державній, так і на контрактній основах навчання.



Діаграма 4.4.2.

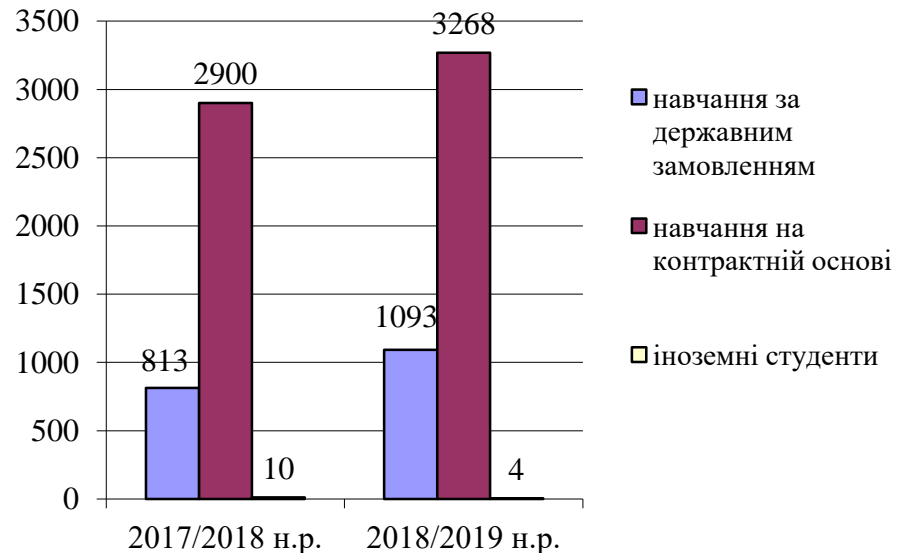
**Динаміка зміни контингенту здобувачів вищої освіти в університеті (денна форма навчання)**



На заочній формі дещо зросла кількість студентів, які навчаються за державним замовленням та на контрактній основі навчання, хоча кількість іноземних студентів зменшилась.

Діаграма 4.4.3.

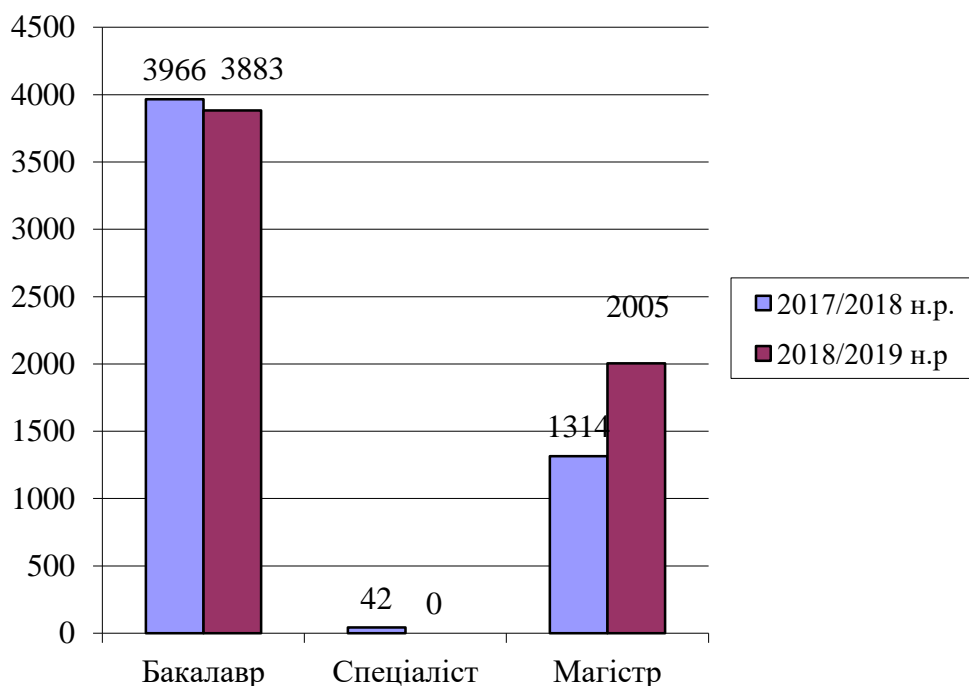
**Динаміка зміни контингенту здобувачів вищої освіти в університеті (заочна форма навчання)**



У 2018/2019 навчальному році спостерігаємо збільшення контингенту студентів. Дещо зменшилася кількість осіб, що навчаються за освітнім ступенем «бакалавр» (на 3,2%) на денній формі навчання, однак значно збільшилася кількість студентів, які навчаються за освітнім ступенем «магістр» на денній та заочній формах навчання.

**Діаграма 4.4.4.**

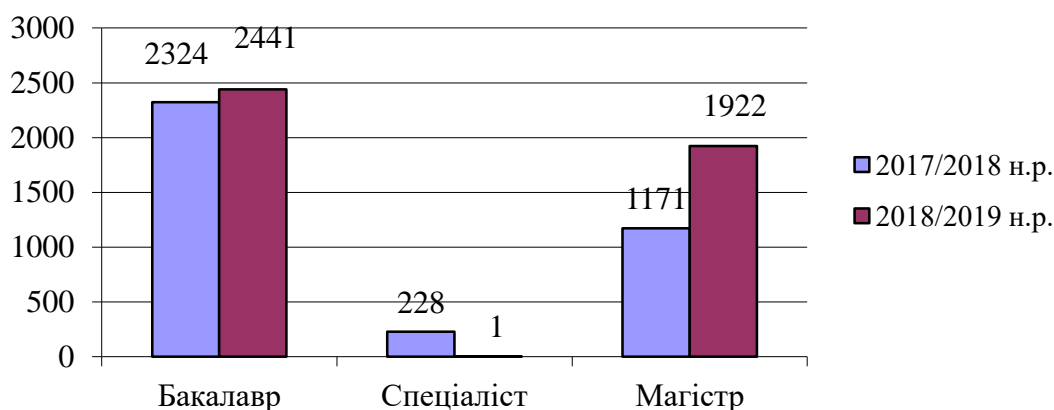
**Динаміка зміни контингенту за освітніми ступенями та освітньо-кваліфікаційним рівнем (денна форма навчання)**



На заочній формі навчання маємо наступні показники:

**Діаграма 4.4.5.**

**Динаміка зміни контингенту за ступенями та освітньо-кваліфікаційним рівнем (заочна форма навчання)**



Найбільший контингент студентів у звітному році мали: Навчально-науковий інститут економіки та бізнес освіти – 1431 особа, факультет дошкільної та спеціальної освіти та – 1152 особи та факультет соціальної та психологічної освіти – 1120 осіб.

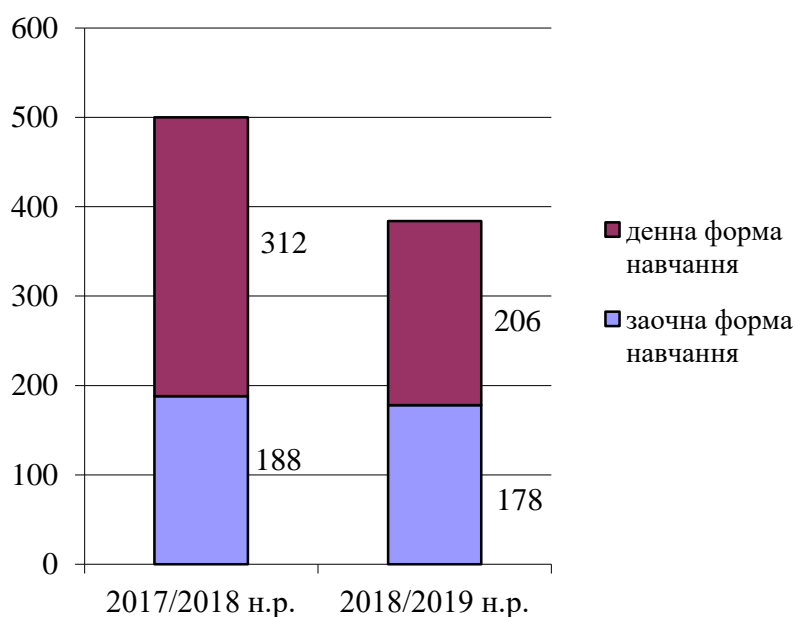
Найефективнішою робота зі збільшення кількості студентів університету була проведена історичним факультетом, контингент якого збільшився на 9,5%, факультетом дошкільної та спеціальної освіти (на 9,2%) та соціальної та психологічної освіти (на 6,9%), в меншій мірі збільшення

контингенту відбулося на факультеті фізики, математики та інформатики (на 3,1%) та факультеті професійної та технологічної освіти (на 2,6%).

За звітний період із числа студентів, які навчаються за кошти фізичних і юридичних осіб, на вакантні місця державного замовлення було переведено 582 особи (406 – денної форми навчання, 176 – заочної форми навчання). Для порівняння: у 2016/2017 навчальному році на вакантні місця державного замовлення було переведено 259 осіб (245 – денної форми навчання, 14 – заочної форми навчання).

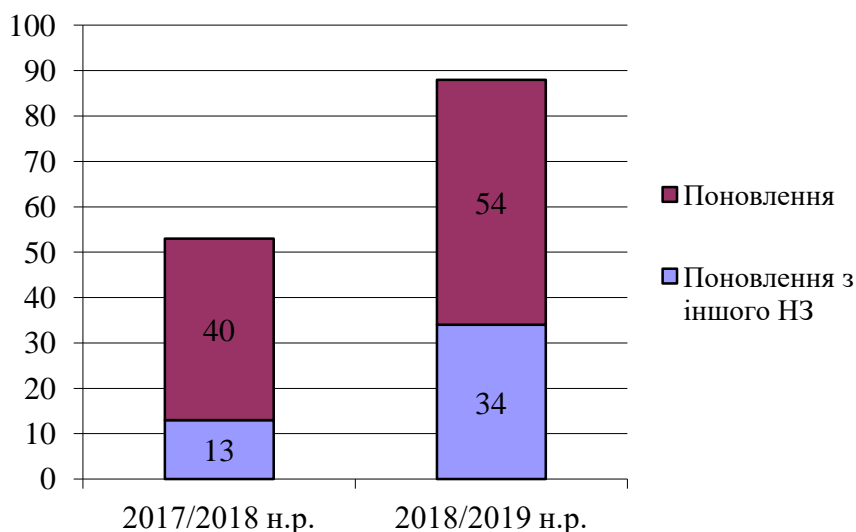
**Діаграма 4.4.6.**

**Кількість студентів, переведених з контрактної основи навчання на навчання за державним замовленням на денній та заочній формах навчання**



**Діаграма 4.4.7.**

**Кількість студентів, які були поновлені на денній та заочній формах навчання**



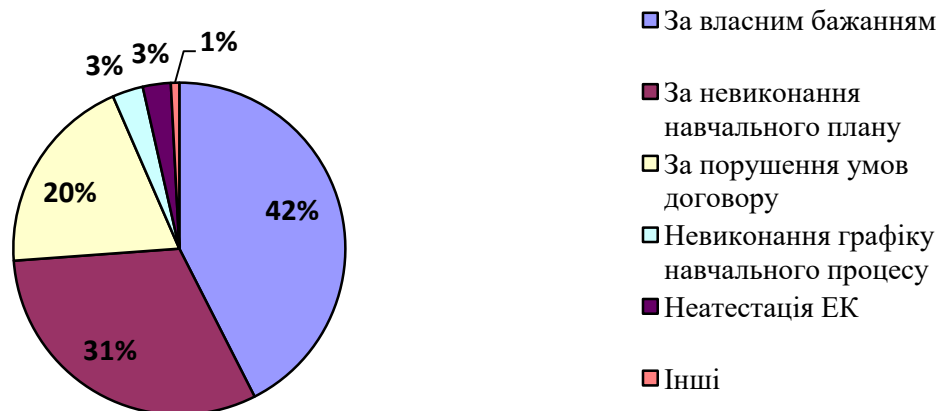
Кількість поновлень на денній та заочній формах навчання у 2018 році становить 88 осіб (42 – денної форми навчання та 46 – заочної форми навчання), 38,6% з яких становлять студенти, поновлені з інших закладів вищої освіти. Для порівняння: у 2017 році кількість поновлених з інших навчальних закладів становила 24,5% від загальної кількості поновлених. Частка поновлених у порівнянні з минулим навчальним роком збільшилась.

У 2018 році з університету було відраховано 367 осіб (198 – денної форми навчання, 169 – заочної форми навчання), що складає 3,6% від загального контингенту студентів університету (3,4% – денної форми навчання, 3,9% – заочної форми навчання).

Основними причинами відрахування залишаються: відрахування за власним бажанням (156 осіб), невиконання навчального плану (115 осіб), для студентів-контрактників – порушення умов договору (72 особи), за невиконання графіка освітнього процесу (11 осіб), закінчення теоретичного курсу та неатестація екзаменаційною комісією (10 осіб) та інші причини (3 особи).

Діаграма 4.4.8.

**Основні причини відрахування студентів  
(денна і заочна форми навчання)**



Серед відрахованих найбільшу частку в університеті (денна і заочна форми навчання) складають відрахування за власним бажанням – 42%, менше – за невиконання вимог навчального плану – 31%, за порушення умов договору – 20%, за невиконання графіка навчального процесу – 3%, закінчення теоретичного курсу та неатестація екзаменаційною комісією – 3%, у зв'язку з іншими причинами – 1%.

У 2018 році зі складу студентів університету відраховано у зв'язку з закінченням навчання **2768** осіб, з них:

- денної форми навчання 1434 особи (732 – навчання за державним замовленням; 702 – на контрактній основі навчання, з них 9 – студенти-іноземці),

- заочної форми навчання 1333 особа (231 – навчання за державним замовленням; 1100 – на контрактній основі навчання, з них 2 – студенти-іноземці).

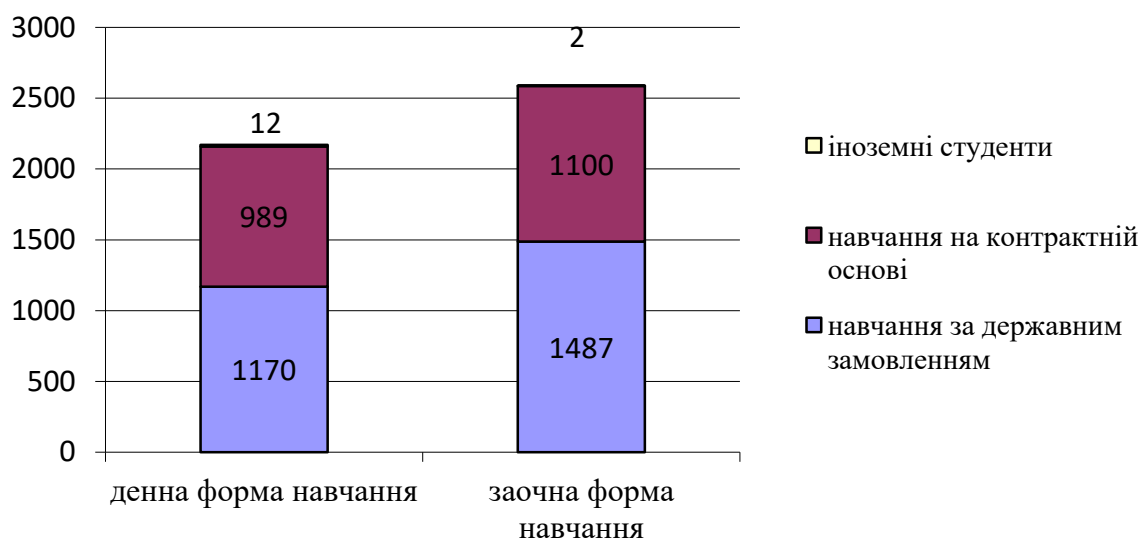
Також в поточному році заплановано випуск 31.12.2018 року студентів освітнього ступеня «магістр» в кількості **1295** осіб:

- денної форми навчання 737 осіб (438 – навчання за державним замовленням; 299 – на контрактній основі навчання, з них 3 – студенти-іноземці),

- заочної форми навчання 558 особа (171 – навчання за державним замовленням; 387 – на контрактній основі навчання).

**Діаграма 4.4.9.**

**Кількість студентів-випускників у 2018 році на денній та заочній формах навчання**



Зокрема на денній формі навчання (з урахуванням студентів освітнього ступеня «магістр» з датою закінчення навчання 31.12.2018 року):

ОС «бакалавр» – 1123, за державним замовленням – 590; на контрактній основі навчання – 533, з них: студенти-іноземці – 6. Дипломів з відзнакою – 41.

ОКР «спеціаліст» – 43, на контрактній основі навчання – 43. Дипломів з відзнакою – 2.

ОС «магістр» – 1005, за державним замовленням – 580; на контрактній основі навчання – 425, з них: студенти-іноземці – 6. Дипломів з відзнакою – 63.

Отже, фактична кількість випускників у 2018 році **2765** осіб (**1434** денної форми навчання та **1333** заочної форми навчання). Планується випуск

31.12.2018 у кількості **1295** осіб (**737** денної форми навчання та **558** заочної форми навчання). Разом кількість випускників у 2018/2019 н.р. становитиме **4060** осіб (**2171** денної форми навчання та **1889** заочної форми навчання). Для порівняння у 2016/2017 навчальному році 3876 осіб (2045 денної форми навчання та 1831 заочної форми навчання). Можна зробити висновок, що чисельність випускників збільшилась за рахунок випускників освітнього ступеня «магістр», які випускаються тричі на рік 31.01.2018 року, 30.06.2018 року та 31.12.2018 року.

#### **4.5. Атестація випускників**

Атестація випускників в університеті здійснюється відповідно до Закону України «Про вищу освіту», Положення «Про організацію освітнього процесу в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини», державних та галузевих стандартів вищої освіти та інших нормативних актів України з питань вищої освіти, Положення «Про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини», Положення «Про Європейську кредитно-трансферну систему навчання в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини».

В університеті створена й успішно функціонує система випускної підсумкової атестації, яка охоплює екзамени з основної і додаткової спеціальності, кваліфікаційний екзамен, захист випускних кваліфікаційних робіт на здобуття освітнього ступеня «бакалавр», «магістр». Така розгалужена за змістом і рознесена у часі система контролю дає змогу об'єктивно оцінювати рівень підготовки випускників і, враховуючи рекомендації, зафіксовані у звітах голів екзаменаційних комісій за попередній рік, вносити корективи щодо організації освітнього процесу.

У звітному періоді на всіх кафедрах університету розроблено та затверджено в установленому порядку переліки орієнтовних тем кваліфікаційних робіт, що періодично оновлюються, доповнюються й уточнюються. Їхня тематика сучасна, стосується актуальних проблем фундаментальних фахових дисциплін та проблем навчання у сучасних загальноосвітніх закладах, закладах вищої освіти та має практичну спрямованість. У 2018 н.р. частина студентів виконувала кваліфікаційні роботи за тематикою науково-дослідних установ, на замовлення відділів освіти, підприємств та організацій. Студенти університету забезпечені необхідними методичними рекомендаціями щодо написання, оформлення і захисту кваліфікаційних робіт. Керівники наукових робіт – досвідчені викладачі, здебільшого доктори і кандидати наук. Рецензії на роботи студентів пишуть провідні викладачі університетів, учителі шкіл, фахівці з різних наукових та навчальних закладів.

Підготовка студентами університету кваліфікаційних робіт здійснювалася відповідно до затверджених в установленому порядку

графіків. Студенти періодично доповідали про результати проведених досліджень на засіданнях кафедр, наукових студентських гуртків та на підсумковій студентській науковій конференції університету. Наукові керівники інформували професорсько-викладацький склад кафедри та деканати факультетів/дирекцію інституту щодо результатів науково-дослідницької роботи студентів та стану виконання графіку написання кваліфікаційних робіт.

З метою організованого проведення атестації 30 жовтня 2018 року на засіданні вченої ради університету за поданням деканів факультетів/директора інституту розглянуто та затверджено кандидатури голів ЕК на 2019 рік. На підставі Рішення вченої ради університету (протокол №3 від 30 жовтня 2018 року) видано наказ ректора №816 о/д від 31.10.2018 «Про затвердження голів екзаменаційних комісій на 2018 рік». Наказами ректора від 02 квітня 2018 року та 31 жовтня 2018 року затверджено персональний склад екзаменаційних комісій для усіх напрямів підготовки/спеціальностей денної та заочної форм навчання та призначено екзаменаторів для прийому випускних екзаменів та захисту випускних кваліфікаційних робіт; у встановлені строки затверджено теми кваліфікаційних робіт, підготовлено та затверджено програми випускних екзаменів, екзаменаційні білети, розклади проведення випускних екзаменів та захистів кваліфікаційних робіт.

#### Діаграма 4.5.1.

#### Якісний склад голів екзаменаційних комісій



У січні 2018 року в університеті на всіх факультетах та інституті тривала випускна атестація студентів на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст» та освітнього ступеня «магістр» та отримання кваліфікації за відповідною спеціальністю. На деяких факультетах: професійної та технологічної освіти, фізики, математики та інформатики навчальними планами передбачено проведення випускного екзамену зі спеціалізації.

Кілька років поспіль під час зимової випускної атестації іноземні студенти складають «Державний екзамен з української мови».

За результатами зимової атестації маємо кількість випускників ОС «Магістр» з відзнакою: 60 осіб (денної – 32, заочної – 28 осіб), ОКР «Спеціаліст» 259 осіб: (денної – 51, заочної – 208), з них отримали дипломи спеціаліста з відзнакою 34 особи (денної – 5, заочної – 29 осіб).

Упродовж травня-червня 2018 року в університеті працювали 305 екзаменаційних комісії (в минулому навчальному році 300). Їх очолювали 32 голови ЕК, з них – 3 запрошених, що складає 10 %), в т.ч.: 15 осіб – доктори наук, професори (з них 3 запрошених); 17 кандидатів наук, доцентів.

За результатами літньої атестації маємо кількість випускників ОС «Магістр» 180 осіб (денної – 96, заочної – 84 осіб), з них отримали дипломи магістра з відзнакою 36 осіб (денної – 28, заочної – 8 осіб), ОС «бакалавр»

1988 осіб (денної – 1123, заочної – 865), з них отримали дипломи бакалавра з відзнакою 34 особи, (денної – 41, заочної – 42 особи).

Якісний показник підготовки фахівців денної та заочної форм навчання по університету (на «відмінно» та «добре» – 1809 осіб) збільшився на 3,5% у порівнянні з минулим роком і становить 83,5%, середній бал – 4,3 (в минулому році – 4,2).

Об'єктивний аналіз рівня підготовки випускників дає змогу вносити корективи щодо організації освітнього процесу, врахувавши рекомендації, зафіксовані у звітах голів екзаменаційних комісій.

Звіти голів ЕК про проведення та результати випускної атестації заслуховувалися на засіданнях випускних кафедр та радах факультетів/інституту.

Враховуючи зауваження та пропозиції, представлені у звітах голів ЕК, необхідно у наступному році необхідно посилити відповідальність завідувачів випускових кафедр, викладачів навчальних дисциплін, що виносяться на випускні екзамени, та керівників кваліфікаційних робіт щодо дотримання встановлених вимог стосовно проведення атестації, об'єктивності в оцінюванні знань студентів.



## V. КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВОНОГО ПРОЦЕСУ

### 5.1. Професорсько-викладацький склад університету

У 2018 році освітній процес та функціонування підрозділів університету забезпечують 500 штатних науково-педагогічних працівників. Зокрема, професорів – 33, докторів наук – 52, доцентів – 210 та кандидатів наук – 312. Серед науково-педагогічних працівників у штаті університету працюють: 1 академік НАПН України, 1 академік Академії будівництва України.

Більш детальна загальна кадрова ситуація щодо штатних працівників в розрізі факультетів / інституту з урахуванням кількості науково-педагогічних працівників вищої кваліфікації представлено в таблиці 5.1.1.

**Таблиця 5.1.1**

#### **Склад штатних працівників в розрізі факультетів з урахуванням кількості науково-педагогічних працівників вищої кваліфікації**

№ п/п	Факультети	Всього штатних працівників	Докторів наук	Професорів	Доцентів	Кандидатів наук	Без вченого звання, ступеня
1.	Факультет української філології	46	5	2	27	34	7
2.	Факультет іноземної філології	63	3	2	21	33	27
3.	Історичний факультет	45	4	4	21	28	13
4.	Навчально-науковий інститут економіки та бізнес освіти	47	2	1	19	33	12
5.	Факультет фізичного виховання	23			4	12	11
6.	Факультет соціальної та психологічної освіти	64	11	7	27	41	12
7.	Факультет інженерно-педагогічної освіти	28	4	3	13	17	7
8.	Природничо-географічний факультет	41	3	3	14	27	11
9.	Факультет фізики, математики та інформатики	30	2	1	11	17	11
10.	Факультет мистецтв	37		2	15	24	13

11.	Факультет початкової освіти	24	2	2	11	17	5
12.	Факультет дошкільної та корекційної освіти	31	4		15	20	7
13	Адміністративно-управлінський персонал	21	12	6	12	9	
Всього штатних працівників		500	52	33	210	312	136

Протягом звітнього періоду викладачі і співробітники університету відзначені відомчими та університетськими нагородами, а саме:

Нагрудний знак «Ушинський К.Д.» – 2 особи,

Грамота міністерство освіти і науки України – 4 особи,

Почесна грамота Черкаської обласної державної адміністрації – 5 осіб.

## 5.2. Підвищення кваліфікації викладачів

Підвищення кваліфікації (стажування) науково-педагогічних працівників університету здійснюється відповідно до «Положення про академічну мобільність педагогічних і науково-педагогічних працівників Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини».

Підвищення кваліфікації та стажування здійснюється не рідше, ніж один раз на п'ять років з відривом чи без відриву від основного місця роботи.

У 2018 році відповідно до графіка підвищили кваліфікацію 26 осіб. Науково-педагогічні працівники університету проходили стажування у різних закладах вищої освіти України, зокрема, в Центральному інституті післядипломної педагогічної освіти ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» Національної академії педагогічних наук, Національному педагогічному університеті імені М.П. Драгоманова, Вінницькому державному педагогічному університеті імені Михайла Коцюбинського, Львівському національному університеті імені Івана Франка, Центральноукраїнському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка, Хмельницькому національному університеті, Одеській державній академії будівництва та архітектури, Полтавському національному педагогічному університеті імені В.Г. Короленка, Херсонському державному університеті.

Викладачі університету систематично беруть участь у семінарах-тренінгах, які спрямовані на формування і вдосконалення компетенцій щодо розвитку професійних особистісних здібностей, підвищення ефективності професійної діяльності, зокрема, у тренінгах «Створення та розвиток освітнього проекту», «Управління освітнім проектом: від ідеї до залучення грантів», у тренінгу, який відбувся у рамках проекту «Підготовка студентів педагогічних ВНЗ до викладання курсу «Громадянська освіта» у

загальноосвітніх навчальних закладах», за підтримки «Програми сприяння громадській активності «Долучайся!», що фінансується Агентством США з міжнародного розвитку (USAID) та здійснюється Радою в Україні за сприяння МОН України на базі факультету історичної освіти НПУ імені М.П. Драгоманова, науково-методичних семінарах для досвідчених викладачів в рамках діяльності навчально-методичного центру професійного розвитку викладачів університету.

Згідно з планом-графіком у 2019 році підвищити кваліфікацію запланувало 30 осіб.

Система організації підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників університету спрямовується на оволодіння, оновлення та поглиблення працівниками спеціальних фахових, науково-методичних, педагогічних, соціально-гуманітарних, психологічних, правових, економічних та управлінських компетентностей, у тому числі вивчення вітчизняного та зарубіжного досвіду, що сприяє якісному виконанню ними своїх посадових обов'язків, розширенню їх компетенції тощо.

### **5.3. Рейтинг викладачів, кафедр, факультетів та інституту**

Рейтингове оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників університету у 2017/2018 н. р. проводилося відповідно до «Положення про систему рейтингової оцінки діяльності науково-педагогічних працівників УДПУ імені Павла Тичини» та наказу ректора «Про рейтингове оцінювання діяльності НПП у 2017/2018 н. р.» № 372 о/д від 21 травня 2018 року.

Рейтинговому оцінюванню підлягала діяльність 490 штатних науково-педагогічних працівників та сумісників, що становить 87,2 % від загальної кількості тих, які працюють в університеті. Оцінювання проводилося окремо за посадовими категоріями.

Рейтинг науково-педагогічних працівників визначався за трьома напрямками їхньої діяльності – навчально-методичної, наукової та організаційно-виховної – упродовж навчального року. Рейтингові оцінки обраховувала рейтингова комісія, як суму відповідних балів за виконання певної роботи та досягнення за основними напрямками роботи із врахуванням різних коефіцієнтів рейтингової оцінки, зокрема: за навчально-методичну і наукову – по 0,4, за організаційно-виховну – 0,2. Для визначення рейтингової оцінки діяльності науково-педагогічного працівника, який працює не на повну ставку (або понад ставку), його рейтинговий бал ділився на частку ставки, яку він обіймає.

Узагальнення основних показників дозволило визначити рейтинг науково-педагогічних працівників. 10 кращих результатів по кожній із категорій представлено в таблиці 5.3.1.

Таблиця 5.3.1

## Рейтинг науково-педагогічних працівників

№ з/п	Прізвище та ініціали НПП	Кафедра	Частка ставки	Рейтингові бали за напрямками діяльності			Рейтинговий показник
				Навчально-методична	Наукова	Організаційно-виховна	
<b>Завідувачі кафедр</b>							
1	Андрощук Л. М.	хореографії та художньої культури		1344	4265	1845	1741,7
2	Коляда Н. М.	соціальної педагогіки та соціальної роботи		1840	3315	185	1399,3
3	Медведєва М. О.	інформатики та інформаційно-комунікаційних технологій		1557	1695	195	1339,8
4	Шачковська Л. С.	філософії та суспільних дисциплін		737	2225	345	1253,8
5	Совгіра С. В.	хімії, екології та методики їх навчання		898	2636	760	1252,5
6	Розгон В. В.	української мови та методики її навчання		1772	2455	540	1199,2
7	Цимбал Н. А.	практичного мовознавства		1037	1355	675	1091,8
8	Макарчук В. В.	виховних технологій та педагогічної творчості		1528	2195	685	1084,1
9	Комар О. А.	фахових методик та інноваційних технологій в початковій школі		1512	2267	230	1038,4
10	Семенчук В. В.	музикознавства та вокально-хорових дисциплін		1252	1975	1320	1036,5
<b>Професори, доктори наук</b>							
1	Кравченко О. О.	соціальної педагогіки та соціальної роботи		854	2365	600	2815,2

2	Коваль В. О.	української мови та методики її навчання		1294	1870	565	2757,2
3	Чирва О. Г.	маркетингу, менеджменту та управління бізнесом		1284,2	1740,5	775	2729,8
4	Миколайко В. П.	біології та методики її навчання		725	2177	395	2479,6
5	Біляєва С. О.	всесвітньої історії та методик навчання		571	1795	20	1900,8
6	Ткачук С. І.	професійної освіти та технологій за профілями		750	765	780	1524,0
7	Демченко І. І.	спеціальної освіти		761	795	420	1412,8
8	Муковіз О. П.	теорії початкового навчання		810	2265	725	1100,0
9	Заболотна О. А.	іноземних мов		449	1961	575	1079,0
10	Кочубей Т. Д.	соціальної педагогіки та соціальної роботи		1411	2525	150	1069,6
<b>Доценти, доктори наук</b>							
1	Бялик О. В.	педагогіки та освітнього менеджменту		989	1310	90	937,6
2	Новаківська Л. В.	української літератури, українознавства та методики їх навчання		684	1405	50	845,6
3	Йовенко Л. І.	української літератури, українознавства та методики їх навчання		793	1060	480	558,1
<b>Професори, кандидати наук</b>							
1	Карасевич А. О.	філософії та суспільних дисциплін		707	1210	1900	2293,6
2	Балдинюк Д. І.	музикознавства та вокально-хорових дисциплін		976	730	360	1508,8
3	Кривошея І. І.	всесвітньої історії та методик навчання		443	2065	155	1034,2
4	Безверхня Г. В.	теорії і методики фізичного виховання		1444	1250	130	735,7
5	Пічкур М. О.	образотворчого мистецтва		794	1086	230	638,4
6	Дудик М. В.	фізики і астрономії та методики їх викладання		1677	620	170	635,2

7	Бойченко В. В.	педагогіки та освітнього менеджменту		880	1183	105	564,1
8	Демченко Т. А.	фінансів, обліку та економічної безпеки		1172	692	170	519,7
9	Рогальська Н. В.	дошкільної освіти; психології та педагогіки розвитку дитини		639	440	115	454,6
10	Терещук С. І.	фізики і астрономії та методики їх викладання		708	350	330	391,4
11	Бріт Н. М.	англійської мови та методики її навчання		664	160	475	283,1
<b>Доценти, кандидати наук</b>							
1	Терешко І. Г.	хореографії та художньої культури		699	1937	1700	5577,6
2	Махомета Т. М.	вищої математики та методики навчання математики		1190	1430	1130	2548,0
3	Якимчук Б. А.	психології		1531	700	765	2090,8
4	Бовкун О. А.	маркетингу, менеджменту та управління бізнесом		1750,6	545	390	1992,5
5	Григоренко Т. В.	української мови та методики її навчання		818	1210	380	1774,4
6	Денисюк В. В.	української мови та методики її навчання		944	4435	300	1769,3
7	Коломієць Н. А.	виховних технологій та педагогічної творчості		1323	2660	640	1721,2
8	Шуляк С. А.	практичного мовознавства		496	1565	0	1648,8
9	Комар О. С.	англійської мови та методики її навчання		600	1255	335	1618,0
10	Добридень А. В.	виховних технологій та педагогічної творчості		1061	1915	1755	1541,4
<b>Старші викладачі, кандидати наук</b>							
1	Куценко С. В.	хореографії та художньої культури		1238	3420	2285	1546,8
2	Шкуренко О. В.	фахових методик та інноваційних технологій в початковій школі		1328	2111	325	1440,6

3	Резніченко І. Г.	виховних технологій та педагогічної творчості		1355	1880	485	1391,0
4	Тополя Р. В.	філософії та суспільних дисциплін		664	70	70	1230,4
5	Дука Т. М.	психології і педагогіки розвитку дитини		1464	1185	335	1126,6
6	Шауренко А. В.	всесвітньої історії та методик навчання		403	680	3220	1077,2
7	Лоюк О.В.	фахових методик та інноваційних технологій в початковій школі		853	1728	120	1056,4
8	Куценко С. Ю.	всесвітньої історії та методик навчання		129	500	40	1038,4
9	Тягай І. М.	вищої математики та методики навчання математики		1295	860	880	1038,0
10	Корінна Г. О.	психології і педагогіки розвитку дитини		1149	1285	275	1028,6
<b>Викладачі, кандидати наук</b>							
1	Осадченко Т. М.	теорії і методики фізичного виховання		374	1565	560	887,6
2	Дудник Н. А.	психології і педагогіки розвитку дитини		539	425	100	811,2
3	Кудла М. В.	педагогіки та освітнього менеджменту		483	1525	40	811,2
4	Герасименко О. В.	географії та методики її навчання		781	623	910	743,6
5	Левченко Н. В.	соціальної педагогіки та соціальної роботи		1226	620	265	633,1
6	Макаревич І. М.	географії та методики її навчання		630	320	220	565,3
7	Веремюк Л. Л.	теорії і практики іноземних мов		417	30	305	479,6
8	Кришко А. Ю.	теорії і практики іноземних мов		431	220	460	469,9

9	Бербец Т. М.	технологій та організації туризму і готельно-ресторанної справи		480	77	60	469,6
10	Карасевич С.А.	спортивних дисциплін		205	915	325	410,4
<b>Старші викладачі</b>							
1	Благодир Л. А.	вищої математики та методики навчання математики		1158	905	490	738,6
2	Цімоха Р. Р.	філософії та суспільних дисциплін		112	280	85	695,2
3	Денисюк О. Ю.	української літератури, українознавства та методики їх навчання		593	785	615	674,2
4	Чучалін О. П.	історії України		568	660	70	673,6
5	Стрембіцька Л. Л.	маркетингу, менеджменту та управління бізнесом		629	535	275	650,8
6	Ревук Ю. О.	слов'янських мов та зарубіжної літератури		496	710	580	598,4
7	Кириченко В. Г.	української літератури, українознавства та методики їх навчання		679	775	670	572,5
8	Сусло Л. В.	техніко-технологічних дисциплін, охорони праці та безпеки життєдіяльності		545	610	260	514,0
9	Підлісний Є. В.	економіки та соціально-поведінкових наук		766	360	255	501,4
10	Паршукова Л. М.	інформатики та інформаційно-комунікаційних технологій		1144	445	560	498,4
<b>Викладачі</b>							
1	Гекалюк Л. Ю.	хореографії та художньої культури	0,5	671	1567	1530	2402,4



2	Загоруйко Н. П.	фахових методик та інноваційних технологій в початковій школі	0,2 5	267	838	250	1968,0
3	Тарасюк Л. М.	музикознавства та вокально-хорових дисциплін	0,2 5	394	520	180	1606,4
4	Прилуцька О. О.	хореографії та художньої культури	0,5	387	1412	355	1581,2
5	Трофаїла Н. Д.	психології і педагогіки розвитку дитини	0,2 5	452,8	480	50	1532,5
6	Купчик В. А.	музикознавства та вокально-хорових дисциплін	0,5	229	1285	610	1455,2
7	Денисюк І. А.	практичного мовознавства	0,5	839	675	280	1323,2
8	Опацький І. Ю.	історії України	0,5	362	795	505	1127,6
9	Возносименко Д. А.	вищої математики та методики навчання математики	0,5	486	725	250	1068,8
10	Шевчук Б. В.	інформатики та інформаційно-комунікаційних технологій	0,5	441	840	85	1058,8

Рейтингову оцінку діяльності кафедри університету рейтингова комісія визначала як суму рейтингових оцінок усіх її науково-педагогічних працівників, поділену на кількість кафедральних ставок. Рейтингові оцінки діяльності кращих 10 кафедр університету представлено в таблиці 5.3.2.

**Таблиця 5.3.2**

**Рейтингові оцінки діяльності кафедр**

№ з/п	Кафедра	Сума рейтингових оцінок членів кафедри	Кількість ставок	Рейтинговий показник
1	Виховних технологій та педагогічної творчості	7450,9	5,5	1354,7
2	Хореографії та художньої культури	10681,3	8,2	1302,6
3	Фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі	11618,6	10,75	1080,8
4	Кафедра української мови та методики її навчання	16859,2	16	1053,7
5	Кафедра педагогіки та	16159,5	17,5	923,4

	освітнього менеджменту			
6	Психології і педагогіки розвитку дитини	6976,2	8,25	845,6
7	Теорії початкового навчання	8350	10	835,0
8	Технологій та організації туризму і готельно-ресторанної справи	5691,3	7,25	785,0
9	Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи	18183,8	23,25	782,1
10	Хімії, екології та методики їх навчання	7995	10,25	780,0

Рейтингову оцінку діяльності факультетів та інституту комісія обчислювала як суму рейтингових оцінок відповідних кафедр, поділену на їх кількість. За рейтинговими показниками досягнень інституту та факультетів університету зафіксовано результати, які представлено в таблиці 5.3.3.

**Таблиця 5.3.3**

**Рейтингова оцінка діяльності факультетів та інституту**

№ з/п	Факультет / інститут	Сума рейтингових оцінок кафедр факультету / інституту	Кількість кафедр	Рейтинговий показник
1	Факультет початкової освіти	3270,5	3	1090,2
2	Факультет української філології	3078,1	4	769,5
3	Факультет мистецтв	3021,6	4	755,4
4	Факультет соціальної та психологічної освіти	2218,7	3	739,6
5	Факультет дошкільної та спеціальної освіти	2179,7	3	726,6
6	Історичний факультет	2078,7	3	692,9
7	ННІ економіки та бізнес-освіти	2765,2	4	691,3
8	Природничо-географічний факультет	1989,1	3	663,0
9	Факультет фізики, математики та інформатики	1964,9	3	655

10	Факультет фізичного виховання	1684,9	3	561,6
11	Факультет професійної та технологічної освіти	1669,9	3	556,6
12	Факультет іноземних мов	1499,8	3	499,9

У наступному році планується продовжувати практику рейтингового оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників університету з висвітленням його результатів на веб-сайті університету з метою підвищення ефективності та результативності професійної діяльності науково-педагогічних працівників; накопичення статистичної інформації про динаміку розвитку кафедр та факультетів/інституту; дотримання принципів прозорості та об'єктивності в оцінюванні діяльності науково-педагогічних працівників та структурних підрозділів університету; створення умов для здорової конкуренції у професорсько-викладацькому колективі; забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти в університеті.

## **Розділ VI. ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА І ГОСПОДАРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ**

### **6.1. Аналіз фінансово-економічної діяльності та ефективності використання державного майна**

Для здійснення фінансово-господарської діяльності університету на початку року затверджується кошторис доходів і витрат по загальному та спеціальному фондах. Кошторис університету на 2018 рік по загальному фонду становить 76 млн. 086 тис. 460 грн.

Кошти були спрямовані на:

- виплату заробітної плати – 54 млн.939 тис. 300 грн.;
- нарахування на заробітну плату – 12 млн. 086 тис. 900 грн.;
- виплату компенсації на харчування, придбання предметів гардеробу, навчальної літератури та матеріальну допомогу студентам з числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування – 4 млн. 410 тис. 391 грн.;
- оплату комунальних послуг – 2 млн. 722 тис. грн.;
- виплату стипендій докторантам, аспірантам – 1 млн. 664 тис. 072 грн.;
- придбання предметів, матеріалів, обладнання та інвентарю – 263 тис. 797 грн.

З 1 січня 2018 року відбулися зміни щодо розміру мінімальної заробітної плати. Згідно із Законом України “Про державний бюджет” розмір мінімальної заробітної плати у 2018 році становить 3 723 грн. Якщо працівнику за повністю відпрацьований місяць нараховано менше, ніж 3723 грн., проводиться доплата до рівня мінімальної заробітної плати та виплачується одночасно з виплатою заробітної плати. За рахунок зміни тарифної сітки у січні 2018 року зросла оплата праці науково-педагогічних, педагогічних працівників та обслуговуючого персоналу.

У структуру заробітної плати включені доплати за вчені звання, наукові ступені, вислугу років, за роботу у нічний та ненормований робочий час. Протягом звітного періоду проводилася виплата індексації заробітної плати, виплачувалася матеріальна допомога на оздоровлення у розмірі місячного посадового окладу всім науково-педагогічним, педагогічним та працівникам бібліотеки університету.

Університет має стійке фінансово-економічне становище, яке підтверджується тим, що вчасно та в установлені колективним договором терміни проводяться розрахунки із заробітної плати, виплати стипендій, оплата комунальних послуг та платежів до бюджету.

За рахунок збільшення контингенту студентів у 2018/2019 н. р. порівняно із 2017/2018 н. р. зросла кількість штатних посад науково-педагогічного персоналу на 95,4 ставки та обслуговуючого персоналу на 32 ставки.

На початку грудня 2018 року отримано додаткове фінансування, яке

використано для поліпшення матеріально-технічної бази університету, в тому числі на підтримку в належному стані будівель та споруд. Сума витрат становить 383 тис. 797 грн., що дозволило зменшити навантаження на спеціальний фонд університету.

Стипендіальний фонд передбачає два види стипендій – соціальні (для соціально незахищених громадян, пільговиків) і академічні (за досягнення у навчанні).

Академічну стипендію отримують студенти, які за результатами екзаменаційної сесії займають високі місця в рейтингу успішності студентів університету.

Виплата соціальних стипендій проводиться органами соціального захисту населення через заклади вищої освіти на підставі відповідних документів.

В університеті на обліку перебуває 151 дитина-сирота, які протягом звітного періоду постійно забезпечувалися коштами на придбання харчування, одягу, взуття та літератури. Також була виплачена матеріальна допомога дітям-сиротам та особам під опікою. Для цієї мети використано 4 млн. 410 тис. 391 грн.

Також 6 студентів випускників отримали адресну грошову допомогу при працевлаштуванні за спеціальністю, загальна сума виплат становить 52 тис. 860 грн.

За програмою “Виплата академічних стипендій студентам (курсантам) закладів вищої освіти” за 2018 рік на рахунок університету надійшло 19 млн. 243 тис. 400 грн., які були повністю спрямовані на виплату стипендій.

Відповідно до тематичного плану у 2018 році затверджено 2 науково-дослідних теми. Для здійснення наукової діяльності затверджено кошторис в сумі 606 тис. 070 грн.

Кошти були використані на виплату заробітної плати; нарахування на заробітну плату; оплату комунальних послуг; оплату послуг перекладу монографії з теми наукового дослідження; придбання обладнання для проведення наукових досліджень та канцелярських товарів.

Кошти, передбачені для здійснення наукової діяльності, були використані у повному обсязі та строго за цільовим призначенням.

У 2018 році університет продовжує співпрацю з українськими та зарубіжними партнерами розробниками міжнародного європейського проекту «Модернізація педагогічної вищої освіти з використанням інноваційних інструментів викладання», метою якого є модернізація навчальних планів педагогічних закладів вищої освіти шляхом упровадження найсучасніших методик викладання. В результаті спільної праці на факультеті фізики, математики та інформатики буде створений «Інноваційний клас» з використанням новітньої комп’ютерної техніки.

Фактичні надходження на рахунок спеціального фонду за 2018 рік склали 52 млн. 589 тис. 745 грн., а саме:

- платне навчання 47 млн. 212 тис. 656 грн.;

- підготовка аспірантів денної та заочної форми навчання, кандидатські іспити –140 тис. грн.;
- підготовчі курси для абітурієнтів – 203 тис. 980 грн.;
- курси іноземної мови – 208 тис. 468 грн.;
- надання інформаційно-протокольних послуг іноземним громадянам – 133 тис. 800 грн.;
- курси польської мови – 33 тис. 605 грн.;
- проведення групових занять з фізкультури і спорту – 34 тис. 860 грн.;
- курси української мови для іноземних громадян 131 тис. 904 грн.;
- плата за проживання у гуртожитку 3 млн. 499 тис. 537 грн.;
- виручка студентської їдальні – 930 тис. 918 грн.;
- орендна плата – 134 тис. 028 грн.;
- реалізація майна 74 тис. 011 грн.

На заробітну плату за спеціальним фондом витрачено 31 млн. 682 тис. 850 грн., в тому числі для надання матеріальної допомоги працівникам, які її потребували у зв'язку з важким матеріальним становищем, використано 236 тис. 100 грн. За рахунок економії коштів спеціального фонду у вересні та грудні 2018 року була виплачена премія. Відповідно до умов колективного договору, положення про преміювання протягом року виплачувались премії ювілярам, штатним працівникам до їх професійних свят, преміювалися переможці конкурсу «За кращу монографію, кращий навчальний підручник та навчальний посібник». У листопаді була виплачена щорічна винагорода педагогічним працівникам за сумлінну працю, зразкове виконання службових обов'язків.

Протягом року збережено нарахування надбавки за складність та напруженість у роботі штатним працівникам університету. Працівникам, які у своїй роботі використовують дезінфікуючі засоби, постійно виплачувалася доплата до заробітної плати.

Під час проходження практики на агробіостанції студентами вирощувались овочі, які в подальшому були передані в їдальню. В навчальному корпусі №1 та №3 функціонує студентська їдальня, виручка від її діяльності складає 930 тис. 918 грн.

Студентське самоврядування в університеті є невід'ємною частиною громадського самоврядування, що забезпечує захист прав та інтересів студентів. Для виконання завдань, покладених на студентський уряд, у кошторисі університету закладено видатки на їх виконання в розмірі 216 тис. 500 грн.

Кошти студентська рада використовувала наступним чином:

- на оплату витрат за участь у наукових форумах, конференціях, олімпіадах;
- на підтримку наукової діяльності студентів та діяльності студентської ради університету;
- на оплату витрат на проведення II етапу Всеукраїнської студентської олімпіади з історії та II етапу Всеукраїнського конкурсу наукових робіт;

- Спортивного кубку ректора;
- фестивалю педагогічної майстерності;
- придбання сценічних костюмів;
- виготовлення презентаційних матеріалів з логотипом університету.

Університетом за звітний період придбано за рахунок коштів спеціального фонду комп'ютерну техніку та її комплектуючі для освітнього процесу, меблі та постільну білизну для гуртожитків, будівельні матеріали для проведення поточних ремонтних робіт в навчальних аудиторіях та студентських гуртожитках, книги для поповнення бібліотечного фонду, періодичні видання та інше.

За рахунок власних надходжень у 2018 році оплачений поточний ремонт покрівлі навчального корпусу № 4, встановлена система пожежної сигналізації в гуртожитку № 2, зроблений капітальний ремонт зовнішнього туалету навчального корпусу № 2, замовлена проектно-кошторисна документація на проведення капітального ремонту навчального корпусу № 5 та капітального ремонту сходових клітин та бібліотеки навчального корпусу № 1.

Постійно ведеться контроль за додержанням законодавства про охорону праці, створенням безпечних і нешкідливих умов праці, належних виробничих і санітарно-побутових умов.

На виконання умов колективного договору протягом року навчальні лабораторії, майстерні та допоміжний та обслуговуючий персонал були забезпечені спецодягом, миючими та дезінфікуючими засобами – на загальну суму 89 тис. 489 грн.

Протягом року неодноразово проведена профілактична дезінфекція приміщень навчальних корпусів, гуртожитків та їдальні – на загальну суму 28 тис. 406 грн.

Для забезпечення навчального процесу університетом отримані та оплачені послуги сторонніх організацій, а саме: послуги зв'язку, послуги охорони, медогляд працівників студентської їдальні та гуртожитків, проведення лабораторних досліджень, надання послуг медичних працівників, послуги доступу до мережі Інтернет, послуг друку інформації про університет в засобах масової інформації та інші.

Відповідно до Закону України «Про здійснення державних закупівель» проведено 5 тендерів для безперебійного постачання тепла, води, електроенергії та газу на суму 7 млн. 099 тис. 725 грн.

Розрахунки з організаціями проводилися своєчасно, кредиторська заборгованість протягом року відсутня.

Університет у встановлені терміни оплачував податки до бюджету, єдиний соціальний внесок, податок з доходів фізичних осіб та військовий збір сплачувалися два рази на місяць в день виплати авансу та заробітної плати.

В університеті здійснюється постійний контроль за цільовим та ефективним використанням обладнання університету, фактична наявність та

умови зберігання матеріальних цінностей перевіряються щорічно в ході інвентаризації. У жовтні 2018 року проведена річна інвентаризація, під час проведення інвентаризації була перевірена наявність матеріальних цінностей на загальну суму 59 млн. 110 тис. 053 грн. З кожною матеріально відповідальною особою обов'язково укладається договір про матеріальну відповідальність.

Однією з основних вимог є економне ставлення до енергоресурсів. Кожен співробітник університету, кожен студент (у тому числі ті, що проживають у гуртожитках) мають розуміти, що необхідно економити електроенергію, воду, газ.

Для забезпечення розвитку та фінансової стабільності університету, підвищення рівня добробуту працівників та студентів, вирішення питань економного витрачання енергетичних ресурсів, подальшої розбудови університету необхідно і надалі продовжувати роботу з надання освітніх послуг для вітчизняних та зарубіжних громадян, виконання науково-дослідних робіт, а також зосередитися на розвитку наступних напрямів:

- продовження роботи з розширення спектру освітніх та інших платних послуг;
- моніторингу актуальних грантових програм з міжнародного співробітництва;
- залучення коштів для проведення наукових досліджень з державних і приватних джерел;
- забезпечення функціонування каналів розповсюдження інформації щодо можливостей участі університету в грантових та інших програмах.

2018 рік університет завершив із значним фінансовим запасом міцності, маючи на рахунку спеціального фонду достатньо коштів, що дозволить у 2019 році своєчасно виплачувати заробітну плату, проводити розрахунки за комунальні послуги, оплачувати послуги з утримання будівель, здійснювати поточні та капітальні ремонти навчальних корпусів та гуртожитків, придбати матеріальні активи, необхідні для стабільної життєдіяльності університету.

## **6.2. Результати роботи адміністративно-господарської частини університету**

Упродовж звітнього періоду робота адміністративно-господарської частини була спрямована на забезпечення функціонування основних об'єктів та об'єктів інфраструктури університету.

Виконано значний обсяг робіт з удосконалення матеріально-технічної бази університету, до якої входять:

- п'ять навчальних корпусів загальною площею 21009,4 м<sup>2</sup>;
- навчально-адміністративний корпус загальною площею 1101,8 м<sup>2</sup>;
- навчально-наукова агробіостанція загальною площею 398,5 м<sup>2</sup> та земельною ділянкою 12 гектарів;



- столярна майстерня загальною площею 398,5 м<sup>2</sup>;
- два гуртожитки загальною площею 7936,9 м<sup>2</sup>;
- гаражі, склади, майстерні, їдальня;
- прилегла територія площею до 7 гектарів.

Упродовж року проводилися ремонтні роботи з утримання будівель, споруд, територій університету відповідно до норм та вимог пожежної, санітарної, екологічної безпеки, здійснювалися профілактичні заходи щодо забезпечення безперебійного функціонування інженерних мереж, систем теплопостачання, електропостачання, водопостачання та водовідведення.

Обслуговування матеріально-технічної бази університету здійснюють шість технічних дільниць, відділ по проведенню капітального та поточного ремонтів.

Всі роботи проводилися підрозділами господарської частини та підрядними організаціями.

Упродовж 2018 року виконано наступні роботи:

- поточний ремонт даху навчального корпусу № 4;
- ремонт системи теплозабезпечення навчальних корпусів № 1, № 2 та навчально-адміністративного корпусу;
- часткова заміна системи водопостачання навчального корпусу № 3;
- модернізація вентиляції планетарію навчального корпусу № 2;
- заміна приміщення для роботи охоронників навчального корпусу № 3;
- укріплення частини покрівлі, парапетних огорож, водостічних труб навчальних корпусів №1, №2;
- ямковий ремонт покриття території, вирівнювання бордюрів на території дільниці №1;
- улаштування покриття стоянки на території дільниць № 1, № 2;
- поточний ремонт фасадів навчального корпусу № 1, № 4 та прохідної навчального корпусу № 2 (шпаклювання, фарбування стін, цоколю);
- поточний ремонт частини покрівлі навчального корпусу № 3;
- поточний ремонт вимощення та ганку входу в приміщення навчального корпусу № 3;
- улаштування зовнішнього освітлення з елементами підсвітки фасаду навчального корпусу № 1;
- благоустрій території за навчальним корпусом № 5;
- встановлення огорожі навчального корпусу №4 по вул. Садовій;
- виготовлено та встановлено ворота для заїзду на територію навчального корпусу № 2;
- виготовлено проектно-кошторисну документацію на «Капітальний ремонт навчального корпусу №5» з виконанням експертизи проекту;
- розроблено проектно-кошторисну документацію на «Капітальний ремонт приміщень бібліотеки та 2-х сходових кліток корпусу №1» з виконанням експертизи проекту;

- виготовлено проектно-кошторисну документацію на капітальний ремонт зовнішнього туалету дільниці № 1 (територія корпусу № 2);
- виготовлено проектно-кошторисну документацію на монтаж системи пожежної сигналізації та оповіщення про пожежу гуртожитку № 2;
- монтаж системи відеоспостереження у холі гуртожитку № 1;

У корпусі № 1 виконано ремонт в аудиторіях №№ 209, 217, 105, в коридорах другого та третього поверхів замінено четверо дверей, влаштовано покриття підлоги з плит ОСБ, лінолеуму, пофарбовано та пошпакльовано стіни. Встановлено дверний блок згідно до вимог пожежної безпеки у коридорі другого поверху.

У корпусі № 2 виконано ремонт в котельні, аудиторіях, лабораторії № 117, швейній майстерні та коридорах факультету інженерно-педагогічної освіти. Проведено поточний ремонт коридорів II-го та III-го поверхів (стіни : шпаклювання, фарбування ; підлога: улаштування плит ОСБ та лінолеуму) фізико-математичного факультету. Здійснено ремонт цоколю та сходів запасного виходу корпусу.

У навчальному корпусі № 3 виконано ремонт сходів та майданчика ганку центрального входу. Проведено ремонтні роботи стелі у драмтеатрі, їдальні, туалеті (шпаклювання, фарбування). В аудиторіях №№106, 111, 112, 113, 222, 309, 305, 313, 413, 420, 427 виконано роботи з ремонту стін, підлоги (плити ОСБ, лінолеуму), шпаклювання, фарбування. У коридорі третього поверху та в аудиторіях №№106, 309. 410, влаштовано підвісну стелю «Армстронг» з монтажем 62-х штук LED панелей з метою ефективного використання енергоносіїв. В аудиторіях №№ 200, 204, 213, 305, 311, 320, 322, 408, 413, 420, танцкласі виконано ремонтні роботи системи опалення (часткова заміна труб та радіаторів) . Здійснено поточний ремонт сходової клітки I-го та II-го поверхів, запасного виходу їдальні.

У гуртожитках № 1, № 2 виконано ремонтно-будівельні роботи санвузлів, ремонт меблів, поточний ремонт системи водопостачання, теплопостачання та електропостачання.

У навчальному корпусі № 4 проведено ремонтні роботи в коридорах, аудиторіях № 6, 8, 11, 12, 14, актовій залі (шпаклювання, фарбування стін та стелі, малярні роботи, поточний ремонт підлоги). Завершено поточний ремонт сходів корпусу.

У навчально-адміністративному корпусі виконано ремонтні роботи в аудиторіях № 4, 5, 7 та коридорі I-го поверху (влаштування стелі «Армстронг», шпаклювання, фарбування стін, влаштування лінолеуму, ОСБ та інші роботи).

У навчальному корпусі № 5 проведено ремонтні роботи в приміщеннях лабораторії харчової обробки продуктів (шпаклювання, фарбування стін та заміна підлоги ОСБ, лінолеум).

Упродовж 2018 року постійно проводилися сільськогосподарські та ремонтні роботи на території навчально-наукової агробіостанції .

До початку 2018/2019 навчального року проведено підготовку навчальних корпусів, приміщень, будівель та інженерних мереж.

З вересня 2018 року виконувалися будівельні роботи з капітального ремонту зовнішнього туалету на дільниці № 1, монтажу системи пожежної сигналізації та оповіщення про пожежу: термін завершення робіт грудень 2018 року.

З метою збільшення площі навчально-наукової бібліотеки університету на разі розглядається питання про передачу пам'ятки архітектури «Земське училище» на баланс університету у фонді державного майна України .

До закінчення поточного року планується проведення Публічних закупівель через електронну систему «ProZorro» з метою економного використання коштів, визначення переможця для проведення робіт з капітального ремонту мармурової сходової клітки навчального корпусу №1 .

У 2019 році пріоритетним завданням залишається створення належних умов праці та навчання шляхом:

- поетапного проведення комплексного капітального ремонту: бібліотеки, сходової клітки навчального корпусу № 1, даху та фасаду навчального корпусу № 5, вентиляційної системи актових залів та туалетів навчального корпусу № 3, монтажу системи пожежної сигналізації та оповіщення про пожежу в навчальному корпусі № 2;

- обробки дерев'яних конструкцій дахів корпусів № 1, № 2 вогнетривкими засобами;

- поточного ремонту аудиторій та місць загального користування, фасадів гуртожитків університету;

- удосконалення матеріально-технічної бази з використанням економічних, енергозберігаючих технологій;

- придбання необхідних меблів, обладнання та сучасних технічних, електронних засобів навчання;

- продовження реалізації комплексу заходів для вирішення в університеті проблем енергозбереження;

- створення належних соціально-побутових умов як в навчальних корпусах, так і в гуртожитках на основі новітніх технологій;

- продовження робіт з ремонту та зміцнення матеріально-технічної бази університету.

### **6.3. Організація роботи з охорони праці**

Відповідно до Закону України «Про охорону праці» у звітному році виконувалася робота, спрямована на створення безпечних і здорових умов праці, запобігання нещасним випадкам і професійним захворюванням у структурних підрозділах університету.

Проводилася системна робота із забезпечення належного рівня дотримання вимог з охорони праці та пожежної безпеки, зокрема:

- розроблено та прийнято низку організаційно-розпорядчих документів (наказів, розпоряджень, положень, інструкцій тощо), в яких зафіксовані обов'язки та відповідальність керівників структурних підрозділів;

- на кожен вид роботи або професію розроблено 103 інструкції з охорони праці, згідно з якими проводяться відповідні інструктажі;

- проводилася робота з дотримання вимог та створення на робочих місцях здорових і безпечних умов праці;

- працівники університету певних категорій своєчасно забезпечувалися спецодягом;

- працівники під час прийняття на роботу та в процесі трудової діяльності проходять навчання та інструктажі з питань охорони праці, пожежної безпеки, санітарії, надання домедичної допомоги.

- працівниками пройдено плановий періодичний медичний огляд.

В університеті облаштовано кабінет з охорони праці з наочними посібниками, що дає змогу надати необхідну інформацію кожному працівнику за відповідним напрямком діяльності.

Постійно проводиться робота з керівниками підрозділів щодо забезпечення безпечних умов праці. Відповідно до вимог нормативно-правових актів з питань охорони праці керівниками, які несуть відповідальність за організацію безпечного виконання робіт, здійснювалася розробка та удосконалення необхідних інструкцій.

Стан охорони праці в підрозділах університету ретельно контролювався службою охорони праці, діючою комісією з перевірки стану охорони праці, профспілковим комітетом університету.

При проведенні з працівниками університету інструктажів (вступних, первинних, позапланових) службою охорони праці та керівниками структурних підрозділів надавалася інформація про причини і наслідки не виробничого травматизму, дорожньо-транспортних пригод, про зміни в законодавчих актах з охорони праці та безпеки дорожнього руху.

Відповідно до плану роботи служби охорони праці періодично проводився аналіз стану охорони праці в університеті, здійснення заходів щодо:

- запобігання виробничому травматизму;

- створення безпечних умов праці;

- обстеження механізмів, устаткування та обладнання, що експлуатується у виробничих приміщеннях факультетів/інституту, майстернях, приміщеннях адміністративно-господарського підрозділу;

- обстеження необхідного ремонту або реконструкції приміщень і споруд, робота в яких пов'язана з підвищеним рівнем небезпеки для працюючого персоналу;

- забезпечення працівників засобами індивідуального та колективного захисту.

При розслідуванні нещасних випадків (невиробничий травматизм) з керівниками підрозділів проводилася робота щодо недопущення аналогічних випадків. Завдяки цілеспрямованій діяльності керівників структурних підрозділів, травматизм у невиробничій сфері зменшився на 50%.

У структурних підрозділах університету відповідальні особи за охорону праці затверджені відповідним наказом. На факультетах/інституті оформлені куточки з охорони праці. Керівниками підрозділів, відділів відповідно нормативних документів проводились інструктажі з питань охорони праці. При проведенні робіт підвищеної небезпеки службою охорони праці та керівниками підрозділів адміністративно-господарської роботи розроблялись заходи щодо безпечного їх проведення, видавались наряди-допуски на виконання цих робіт, призначались відповідальні особи.

У наступному році пріоритетними визначені основні напрямки роботи служби охорони праці: здійснення заходів визначених чинними нормативно-правовими актами; надання методичної допомоги структурним підрозділам у вирішенні питань охорони праці; співпраця із структурними підрозділами у питаннях профілактики травматизму; формування превентивної культури охорони праці та зниження ймовірності нещасних випадків у виробничих сферах; співпраця служби охорони праці з профспілковим комітетом університету по створенню безпечних і здорових умов праці, запобіганню нещасних випадків і професійних захворювань в структурних підрозділах університету.

## VII. ІНФОРМАЦІЙНИЙ СУПРОВІД ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ УНІВЕРСИТЕТУ

### 7.1. Презентація університету на міжнародних та всеукраїнських виставках

У 2018 р. університет взяв участь у таких виставках:

– Дев'ятій Міжнародній виставці «Сучасні заклади освіти - 2018» та на Сьомій міжнародній виставці освіти за кордоном «WorldEdu», що пройшли 15-17 березня 2018 року у Київському Палаці дітей та юнацтва.

– обласній виставці «Інноваційний пошук освітян Черкащини - 2018», що проходила 18–20 квітня 2018 року на базі комунального закладу «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради».

– Міжнародній спеціалізованій виставці «Освіта та кар'єра – День студента 2018», що проходила 15–17 листопада 2018 року в Національному центрі ділового та культурного співробітництва «Український дім».

На цих заходах університет не лише презентував свої досягнення та рекламував свої освітні послуги, але й отримував нагороди – **Гран-прі** у номінаціях «Розвиток студентського самоврядування у вищому навчальному закладі», «Інноваційний розвиток освіти та сучасні педагогічні технології» а також почесне звання «**Лідер вищої освіти України**»; **Гран-Прі «Лідер міжнародної діяльності»**.

### 7.2. Представлення університету в засобах масової інформації

Інформаційна політика в університеті забезпечується у декількох напрямках: друковані ЗМІ (регіонального та всеукраїнського статусу); Інтернет; радіо та телебачення; участь та організація інформаційно-реklamних заходів; встановлення інформаційного зв'язку з органами державної влади та місцевого самоврядування; виготовлення рекламно-виставкової, сувенірної та рекламно-поліграфічної продукції.

Здійснення інформаційно-презентаційної діяльності є пріоритетним напрямом роботи прес-центру університету (у структурі центру культури і дозвілля «Гаудеамус»), інформаційно-обчислювального центру, відділу професійно-кар'єрної орієнтації та доуніверситетської підготовки та відповідальних осіб на факультетах/інституті, в інших структурних підрозділах.

У 2018 році підписано близько 50 угод про співпрацю та надання послуг з розміщення інформаційно-реklamних матеріалів у газетах, журналах, радіо, телеканалах та Інтернет-ресурсах міського, регіонального та всеукраїнського значення. У пресі як місцевого так і всеукраїнського рівня за

звітній період опубліковано близько 80 статей про важливі події у житті нашого закладу.

Для інформування громадськості як на внутрішньому так і на зовнішньому рівнях УДПУ також випускає власну газету «Педагогічні вісті», яка є як у друкованому, так і в електронному форматах.

Згідно із законом України «Про вищу освіту» УДПУ оприлюднює на офіційному веб-сайті інформацію про реалізацію своїх прав і виконання зобов'язань. Університет у своїй діяльності дотримується принципу відкритості і конструктивного діалогу, забезпечує повноту інформації як про стратегію і плани розвитку, так і про поточні події, ми прагнемо до якнайповнішого задоволення громадської потреби в достовірній інформації.

Станом на грудень 2018 року 43 сайти в Україні розміщують новини про університет, серед яких Освіта.ua, освітній портал «ПедПРЕСА», портал «Вища освіта», сайт Міністерства освіти і науки України, департаменту освіти ЧОДА та велика кількість обласних, регіональних та місцевих Інтернет-ресурсів. За звітний період про університет, про досягнення його студентів та викладачів було 1439 новин.

Новим напрямком інформаційної політики є розповсюдження інформації про університет, привертання уваги до нових спеціальностей, можливостей їх отримання через соціальні мережі – Facebook, Twitter, Instagram.

Для представлення інформації про діяльність університету через радіо та телебачення співпрацюємо з місцевими телекомпаніями. Телевізійні інформаційно-рекламні сюжети в новинах, рекламних блоках та телепрограмах УДПУ традиційно транслюються на місцевому телебаченні, а також на інших телеканалах Черкащини і прилеглих областей.

Окрім того інформація про університет постійно розміщується і оновлюється на освітніх сайтах.

Університет є активним організатором інформаційно-рекламних заходів, усі університетські зустрічі, конференції, презентації, виставки, концерти, ярмарки та інші заходи, які ми організуємо чи в яких беремо участь, теж є засобом візуалізації, що безумовно впливає на наш імідж. Іншими словами усе, що ми робимо, формує наш імідж та репутацію.

Інформаційна політика університету у 2018 році спрямовувалася також на встановлення інформаційного зв'язку з органами державної влади та місцевого самоврядування. Органи державної влади міста та району систематично запрошуються на всі заходи різного рівня, які відбуваються в нашому університеті.

Нові вимоги інформаційного простору зумовлюють необхідність виготовлення рекламно-виставкової, сувенірної та рекламно-поліграфічної продукції. З метою просування бренду університету, поширення єдиного корпоративного стилю активно використовується розроблена брендові продукція, зокрема папки, ручки, блокноти, грамоти, подяки та ін.

## **Розділ VIII. ДОТРИМАННЯ УМОВ КОЛЕКТИВНОГО ДОГОВОРУ, СТАТУТУ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

Колективний договір – це нормативний акт, метою якого є регулювання соціально-економічних, виробничих і трудових відносин у колективі впродовж усього періоду його дії. Норми і положення договору діють безпосередньо і є обов'язковими для виконання адміністрацією, співробітниками та профспілковим комітетом.

Відповідно до основних положень вищезазначеного документу протягом року профспілковий комітет університету спільно з адміністрацією організував зустрічі з членами трудового колективу щодо вирішення нагальних потреб виробничого та побутового характеру. На розширених засіданнях за участю профспілкових лідерів структурних підрозділів та студентів зверталася увага на дотримання посадових інструкцій та правил внутрішнього розпорядку. Члени профкому стежили за дотриманням законодавства при прийнятті на роботу за трудовими договорами, контрактами та конкурсами. Ректорат разом з профкомом та органами студентського самоврядування здійснював поселення студентів у гуртожитки, підтримував тісний зв'язок зі студентами гуртожитків та комендантами, піклувався про поліпшення побутових умов.

У полі зору ректорату та профспілкового комітету постійно знаходяться питання покращення соціального розвитку колективу та соціально-економічного захисту його членів. У звітному році відбулися позитивні тенденції у цьому аспекті, а саме:

- оплата праці здійснювалася без затримок та в повному обсязі. Своєчасно були виплачені відпускні усім членам колективу;
- відсутня заборгованість по стипендіях;
- викладачі отримали матеріальну допомогу на оздоровлення та премію до Дня працівників освіти;
- збережено нарахування надбавки за складність та напруженість у роботі штатним працівникам університету;
- студенти-сироти, які знаходяться на державному забезпеченні, отримують додаткову матеріальну підтримку з боку адміністрації та профспілкового комітету;
- виділялися кошти на преміювання співробітників колективу за заслуги та творчий і науковий внесок у розвиток закладу;
- здійснювалася доплата до посадових окладів керівникам студентських творчих колективів, які мають звання «народний»;
- організувалися медичні обстеження співробітників університету;
- співробітники і студенти забезпечувалися матеріально-технічними засобами для реалізації виробничих і навчальних завдань;
- виділялися кошти на утримання і розвиток об'єктів соціальної сфери університету, зокрема у звітному періоді для студентських гуртожитків були



закуплені білизна, меблі та проведено ремонт душових кімнат, санвузлів, кухонних плит.

Відповідно до чинного законодавства, колективного договору та на підставі наказів ректора університету надавалися доплати та надбавки до заробітної плати. Усім працівникам університету, відповідно до затвердженого графіка, були надані щорічні та додаткові (соціальні) відпустки, кошти на які своєчасно були нараховані та виплачені. За рахунок зекономлених коштів відповідно до Колективного договору виплачувалися премії ювілярам, а також штатним працівникам до їх професійних свят. Упродовж 2018 року за рахунок коштів спеціального фонду виплачувалася матеріальна допомога згідно з колективним договором у зв'язку з важким матеріальним становищем (на лікування, в разі смерті співробітника, на поховання членів родини та інше).

На виконання умов колективного договору навчальні лабораторії, майстерні та допоміжний персонал були забезпечені спецодягом, миючими та дезінфікуючими засобами на загальну суму 69 242 грн. Проведено профілактичну дезінфекцію приміщень навчальних корпусів, гуртожитків та їдальні на загальну суму 20 246 грн. Працівникам, які в своїй роботі використовують дезінфікуючі засоби, встановлено доплати до заробітної плати в розмірі 10% від посадового окладу. Працівникам, які працюють в нічний час, встановлено доплати 35% від посадового окладу. Виплачено науково-педагогічним працівникам винагороду за сумлінну працю.

Постійно ведеться контроль за додержанням законодавства щодо охорони праці, створення безпечних і нешкідливих умов праці, належних виробничих і санітарно-побутових умов. Питанню охорони праці в університеті приділяється постійна увага, зокрема:

- температурний режим гуртожитків та навчальних корпусів приведено до норми;

- розроблені та удосконалені комплексні інженерно-технічні заходи щодо досягнення встановлених нормативів безпеки, гігієни праці, підвищення існуючого рівня охорони праці, запобігання випадків виробничого травматизму, професійних захворювань і аварійних ситуацій, стан дотримання яких періодично заслуховувався на засіданнях ректорату і профкому;

- періодично проводилися перевірки стану охорони праці та техніки безпеки у котельні, гаражах та навчальних майстернях університету, результати яких обговорювалися на засіданнях ректорату і профкому, та вживалися заходи щодо усунення виявлених недоліків.

Питання безпеки учасників освітнього процесу, покращення санітарно-гігієнічних умов, профілактики травматизму систематично розглядаються на засіданнях ректорату, факультетів / інституту, кафедр, інших підрозділів університету. Вчасно і в повному обсязі проводилася атестація робочих місць та умов праці відповідно до стандартів безпеки праці та санітарних норм.

На виконання «Положення про організацію роботи з охорони праці учасників навчально-виховного процесу» в університеті проводилася належна робота щодо попередження нещасних випадків, створення безпечних умов навчання та праці всіх учасників освітнього процесу. Профспілковим комітетом, адміністрацією університету та службою охорони праці проводилися перевірки гуртожитків студмістечка університету на предмет виконання правил проживання студентів, дотримання протипожежної безпеки, електробезпеки. Всі зауваження, порушення правил техніки безпеки студентами, виявлені при перевірці, доводилися до відома відповідальних осіб і перебувають на постійному контролі.

Отже, Колективний договір між адміністрацією та колективом університету належно виконується і забезпечує реалізацію ідеї соціального партнерства між адміністрацією та профспілкою університету. Одним із основних документів, що регламентує діяльність університету є Статут, який розроблено відповідно до чинного законодавства України.

Відповідно до основних положень Статуту університет здійснює провадження освітньої діяльності, яка забезпечує здобуття особами вищої освіти відповідного ступеня за обраними ними спеціальностями; забезпечення органічного поєднання в освітньому процесі освітньої, наукової та інноваційної діяльності; налагодження міжнародних зв'язків та провадження міжнародної діяльності в галузі освіти, науки, спорту, мистецтва і культури; формування особистості шляхом патріотичного, правового, екологічного виховання, утвердження в учасників освітнього процесу моральних цінностей, соціальної активності, громадянської позиції та відповідальності, здорового способу життя, вміння вільно мислити та самоорганізовуватися в сучасних умовах; створення необхідних умов для реалізації учасниками освітнього процесу їхніх здібностей і талантів; забезпечення виконання державного замовлення та угод на підготовку фахівців з вищою освітою; вивчення попиту на окремі спеціальності на ринку праці і сприяння працевлаштуванню випускників; збереження та примноження моральних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства; участь у забезпеченні суспільного та економічного розвитку держави через формування людського капіталу; поширення знань серед населення, підвищення освітнього і культурного рівня громадян.

В університеті діють (відповідно до своїх положень) вчена рада, як колегіальний орган, ректорат, навчально-методична рада та науково-технічна рада. Вчена рада визначає стратегію і перспективні напрями розвитку освітньої, наукової та інноваційної діяльності університету, програму кадрового забезпечення тощо; ухвалює фінансовий план і річний фінансовий звіт університету; визначає систему та затверджує процедури внутрішнього забезпечення якості вищої освіти; обирає за конкурсом таємним голосуванням на посади деканів факультетів / директора інституту, завідувачів кафедр, професорів і доцентів, директора бібліотеки, керівників відокремлених підрозділів; затверджує освітні програми та навчальні плани

для кожного рівня вищої освіти та спеціальності; ухвалює рішення з питань організації освітнього процесу, визначає строки навчання на відповідних рівнях; визначає розмір коштів для фінансування діяльності студентського самоврядування, наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених; розглядає інші питання діяльності університету відповідно до Статуту та положення про вчену раду.

З метою здійснення громадського контролю за діяльністю університету та надання йому допомоги щодо реалізації державної політики в галузі вищої освіти і науки, при університеті діє наглядова рада. Склад наглядової ради затверджений наказом Міністерства освіти і науки України № 741 від 24.05.2017 р.

Затвердження Правил внутрішнього трудового розпорядку університету або змін до них, прийняття колективного договору, погодження статуту (змін до статуту) університету, звіту ректора та інші важливі питання розглядаються на конференції трудового колективу.

Вищим органом студентського самоврядування в університеті є конференція студентів, яка ухвалює положення про студентське самоврядування університету, визначає структуру, повноваження та порядок проведення прямих таємних виборів представницьких та виконавчих органів студентського самоврядування; заслуховує звіти представницьких, виконавчих і контрольно-ревізійних органів студентського самоврядування, дає їм відповідну оцінку; затверджує процедуру використання майна та коштів органів студентського самоврядування, підтримки студентських ініціатив на конкурсних засадах; затверджує річний кошторис витрат (бюджет) органів студентського самоврядування, вносить до нього зміни та доповнення, заслуховує звіт про його виконання; обирає контрольно-ревізійну комісію з числа студентів для здійснення поточного контролю за станом використання майна та виконання бюджету органів студентського самоврядування.

Відповідно до Статуту діяльність університету провадиться на принципах автономії та самоврядування, розмежування прав, повноважень і відповідальності Міністерства освіти і науки України, органів управління Університету та структурних підрозділів університету, поєднання колегіальних та єдиноначальних засад, незалежності від політичних партій, громадських і релігійних організацій.

У зв'язку з ухваленням Закону України «Про освіту» підготовлено нову редакцію Статуту університету та найближчим часом заплановано його затвердження в установленому порядку.

Ректор університету



О. І. Безлюдний